I. M. ȘTEFAN

CÎNTECUL CIBENEI

I. M. ŞTEFAN

CÎNTECUL CIBENEI

SCAN: Doru Filip
PRELUCRARE şi editor
prima ediţie digitală
Costin Teo Graur
octombrie 2011

EDITURA TINERETULUI

Coperta: GH. CERNĂIANU

PARTEA ÎNTÎI

ENIGMA PROFESORULUI GORUN

1. SCHIMBUL DIN ZORI

Soarele nu răsărise încă, dar parcă întreaga fire îl aştepta. Florin Linteş îşi făcea obişnuita plimbare. Micul trifibiu, o sferă-vehicul străvezie, îl purta, cu mare repeziciune, deasupra apei. Suprafaţa lacului era, la această oră, de un albastru profund, ireal.

O simplă manevră şi capsula în care se afla coborî repede sub oglinda apei. Pătrunse în lumea ierburilor unduitoare, care se mişcau cu graţie de balerine, în lumea peştilor cu solzi de diamante, care cutreierau în cîrduri mari împărăţia acvatică. Conurile întoarse ale luminilor reflectoarelor îmbrăcau totul într-o haină feerică.

Un grup uriaş de peşti se ivise în faţa sa. Se năpustoau spre el şi întîlnirea se produse atît de rapid, încît nici Florin nu putu cîrmi şi nici vietăţile n-avură vreme să-şi schimbe calea. Trifibiul trecu printre ele şi zgomotul aproape metalic al atingerii trupurilor reci şi sclipitoare, de peretele transparent al capsulei, îl înfioră.

La comanda sa, vehiculul începu să şerpuiască, să se rostogolească, să facă tumbe fantastice. Tocmai în aceste condiţii, îi plăcea întotdeauna lui Florin să-şi facă exerciţiile de gimnastică, învingînd, nu fără dificultăţi, instabilitatea sferei călătoare.

După gimnastică, declanşă pentru cîteva minute imponderabilitatea, pentru a-şi destinde muşchii încordaţi.

Deodată, înţelese că i-e de ajuns. Mădularele îi erau elastice, întreg trupul avea parcă acum nevoie să iasă la suprafaţă. Îi era dor de prietenul său mai vîrstnic, de maestrul său, de profesorul Liviu Gorun. I se păru că-l

vede, în marea sală de comandă a „Centrului antimateriei". Veghease acolo toată noaptea şi acum îl aştepta pe el, ca să-l înlocuiască.

Trifibiul se ridică deasupra apei. Un brîu de purpură încinsese zările, tăiat de dungile cîtorva nori cenuşii. Soarele îşi înălţa discul deasupra orizontului, iar peste faţa apei pluteau, proaspeţi, aburii dimineţii.

„Schimbul din zori" — ce curios sună ! se gîndi Florin. În zori, Liviu se va duce la Milana. Nu-l pizmuia, deşi îl durea că o pierduse. O iubea tot atît de mult ca altădată, dar ştia că numai el era de vină pentru tot ce se întîmplase...

Ce făcea oare profesorul acum ?

Şi-l închipui trecîndu-şi mîna încet prin păr, cu un gest care-i era familiar. Îi văzu ochii parcurgînd succesiv, într-o rotire amplă, şiragurile cadranelor şi ecranelor staţiei de comandă, urmărind acele indicatoarelor, scînteierile colorate care se aprindeau şi se stingeau. Totul în omul acesta părea întruchiparea măsurii şi a stăpînirii de sine. Mintea lui întrezărea poate acum calea creării încă unui tip de antiatom. Dăruise lumii descoperiri de o însemnătate covîrşitoare, dar cînd alţii încercau să-i evoce meritele, le amintea mereu cuvintele unui mare învăţat al Renaşterii : „Nu ştiu cum mă va judeca lumea, dar eu mă consider un copil care se joacă la malul mării, distrîndu-se cu cîte o piatră mai lucioasă sau o scoică mai strălucitoare, în timp ce oceanul infinit al adevărului se întinde neexplorat în faţa mea..."

Florin se gîndi că, peste cîteva zile, urma să-i prezinte proiectul marii experienţe de captare cosmică, pe care o elaborase, după o muncă îndelungată, pe baze ştiinţifice cu totul noi. Abia aştepta să-i cunoască verdictul despre forţa „cîmpului Linteş"...

Omul acesta, cu orizontul gîndirii atît de larg, atît de generos faţă de oricine, îi cerea ajutorul, era prietenul său. Mai mult, Florin se socotea cu mîndrie că-i e discipol.

Frămîntările ultimelor luni îi prinseseră pe amîndoi într-o grea încleştare. Liviu Gorun se simţea într-un fel vinovat, fiindcă Milana se îndepărtase de prietenul său şi îl alesese acum definitiv pe el, deşi lucrurile se întîm-

plasera fără voia lui şi poate în primul rînd din pricina lui Florin. Firea aprigă, capricioasă a acestuia, o împinsese parcă înadins spre el.

Nu înţelegea un lucru : de ce se ferise Liviu să vorbească celorlalţi despre logodnă ? Dintre toţi cei ce lucrau la Centrul antimateriei, doar lui îi dezvăluise acest eveniment. Poate din pricina discreţiei pe care o manifesta în toate împrejurările vieţii. Poate din timiditate...

Ceaţa care plutise deasupra lacului se ridicase şi spuma răscolită a talazurilor era acum aurită de scîntei portocalii.

Sfertul de oră care trebuia să se mai scurgă pînă ce avea să-l aibă în faţă, la Centrul antimateriei, i se păru lui Florin nesfîrşit. Chiar acum, în clipa aceasta, voia să-i mărturisească gîndurile şi simţămintele ! Formă simbolul de legătură la videofonul-brăţară, dar, spre uimirea lui, ochiul de contact nu se aprinse şi ecranul nu se lumină. Simţi o sudoare rece pe frunte... Poate că se defectase aparatul, încercă el să se liniştească.

Deodată, se auzi o pîrîitură, iar la ochiul de contact apăru o lumină verde.

„Ce însemna asta ? Din nou o legătură greşită !“ exclamă supărat Florin. Verdele era simbolul posturilor aflate în deplasare, de pildă a celor din vapoare, metrotrenuri sau avioane, conectate automat la o centrală mondială aparte. Or, profesorul se afla la un post fix, la Centrul antimateriei !

Se pregătea tocmai să reclame defecţiunea, cînd recunoscu, plin de îngrijorare, vocea lui Liviu — slabă, aproape acoperită de paraziţi, nişte paraziţi cu un ritm al lor, ca o pulsaţie regulată şi stranie : aveau un crescendo lent şi o cădere abruptă.

Cît despre cuvinte, acestea erau pronunţate întretăiat, gîtuit, cu pauze mari între ele, ca şi cum un efort fizic greu şi continuu i-ar fi tăiat respiraţia. Unele cuvinte sau părţi de cuvinte lipseau.

— Mă auzi... Florin ?... Auzi ?...

— Da, Liviule, spune ! Ce-i cu tine ? Ce s-a întîmplat ? Unde eşti ?

— A trebuit... Crede-mă... Te rog... grijă... Mila... Cruţ-o... ferinţă... Spune-i... nimic... nu poa... hotar... tre noi... Numai de-ar... jertfa...

Paraziţii zăgăzuiră calea cuvintelor.

— Ce s-a petrecut, Liviule ?

Florin nu reuşi să desluşească răspunsul. La urmă, mai ajunseră pînă la el doar cîteva vorbe :

— ...Nu tre... ştiţi... totul... Bine... mai tîrziu... Şi tu... la fel... sigur... A trebu...

Lumina verde se stinse şi zgomotul dispăru şi el, făcînd loc unei tăceri de moarte. Legătura era întreruptă

Florin formă iar şi iar numărul profesorului, dar nici o lumină nu se mai aprinse. Postul amuţise parcă pentru totdeauna.

Se cutremură. Nu înţelegea ce se petrecuse, şi nici de unde venise vocea prietenului său, dar îşi dădea foarte bine seama că se afla în faţa unei situaţii foarte grave.

O clipă se gîndi că poate a căzut pradă unei năluciri Ce bine ar fi fost ! Chiar dacă asta înseamnă că este bolnav, greu bolnav. Numai să ştie că Liviu se afla în această clipă acolo unde trebuia să fie, la Centrul antimateriei, aşteptîndu-l să-i predea schimbul din zori..

Acceleră nebuneşte cursa trifibiului, în timp ce sîngele îi bătea cu ciocane de aramă în tîmple. Cîteva construcţii mai înalte ale Bucureştiului deveniseră vizibile

Cuvintele lui Liviu izvorîseră parcă dintr-un coşmar

Despre ce jertfă era vorba ? De ce nu trebuiau şi alţii să ştie încă totul ? Nu, nu fusese o halucinaţie !

Conurile albastre şi sferele argintii ale Centrului apăruseră acum şi ele la orizont şi apropierea trifibiului le sporea vertiginos dimensiunile.

Din pricina vitezei, vehiculul ateriză destul de brusc scuturîndu-l zdravăn. Fără să-i pese, Florin intră alergînd în institut.

Marea sală de comandă era pustie. Pe masa în faţa căreia şezuse profesorul Liviu Gorun zăceau în dezordine, de parcă ar fi fost aruncate la întîmplare, tocul lui, un bloc de însemnări şi o carte.

Florin îşi aruncă ochii spre ecranele televizoarelor care arătau interiorul sălilor de experienţe. Ştia unde

trebuie să se găsească fiecare obiect mai important. În camera T, al optulea conteiner, acela în care se desfăşura „experimentul australian", iniţiat de fizicianul Boniface Olding, lipsea. Profesorul... conteinerul... unde erau oare acum ?

Florin simţi cum o sudoare rece îi broboneşte fruntea. În sfîrşit, făcu ceea ce ar fi trebuit să facă din clipa în care constatase dispariţia : apăsă pe butonul de alarmă.

2. MILANA

Liviu trebuia să vină.

Milana nu dormise toată noaptea, aşteptîndu-l. Nu-l osîndea pentru sarcina ce şi-o luase în noaptea aceasta. Ştia că fizicianul Toma Covaliu, pe care-l înlocuise, avea un necaz mare : boala grea a unui copil. Profesorul Goran se oferise să-i preia schimbul.

Înţelesese. Centrul trebuia să fie, în aceste zile, cînd „complexul de experienţe F. II" intrase într-un stadiu hotărîtor, pe mîini bune.

Acum îl aştepta. Îmbrăcase rochia albă, care lui îi plăcea atît de mult. Ochii ei mari, migdalaţi, se întorceau mereu, întrebători, spre uşă.

Uneori i se părea că-i recunoaşte paşii pe pietriş, că aude cheia răsucindu-se discret în uşă, că-l vede apărînd în prag : subţire, aplecat puţin într-o parte, din pricina piciorului stîng mai scurt. Privirea lui blîndă, mîngîioasă, parcă o chema spre el.

Deschise fereastra şi prin ea pătrunse, din grădină, parfumul tufişurilor de dafin şi oleandru, care lui îi plăcea atît de mult. Apoi se apucă să trebăluiască prin odaie. Obişnuia să aşeze şi să reaşeze de nenumărate ori lucrurile din încăpere, pînă ce interiorul se închega într-o nouă armonie.

Înlocui şi vreo două dintre tablouri, cu altele din „rezerva" pe care o avea într-un dulap.

Ultima dată cînd Liviu venise la ea, răspunsese privirii lui nedumerite, printr-o glumă :

— Știi, am schimbat personalitatea camerei.

— E mai bine așa ? o întrebase el surîzînd.

— Nu știu. S-a creat însă o altă unitate a lucrurilor, care ne vorbește într-un fel diferit.

Fără să știe de ce, convorbirea aceasta i se părea atît de departe !

Cînd isprăvi de aranjat, se așeză într-un fotoliu, cu o carte în mînă. Era o istorie a artelor decorative, primită în dar de la Liviu. O terminase în săptămîna trecută, dar o răsfoi cîtva timp cu interes, oprindu-se mai ales la paginile cu ilustrații și la cele cîteva pasaje pe care și le subliniase.

Timpul trecea pe nesimțite.

Deodată Milana privi înfiorată la ceas. Pînă acum ar fi trebuit să fie aici ! Era gata să-i telefoneze la Centrul antimateriei, dar se răzgîndi. Nu voia să-l tulbure. Avea simțămîntul că, dacă l-ar fi chemat la videofon, ar fi însemnat că se îndoiește de el. Liviu nu întîrzia niciodată din vina lui. Poate că Florin, care trebuia să-l schimbe, nu venise la vreme.

Florin... Amintirile o năpădiră împotriva voinței ei. Cît de mult îl iubise într-o vreme ! Îi prețuise cinstea și firea deschisă, fără ascunzișuri. Dar dragostea lor fusese săpată la temelii de firea lui aprinsă, nestăpînită. Cu el, certurile se iveau din nimic. Voința lui trebuia să fie singura lege, iar ea să-l urmeze în toate. Florin se împotrivise, de pildă, ca Milana să devină decoratoare de interioare — deși aceasta era visul ei din copilărie. Ea năzuia să facă oamenilor cămine cît mai frumoase și începuse, încă din casa părintească, să picteze vaze și farfurioare în cele mai armonioase culori, să schimbe înfățișarea obiectelor, să așeze lucrurile la locul cel mai potrivit.

Pentru Florin, o asemenea ocupație era ceva prea neînsemnat. „O pierdere de vreme", cum îi spusese odată, rănind-o adînc. O voia electronistă, ca el, ca să proiecteze împreună creiere electronice, sau specialistă pe tărîmul pasionant al antigravitației. Iar dacă dorea să meargă neapărat pe făgașurile artei, măcar să creeze

„artă adevărată", de pildă basoreliefuri sau sculpturi monumentale și nu să se trudească cu „mărunțișuri".

Oamenii pe care îi stima Milana căpătau repede în ochii lui Florin cusururi, iar dacă ea îi vorbea vreodată de o carte bună, se grăbea s-o citească și să-i spună defectele, existente sau născocite. Cînd vedea ochii altuia opriți asupra ei — și acest lucru se întîmpla adesea, căci chipul ei chema privirile bărbaților — o hărțuia ceasuri la rînd, cu vorbe usturătoare.

Milana știa că toate acestea își aveau obîrșia în dragostea lui aprigă, ca și în felul său de a fi mîndru, neîmblînzit. Dar hărțuiala iubirii lui voluntare și egoiste o chinuia zi de zi tot mai mult.

Atunci l-a cunoscut pe Liviu — „profesorul", cum îi spuneau cei mai mulți. Florin o dusese, aproape cu sila, la Centrul antimateriei, încredințat că o va atrage spre cercetările ce se făceau la institut. Dar Milana avea alte visuri și de aceea n-o tentase marea bătălie cu tainele naturii.

Se întîmplase însă acolo altceva. Milana îl cunoscuse pe Liviu. Pe fundalul frămîntărilor ei, care îi păreau uneori fără ieșire, se aprinsese lumina speranței. Privirile Milanei și ale lui Liviu se întîlniseră, din prima clipă, încrezătoare.

Fără să știe de ce, Milana a înțeles de la început că și Liviu era în căutarea plutei de care să se prindă. Așa i se părea că trebuie tălmăcit zîmbetu-i prietenos, dar și ușor melancolic. Ochii îi mărturiseau o viață neîmplinită, cu toate succesele lui științifice. Îl vedea strecurîndu-se nesigur printre ceilalți oameni, cu mersul lui poticnit.

— Un om ca el, un savant cu realizări de un asemenea răsunet, ar trebui să fie cu totul altfel, mai semeț, mai sigur de sine, îi spusese Florin într-un rînd. Cînd colo — un om tăcut, retras, aproape posac. De ce oare? Poate că-i mereu cu gîndurile în altă parte, la cercetările lui...

Milana intuia că Florin se înșală, așa cum se înșela destul de des și asupra altor oameni. Cu profesorul se întîmpla altceva decît își închipuia el. Mai întîi, fusese nenorocirea din copilărie, accidentul acela la vîrsta fragedă cînd oasele erau încă fragile. Medicii nu putuseră

decît să cîrpească piciorul zdrobit, iar copilul, fire prea simţitoare, îndura cu greu privirea curioasă a celorlalţi, aţintită pe furiş asupra mersului său. Se înverşunase asupra învăţăturii şi apoi a cercetării ştiinţifice, descoperind frumuseţea marilor căutări pe cărările neumblate ale ştiinţei. Dar rana cea dintîi, rana infirmităţii, nu se vindecase cu totul niciodată.

Se căsătorise de foarte tînăr, cuprins de o pasiune care-l copleşise într-o fulgerare şi-i dăduse iluzia unei mari mulţumiri. Dar ţărmul în preajma căruia ancorase se dovedi sterp. Se deşteptă curînd din amăgire şi cunoscu cu adevărat făptura de lîngă el. Îl atrăsese siguranţa ei, care lui îi lipsea, seninătatea ei, pe care el, veşnic frămîntatul, n-o găsise niciodată. Dar îşi dădu repede seama că siguranţa de sine se traducea la ea într-o ambiţie nemăsurată, care încerca să-l înlănţuie şi pe el, iar seninătatea nu era decît goliciune.

Se despărţiseră, şi de atunci se retrăsese mai mult în sine. Munca şi îndrumarea în creaţie a celor de lîngă el erau nu numai pasiunea lui, dar îi deveniseră şi un refugiu.

Şi, în fine, după ani şi ani, apăruse Milana ca o revărsare de ape tinere şi curate, împlinindu-i năzuinţele. Iar ea se simţea înţeleasă în aspiraţiile şi gusturile ei, stăpînă pe voinţa ei, pe idealurile în care credea...

Afară izbucni o lumină. Fulgerase, cu tot cerul senin. Milana începu să măsoare încăperea cu paşi mari. Într-un tîrziu, se opri în faţa calendarului. Rupse foaia veche. Data de 16 septembrie, 2056 privi spre ea, ca o întrebare rea şi obraznică. Parcă spunea: „Ştii tu cine sînt, ce-ţi voi aduce? Asta-i taina mea. Nimeni n-o poate ghici. Eşti în puterea mea, Milana!"

Orele se scurgeau nepăsătoare şi neliniştea i se strecura, tot mai insinuantă, în cuget.

Cînd ceasul bătu şase dimineaţa, Milana deschise radiotelevizorul. Crainicul, un tînăr simpatic, cu o voce sonoră, comunica veşti din toate continentele Pămîntului şi din lumea cosmică.

În alte rînduri, Milana apăsa din cînd în cînd pe butonul care făcea ca informaţiile ce o interesau să se teleimprime, cu titlurile şi textul lor, pe o bandă lată de

plastic, o adevărată panglică-ziar. De data aceasta însă, nu se gîndea la aşa ceva. Privea şi asculta fără să vadă şi fără să audă, iar vocea tînărului i se părea că vine de departe, din altă lume.

Tresări totuşi cînd auzi anunţîndu-se o croazieră spre sateliţii lui Marte. I-ar fi plăcut să-şi facă o parte din tradiţionala călătorie de nuntă la unul din astrohotelurile de pe Phobos. Auzise că răsăritul discului marţian, privit de pe acest corp ceresc, este unul din cele mai tulburătoare spectacole.

Crainicul tăcu dintr-o dată. Cînd, după cîteva clipe, reluă telejurnalul, avea în timbru o gravitate de rău augur :

— Vă rugăm să nu părăsiţi aparatele. Am primit chiar acum informaţii despre un fapt pe cît de uimitor, pe atît de grav. Se pregăteşte un comunicat, pe care speram să vi-l putem transmite în puţine minute.

Milana simţi că nu mai are putere nici să respire. Se temea de o nenorocire care ar fi putut să năruie fericirea ei şi a lui Liviu.

Chipul crainicului dispăru de pe ecran şi iar urmă tăcerea, care i se păru de această dată Milanei fără sfîrşit, deşi nu dură decît foarte puţin. Pe urmă, crainicul reapăru, vădit emoţionat :

— Atenţiune ! A fost proclamată starea de alarmă ! Către toate posturile terestre. Către toate vehiculele-scuturi care străbat interiorul globului pămîntesc. Către toate navele, oriunde s-ar afla...

În aceeaşi clipă, zgomotul soneriei răsună strident în odaie. Milana se repezi spre uşă, cu un sentiment de uşurare. Alături de Liviu va înfrunta altfel evenimentele pe care le vestea alarma.

Acum ştia de ce întîrziase ! El aflase, desigur, cu mult înaintea ei, tot ce se întîmplase şi fusese chemat cine ştie la ce consiliu ştiinţific, pentru a studia situaţia şi a recomanda măsurile ce se cuveneau luate.

Dar de ce trebuia oare să sune ? Simţi un fior în tot trupul şi se opri o clipă în loc. Liviu avea doar cheie !... Poate că o pierduse. Asta era ! Nici nu putea fi altceva.

Deschise, cu un gest brusc, uşa...

În fața ei era Florin Linteș, cu o privire ciudată, tulbure. Milana păli. Își duse mîna la gît, cu degetele răsfirate. Strînse, de parcă ar fi vrut să se trezească dintr-un vis urît. Avu puterea să rostească un singur cuvînt :

— Tu ? !...

Auzi apoi crainicul care citea un crîmpei al mesajului de alarmă :

— ...dispariția profesorului Gorun este, pînă acum, înconjurată de cel mai desăvîrșit mister. Cercetările pentru regăsirea lui vor începe neîntîrziat și se vor desfășura cu mare intensitate. Toate forțele și mijloacele disponibile sînt mobilizate în acest scop. A fost constituit un Comandament mondial de acțiune...

Gîndurile Milanei se învălmășiră, încăperea începu să se rotească în jurul ei și simți că se prăbușește.

3. ALARMA

Alarma trecea din stație în stație. Curînd punctele de veghe apropiate fură toate înștiințate. Semnalele se avîntară atunci pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale Pămîntului, ducînd cu ele mesajul. Profesorul trebuia căutat pretutindeni. Lansate de emițătorul terestru special de maximă putere semnalele purtară apoi spre principalele așezări lunare, marțiene și de pe alte corpuri cerești ale pămîntenilor, spre echipajele unor astronave aflate în plin zbor, vestea, de neînțeles pentru secolul XXI, a dispariției unui om.

Mesajul se încheia astfel :

„...Oricine poate da vreo lămurire, oricine a observat vreun fapt semnificativ, care ar putea să indice unde se află profesorul Gorun, să dea imediat de știre. Stația L-317 centralizează și dirijează toate informațiile. Considerați mesajul ca fiind de cea mai mare urgență".

Ceasuri, apoi zile la rînd, nu veni nici un răspuns. Apelul fu repetat. O dată, de mai multe ori. 2457 puncte terestre și extraterestre, cărora le fusese trans-

mis, confirmară primirea. Nu aveau însă nimic de raportat, cu toate investigaţiile întreprinse.

— Nici un indiciu, veneau stereotip răspunsurile. Continuăm să ţinem regiunile înconjurătoare sub cea mai atentă observaţie...

— Atenţie, alarmă! Atenţie, alarmă!... îşi reînnoia L-317 mesajul. La început fusese transmis unui număr limitat de puncte de observaţie, acum însă fu difuzat tuturor posturilor cu care staţia se putu pune în contact.

— Nici un indiciu! Nimic de raportat... răspundeau staţiunile pământeşti, aşa cum răspundea şi Cosmosul.

Faptele petrecute în noaptea de 15 spre 16 septembrie produseseră o consternare adîncă pe Terra. Dispariţiile misterioase erau de domeniul unui trecut îndepărtat şi nimeni nu izbutea să-şi explice ce anume se petrecuse cu profesorul Gorun. Senzaţionalul căpătase în secolul al XXI-lea un sens nou. El apărea cu prilejul marilor descoperiri ştiinţifice, deschizătoare de orizonturi largi şi neaşteptate, în marile creaţii ale tehnicii, care promiteau să schimbe profund relaţia dintre om şi natură, în revelaţiile aduse de opere de artă excepţionale, în dezbaterile pasionate purtate de oamenii iluştri ai vremii în legătură cu viitorul comunităţii terestre sau privitor la contactele cu făpturile raţionale ale altor sisteme solare şi la consecinţele acestora asupra concepţiei despre lume a umanităţii. Şi iată că, dintr-o dată, intervenea un fapt care părea să nu aibă nici un sens. Pe ecranul evenimentelor se proiecta o enigmă ce devenea pe zi ce trecea tot mai complexă.

Aceleaşi întrebări, mereu aceleaşi, frămîntau minţile înfierbîntate ale oamenilor :

Ce se întîmplase cu profesorul Liviu Gorun, primul savant care obţinuse — pentru o fracţiune de secundă — un antiatom, creatorul automatului care răspundea la comandă vocală — faimosul „Robovox" — teoreticianul propulsiei antigravitaţionale ?

Unde ajunsese cel de al optulea conteiner de experimentare al Centrului antimateriei, conteinerul adus, nu de mult, la Centru de fizicianul australian Boniface Olding ?

În sfîrșit, unde era prima navă cu propulsie antigravitațională, graviplanul, dispărut și el de la Centru o dată cu profesorul? Acest vehicul remarcabil, proiectat și construit de Florin Linteș, pe baza principiilor și schemei teoretice elaborate de Gorun, era adaptat zborurilor intercontinentale, ca și zborului cosmic. Nava cuprindea și cel mai modern „Robovox", de tipul „Cibena", de care se spunea că este singura mașină electronică dotată, într-o oarecare măsură, cu trăsături complexe, ca delicatețe și spirit ironic.

Profesorul — conteinerul — nava. Prin voința cui dispăruseră? Și unde se aflau oare acum?

Exista, e drept, mesajul recepționat de Florin Linteș. Dar chiar și acest mesaj era atît de straniu, încît ducea la cele mai felurite presupuneri și interpretări. Fu și el analizat amănunțit, întors pe toate fețele. Ritmul acela ciudat, „pulsația" stranie a paraziților, de care vorbea Florin, atrase cel mai mult atenția. „Un crescendo lent și o cădere abruptă" — spusese discipolul profesorului. Dar nici din aceasta nu se putea deduce nimic cert.

Faptele petrecute erau atît de extraordinare, încît preocupau omenirea pînă la obsesie.

Opt... opt... opt... Numărul conteinerului dispărut răsuna în mințile oamenilor ca bătaia unui metronom gigant. Dar ce se întîmplase în mod deosebit în acest conteiner, față de celelalte 11, în care se desfășura, de multă vreme, „complexul de experiențe F. II"? Era un conteiner „adoptat" de centru, adus de fizicianul australian Boniface Olding și integrat în ansamblul experimentărilor. Documentele de cercetare și benzile de înregistrare automată ale centrului fură îndelung și migălos studiate. Dar nimic nu indica vreo evoluție specială în starea acestui conteiner sau în desfășurarea altor procese importante care se petrecuseră în sălile de experiențe ale Centrului, cel puțin pînă în ziua de 15 septembrie. Atunci? De ce devenise conteinerul nr. 8, pe neașteptate, părtaș la dispariția profesorului?

Un fapt atrăgea totuși atenția. O parte dintre aparatele înregistratoare, inclusiv cele aflate în legătură cu conteinerul nr. 8, se defectaseră brusc, pe la orele 2 noaptea. Toate în același timp, datorită, desigur, aceleiași per-

turbări. Dar care era această perturbare? Cîteva alte aparate prezentau, pe benzile de înregistrare, curbe de variație cu totul neobișnuite, foarte greu de interpretat, începînd de la aceeași oră.

Dar nava? Care era oare soarta navei antigravitaționale? Nici nu fusese măcar omologată și abia făcuse cîteva zboruri de încercare spre Asia și America de Nord. O prevăzuseră, ce e drept, experimental, cu cîteva zile în urmă, cu tot ce era necesar unei expediții.

Amalgamul ipotezelor se încurca într-o rețea de nedezlegat. Existau de pildă partizanii așa-zisei „pulverizări". După ei, profesorul, conteinerul și graviplanul pieriseră chiar în noaptea de 15 spre 16 septembrie, poate dezintegrîndu-se, fără ca din ei să rămînă nici măcar umbre palide, ca cele care conturaseră, cu un secol în urmă, siluetele unor victime ale bombardamentului Hiroșimei. Cînd se întîmplase acest lucru? În orice caz, urmînd după strania convorbire a profesorului cu Florin. Dar cauza „pulverizării"? După ei, aceasta trebuia căutată în acea perturbare care defectase multe dintre aparatele înregistratoare, atingînd probabil ulterior o culme bănuită.

Această ipoteză, care avea și numeroase variante, se lovea de o serioasă dificultate. Dacă conteinerul, nava și profesorul ar fi pierit printr-un asemenea proces violent, acesta n-ar fi putut fi decît o explozie deosebit de puternică. Dar atunci, cum de n-a fost observată, ba mai mult, înregistrată?

Partizanii „pulverizării" răspundeau că explozia avînd o origine încă nestabilită, fenomenele însoțitoare (de exemplu luminozitatea) nu puteau fi determinate. Și, la urma urmei, poate că procesul nici nu fusese exploziv, ci de o altă natură, necunoscută.

Foarte răspîndită era și părerea că profesorul trebuia căutat într-o regiune mai puțin populată a Pămîntului. La Centrul antimateriei — argumentau susținătorii acestui punct de vedere — se petrecuse desigur un fapt excepțional, care îl hotărîse pe profesorul Gorun să părăsească în mare grabă institutul. Plecase deci cu graviplanul, iar acesta se prăbușise într-o zonă de pustiu, prin-

tre gheţuri veşnice, pe podişurile stîncoase şi sterpe al unor munţi sau în nesfîrşitul oceanelor.

Alţi savanţi cereau ca profesorul să fie căutat în spa ţiul cosmic. Acolo şi numai acolo trebuia, după ei, să s afle. Cine ştie dacă nu transformase graviplanul în sate lit al Pămîntului sau Lunii, greu de observat datorit coloritului şi a dimensiunilor sale relativ mici.

Toate aceste ipoteze nu puteau însă să răspundă nic la întrebarea privitoare la procesul perturbator petrecu în noaptea memorabilă şi nici la mobilul acţiunii lu Gorun.

Se găsiră unii specialişti care să afirme că, turbura peste măsură de şocul pricinuit de procesul petrecut profesorul îşi pierduse minţile. În acest caz, acţiunea lu devenea, evident, necontrolată şi neprevizibilă.

Întrebările şi răspunsurile se acumulau zi de zi, nu meroase şi grave, dar adevărul părea din ce în ce ma greu de întrezărit.

4. MURMURUL

Niciodată nu citise Milana atîtea articole ştiinţifice niciodată nu ascultase atîtea emisiuni pe teme tehnice Treptat, în raza preocupărilor ei intra o problematic ce-i fusese aproape cu totul străină, asimila termeni d specialitate pe care nu îi reţinuse vreodată.

Îşi nota cu grijă tot ce auzea la radio şi tot ce-i căde în mînă despre dispariţia lui Liviu. O supăra faptul c nu izbutea să urmărească pînă la capăt consideraţiil ştiinţifice din articole, că ecuaţiile complicate pe care s bazau unele demonstraţii îi rămîneau de neînţeles. Î părea rău, pentru prima dată în viaţă, că nu urmase sfa tul lui Florin de a studia fizica, electronica sau ciberne tica, izolîndu-se astfel de o sferă de preocupări de car acum avea atîta nevoie.

Dispariţia lui Liviu îi dăduse un simţămînt de pro fundă înstrăinare, nu numai faţă de ceilalţi oameni, da

și față de îndeletnicirile ei obișnuite. I se părea că face totul mecanic, în virtutea inerției. Viața își pierduse pentru ea sensul și înțelegea tot mai bine că nu va putea regăsi acest sens decît o dată cu revenirea lui.

Cîteva zile în șir, după nenorocirea care o lovise, nici nu se duse la Biroul de proiectare al decoratorilor de cămine. Pe urmă, își reluase ocupația, dar lucra fără nici o bucurie și fără nici un spor. La capătul orelor de muncă ștergea de obicei tot ce schițase ; își dădea seama că desenase plat, fără viață, departe de nevoia de frumos a oamenilor, pe care se legase s-o slujească.

— Nu mă minți ! Parcă-i uscăciunea din sufletul meu... zise ea odată unei colege, care încerca s-o încurajeze, spunîndu-i că în acea zi lucrase mai bine. Știu, tot ce am făcut azi e corect, dar numai atît ! Lipsește harul care să transfigureze linia și culoarea, prefăcîndu-le în artă.

Din cînd în cînd, se ducea la Florin să afle vești. Linteș era membru în Comandamentul mondial de acțiune, aleătuit anume pentru găsirea profesorului și în Consiliul astronautic. Avea mult de lucru, dar pentru ea găsea întotdeauna timp. Împrejurările tragice, care le răpiseră amîndurora o făptură atît de apropiată, făcuseră ca barierele stînjenelii, ridicate în ultima vreme între ei, să cadă parcă dintr-o dată. Acum, găsirea lui Liviu Gorun constituia pentru unul, ca și pentru altul, preocuparea cea mai arzătoare.

Cu toate acestea, de cele mai multe ori, relatările lui Florin o dezamăgeau pe Milana. Fără îndoială, cercetările continuau fără încetare, dar cît de slabe erau rezultatele ! Linteș însuși condusese o serie de expediții aeriene, care fotografiaseră, kilometru cu kilometru, Antarctida, Groenlanda, Cordilierii, Pamirul, deșertul australian. Analizase cu atenție rapoartele flotilelor de submarine de mare adîncime, care studiaseră fundurile oceanelor și mărilor. Sub conducerea lui se organizase pînă și prospectarea craterelor vulcanice și explorarea scoarței Pămîntului cu detectoare radiante. Dar fără vreun folos.

Părea greu de înțeles cum de a trecut nava antigravitațională neobservată prin rețeaua deasă a observatoa-

relor instalate în atîtea puncte ale Pămîntului, ca şi pe sateliţii artificiali de unde planeta era mereu observată. Dar şi mai ciudat era faptul că vehiculele ultrarapide, trimise s-o caute, pînă departe în spaţiul circumterestru, nu descoperiseră nimic. Numai dacă graviplanul s-ar fi ascuns, ar fi fost cu putinţă acest lucru. Dar ce sens avea să se ascundă? Profesorul vorbise parcă despre aşa ceva în convorbirea sa cu Florin, însă enormitatea faptului îi făcea pe mulţi să se îndoiască de exactitatea relatării. Linteş mărturisise doar el însuşi emoţia cu care îi ascultase cuvintele.

Milana află că nenumărate staţii de ascultare încercau să prindă eventuale mesaje ale profesorului. Dar glasul lui nu răzbătea de nicăieri. Numai într-un rînd, un post de radiorecepţie ultraputernic, de un tip nou, din Lună, captase, pentru cîteva minute, murmurul unui glas care părea al său. Emisiunea era însă atît de slabă, încît cuvintele nu se puteau înţelege, şi nici direcţia din care venea nu putea fi determinată.

Chemată să asculte murmurul acela ciudat, Milana crezu că recunoaşte, într-adevăr, timbrul vocii logodnicului ei. Cînd ascultă pentru a doua oară banda înregistratoare, părerea i se prefăcu în certitudine. Dar alţi oameni, care îl cunoşteau pe profesor, nu-i confirmară spusele şi pînă la urmă ajunse chiar ea să ezite.

După una dintre audiţii, rătăci ceasuri întregi, în neştire, prin parcul oraşului. Fusese glasul lui sau nu? Răspunsuri contradictorii puneau, alternativ, stăpînire pe mintea ei chinuită. Scurgerea oamenilor care treceau pe lîngă ea o supăra, privirile lor i se păreau insistente şi grosolane.

Se aşeză pe o bancă aflată într-un ungher ascuns şi rămase mult timp acolo, fără ca nimeni să o tulbure. Apoi, deodată, un tînăr care se aşezase pe o bancă apropiată dădu drumul aparatului său de radio. O cronică de noutăţi, un fel de magazin radiofonic, îşi depănă informaţiile. Milana află, împotriva voinţei ei, că astronautul Lev Daşmir realizase, într-un timp record — 7 minute şi 15 secunde — înconjurul Terrei, că se pusese la punct un creier electronic lichid foarte complex şi că la Toronto

prima conferință împotriva cosmosnobismului condamnase vehement moda plajelor cu nisip adus din Lună.

Se ridică și plecă spre casă. La ieșirea din parc, erau înșirate sute de „scaune zburătoare". Se urcă într-unul din ele și curînd se afla în zbor spre locuința ei, aflată la marginea orașului.

Noaptea, în vis, i se păru că aude iar murmurul acela curios și că din el se desprind, tot mai deslușite, vorbele lui Liviu. Cuvintele îmbrăcau de fiecare dată alt sens. Ba îi spunea că va reveni, ba își lua, pentru totdeauna, rămas bun de la ea, ba o chema la el, spre un tărîm pe care nu-l cunoștea.

5. PELICULA VOALATĂ

Trecuseră două săptămîni de la dispariția profesorului.

Florin se sculase în dimineața aceea foarte devreme. Dormise prost, poate din cauza încordării cu care lucrase în ultimul timp. Desigur, cercetările legate de profesorul Gorun trecuseră pentru el pe primul plan. Participa neobosit la multe dintre ele și urmărea cu mare încordare rezultatele celor la care nu lua direct parte. Dar, în același timp, nu abandonase cu totul nici propriile sale lucrări științifice și preluase o parte din lucrările rămase de la Liviu Gorun.

Și astăzi avea un program foarte încărcat. Dimineața, la orele 9, era prevăzută o experimentare a așa-zisului „cîmp Linteș" la o stațiune din apropiere. După-amiază, urma să fie prezentată, la Centrul antimateriei, faimoasa „peliculă voalată", vizionare completată bineînțeles de ample discuții.

Încercările de a explica misterul dispariției profesorului se desfășurau fără întrerupere. Explorarea, foarte amănunțită, dar fără vreun rezultat, a Pămîntului părea să elimine ipoteza că el s-ar fi aflat undeva la suprafața

să, așa încît se părea că trebuiau să fie luate în considerare celelalte presupuneri.

Totodată, cercetările se concentrară, încă din primele zile după dispariție, într-o altă direcție importantă. Era vorba de reconstituirea, cu toate marile dificultăți întîmpinate, a faptelor petrecute în noaptea de 15 spre 16 septembrie la Centrul antimateriei.

Din toate urmele lăsate de întîmplările acestor ceasuri ale schimbului de noapte, două se dovediră mai importante. Prima era înregistrarea, între orele 2 și 3 noaptea, a apariției unui cîmp intens de radiații cu o tendință de creștere continuă. Cea de a doua era un fragment de peliculă — acoperind o durată de numai zece minute — înregistrată de cinerobot în sala de comandă, a cărei încăpere era întotdeauna filmată, pentru a se controla ulterior anumite procese. De fapt, filmul cuprindea toată noaptea de 15 spre 16 septembrie, dar aceste zece minute erau singurele secvențe interesante.

Deși descoperită încă de la primele cercetări, inițial s-a considerat că pelicula va fi de neutilizat. Într-adevăr, era puternic voalată, datorită desigur radiațiilor amintite, care impresionaseră filmul.

Cei mai mari specialiști fură chemați în ajutor, dar munca lor nu dădu nici un rezultat. Eforturile în această direcție erau pe cale să fie abandonate, cînd Toma Covaliu, fizicianul pe care profesorul Gorun îl înlocuise în noaptea dispariției, ceru ca pelicula să-i fie încredințată pentru o ultimă încercare.

— Filmul acesta este o mărturie de valoare incalculabilă pentru cercetările noastre, spusese el.

— Un martor mut, îi replicase un tehnician care încercase și el să rezolve problema.

— Poate că n-am întreprins tot ce-i omenește posibil pentru a-l face să vorbească...

Timp de cîteva zile, lucrînd cu îndîrjire, fără să mai cunoască odihnă, Covaliu supuse un fragment din peliculă celor mai variate încercări. Noi tipuri de soluții chimice, cu proprietăți selective de o mare finețe, furnizate rînd pe rînd folosite. Filmul fu apoi expus unor fascicule de radiații anume alese. Dar pelicula își păstra aceeași nuanță cenușie, fără să dezvăluie nici cel mai

neînsemnat detaliu al imaginilor inițiale. Laboratorul principal al Centrului antimateriei consemna, unul după altul, eșecurile lui Covaliu. El persevera însă în căutările sale.

Cînd era chemat la videofon de Comandamentul mondial de acțiune, răspundea lapidar:

Pînă acum, nimic. N-am epuizat însă toate căile.

Într-o bună zi, Toma Covaliu părăsi laboratorul, anunțînd că se duce cu pelicula la Institutul de chimie fizică din Viena. Curînd se află că ajunsese să conceapă un nou procedeu, pentru aplicarea căruia aparatajul Centrului antimateriei nu se dovedise adecvat. La Viena, Covaliu izbuti un lucru uluitor. Construi un filtru special cu ajutorul căruia putu să copieze de pe filmul voalat, pe un alt film, numai „imaginile utile" — reușind să oprească trecerea „paraziților optici", cum îi numea el — ce provocaseră voalarea.

În felul acesta, filmul putu fi reconstituit, așa cum se restaurează uneori o frescă deteriorată, înlăturîndu-se, prin tehnici complicate, picturi fără valoare suprapuse cu nuanțe cu totul străine, adăugate de trecerea vremii.

Astfel fusese făcut primul pas important spre dezlegarea enigmei profesorului Gorun. Este deci lesne de înțeles că proiecția peliculei salvate, care urma să aibă loc în acea după-amiază, era cu multă nerăbdare așteptată.

Dimineața nu decurse bine pentru Florin Linteș. Mai întîi, experimentarea „cîmpului Linteș" trebuise să fie anulată, deoarece Centrul de comandă a vremii modifică condițiile meteorologice cerute, în urma unei solicitări urgente a Consiliului agricol. Apoi, tînărul se trezise chemat la policlinică și dojenit pentru că întîrziase cu cîteva zile să se prezinte la examenul lunar preventiv. „Florin Linteș — 4 zile de întîrziere! își aminti el mai tîrziu cuvintele rostite sec de fișierul-coordonator automat. Ești în recidivă. La următoarea abatere vei fi sancționat." „Îmi veți interzice accesul în policlinică?" întrebase Florin ironic, dar totodată conștient că nu are dreptate și că numai amărăciunea îl face să vorbească astfel. Trecuse apoi pe la Comandamentul mondial de acțiune. Ultimele rapoarte nu aduceau nici un fapt concludent. Rămînea să se vadă ce va releva vizionarea peliculei. Unii erau scep-

tici, întrebîndu-se dacă era îndeajuns de clară ca să s deosebească ceva.

Spre amiază, Florin se dusese la un concert, la Pa latul muzicii clasice, pentru a-şi mai destinde nervii.

*

* *

Vizionarea filmului, la care Florin o chemase şi pe Milana, începu pe la ora cinci după-amiază. Prezenta numai cîteva scene deosebit de edificatoare. Imagine era simţitor mai clară decît îşi închipuiseră cei ma mulţi.

...Profesorul stătea în faţa mesei de comandă. Părea plictisit sau poate nerăbdător. Din cînd în cînd, se uita la ceas. (Acum se gîndea cît va mai trece pînă la schim bul din zori, după care urma să vină la mine — presu punea Milana.)

Privirea lui parcurgea metodic, cu mare atenţie sistemul complex al cadranelor. Uneori, nota ceva în tr-un carnet albastru.

Deodată, o tresărire. Ochii i s-au deschis larg, a mi rare. A lăsat brusc carnetul din mînă, iar creionul i-a scăpat şi s-a rostogolit pe masă. În clipa următoare, faţa i-a apărut scăldată de o lumină violetă, intensă, venită parcă dintr-o altă încăpere.

Locul lui de la masa de comandă a rămas un timp gol. Profesorul a plecat, nu se ştie în ce parte, poate ca să vadă de unde a izvorît lumina aceea.

S-a întors curînd. Hainele îi erau răvăşite, ca după o luptă. Şi le-a netezit, grăbit. Cu gesturi rapide, a pus în funcţiune maşina electronică de masă, probabil pen tru a calcula datele fenomenului observat. (De ce nu a dat alarma, se întrebă Milana, de ce nu ne-a chemat pe noi toţi, ca să-l ajutăm ? De ce a acţionat de unul sin gur ? Ultima întrebare a fost pusă, involuntar, cu voce tare. Cîţiva cercetători s-au întors surprinşi spre ea...

Calculul a fost terminat. O nouă lumină violetă care acum pare a proveni dintr-o sursă apropiată, a în ceput să joace pe faţa profesorului. Filmul îl arăta ri dicînd mîna, ca pentru a se feri de ea. Chipul lui exprima

concentrare. În aceste clipe, analiza desigur situația și hotărea diferitele posibilități. Milana îl cunoștea. Ea știa că era pe cale să ia o hotărîre de la care nu va mai da, în nici un fel, înapoi.

— Ce păcat că cinerobotul nu este mobil, ca să vedem ce s-a petrecut, în aceste clipe hotărîtoare, în camerele de experiență! îi șopti Florin.

Din nou, profesorul a părăsit masa de comandă. S-a apropiat de un mic panou, aflat în raza aparatului de filmat.

Milana știa că atunci cînd este agitat, mersul lui de bolteag este și mai nesigur, sacadat într-un fel de neregularitate curioasă. De data aceasta, a făcut cei cîțiva pași liniștit, într-un ritm egal, semn că și-a recîștigat, în cea mai mare măsură, stăpînirea de sine.

— Acesta e panoul de dirijare a mîinii mecanice automate, destinată manevrelor de intervenție sau de transport, îi spuse Florin Milanei.

E un panou cu un singur buton. Profesorul a apăsat pe el. Apoi și-a retras mîna și a mișcat degetele repede și într-un mod ciudat, ca și cum s-ar fi jucat sau ar fi vrut să schițeze o pantomimă.

Obiectele din încăpere au apărut scăldate de o lumină violetă și chipul lui Liviu a căpătat un luciu metalic. Milana zări în sfîrșit mîna mecanică. E un fel de clește multiplu, uriaș, curbat, un clește cu multe gheare apucătoare, fixat de un cărucior mobil.

„Mîna" a părăsit sala de comandă, dar după numai cîteva minute a revenit. Ducea cu ea, într-o strînsoare fermă, un obiect prelung, învelit într-un nor de lumină violetă.

— Conteinerul! șopti Florin... Încetul cu încetul, încep să înțeleg, să înțeleg tot mai bine.

— Conteinerul... „vrăjmașul" meu, se gîndi Milana fără să-și dea seama dacă a rostit cuvintele tare sau numai în gînd.

Mîna mecanică a scos conteinerul din unghiul vizual al aparatului. Reflexele violete de pe fața lui Liviu au pîlpîit treptat. Și celelalte obiecte și-au recăpătat nuanțele obișnuite.

Pelicula arăta cum profesorul continua să gesticu leze : degetele mîinii lui executau mai departe dansu lor. Acum, arătătorul a înaintat impetuos, insistent, d parcă s-ar fi înfipt undeva, iar degetul gros a făcut mişcare de rotire, care s-a repetat de cîteva ori, ca pen tru a desface ceva. Degetul mijlociu s-a ridicat şi coborît de două ori, într-un fel solemn. Apoi, ca şi cun totul s-a terminat, degetele s-au strîns în pumn.

Liviu Gorun a apăsat iar pe buton. Mîna mecanică cu ghearele ei — de data aceasta parcă aiîrnînd nepu tincioase — a trecut din nou prin faţa aparatului. S-întors înapoi, la locul ei, în perete. Şi-a îndeplinit mi siunea, această misiune a cărei explicaţie nimeni nu şti încă s-o desluşească.

Profesorul a revenit la masa de comandă. A pus mîn pe videofon, dar a retras-o înainte de a fi format vreu simbol. „Nu, nu voi chema pe nimeni", pare a spun gestul lui. „Mă voi stăpîni şi voi învinge ispita convor birii", îi ghiceşte gîndul Milana.

Şi deodată, ochii lui s-au aţintit în depărtări nes fîrşite. Un zîmbet i-a luminat faţa şi a dat expresiei sal aerul de bunătate pe care toţi îl cunosc. Mîinile s-a întins înainte, într-un gest larg, parcă pentru a cuprind ceva. Buzele s-au întredeschis. A rostit, de cîteva ori, u nume şi cîteva cuvinte, pe care spectatorii nu le des luşesc.

S-a gîndit oare că este filmat şi a vrut astfel să trans mită un ultim mesaj sau a vorbit singur, într-un mo ment de supremă emoţie ?

Florin Linteş a priceput.

— Milana, pe tine te-a chemat, îi şopti el. Numel tău l-a rostit, sînt sigur ! ·

— Ştiu, îi răspunse ea.

...Totul s-a petrecut foarte repede. Profesorul a ple cat de la masa de comandă, hotărît, dar parcă apăsa de propria-i hotărîre, în direcţia unde mîna mecanic automată a dus conteinerul. Florin şopti că acolo se afl sala L.

Înainte de a dispare de pe ecran, a mai aruncat o privire înapoi și Milana a ghicit că această privire a fost numai pentru ea. Din nou buzele lui s-au mișcat, dar nu se înțelege ce au șoptit. Doar Milana a priceput că din nou i-a rostit numele.

Filmul s-a terminat. În sala de proiecție s-a făcut lumină...

Multă vreme s-au desfășurat discuții, dar Milana era atît de tulburată, încît nu le-a putut urmări. Se lupta din răsputeri să nu plîngă. Nodul pe care îl simțea în gît o sufoca aproape, iar în tîmpla stîngă o săgeta o durere ascuțită.

Dezbaterea propriu-zisă s-a terminat fără concluzii univoce. De aceea, discuțiile continuară, în timp ce participanții începură să plece. Un cercetător tînăr comenta cu voce stridentă, într-un fel care Milanei i se păru plin de suficiență :

- Ar fi important să știm care i-au fost ultimele cuvinte. Din felul cum le-a rostit, mi se pare că le dădea mare însemnătate și că erau în strînsă legătură cu complexul de experiențe F.II".

Altcineva îi răspunse :

- N-au fost decît șoptite și mișcările buzelor sînt foarte schițate.

- Păcat, poate că aici e cheia enigmei, comenta tînărul.

Milanei îi venea să-i strige că n-are dreptul s-o facă. Își stăpîni însă mînia. Numai ochii îi fulgerară. Privirile li s-au întîlnit și pe fața tînărului apăru o expresie de mirare.

— Voiați să-mi spuneți ceva ? întrebă el, descumpănit.

Să-i spună ceva ? I-ar fi plăcut să-i spună multe. Ar fi vrut să-l întrebe dacă este într-adevăr convins că ultimele cuvinte ale lui Liviu Gorun cuprind neapărat o ecuație sau un lapidar comunicat științific...

Un asistent al profesorului interveni :

- După părerea mea, aceste ultime cuvinte nu sînt pentru noi. De aceea au fost șoptite ca o chemare sau ca un mesaj de adio, cu gîndul că filmul înregistrat de

cinerobot va fi poate văzut de o făptură apropiată pr
fesorului. Degeaba le-am căutat tîlcul. Eu nici n-aş
făcut-o. Nu par să fie destinate explicării unei reac
fizice, ci mai degrabă provin dintr-un simţămînt intu

Milana îl privi surprinsă. I se păru că şi el o pi
veşte. Era un bărbat înalt, cu un cap rotund şi o pi
vire pătrunzătoare. Oare să fi aflat de logodna lor ? Du
cîte ştia, Liviu nu informase pe nimeni de la Centr
antimateriei în afară de Florin.

— Voiaţi să-mi spuneţi ceva ? o întrebă din nou
nărul cercetător, cu un aer nedumerit, dar insistent.

Milana tăcea. Florin era cel care interveni :

— Cred că dumnealui, şi Florin arătă spre asister
are deplină dreptate. Să nu scormonim ce nu poate
de nici un folos. Căruia dintre noi i-ar place să i se
tească gîndurile ?

În încăpere a coborît tăcerea. Nimeni nu mai spu
nimic, dar toţi cei care l-au cunoscut pe Liviu Gor
îl văd parcă trecînd prin faţa lor. Ochii lui mari, albaşt
îi privesc pe rînd şi parcă-i dojenesc că se ocupă atît
mult de el.

6. NĂLUCA

Milana se întoarse acasă profund tulburată. Reved
iar şi iar cu ochii minţii scenele filmului şi i se părea
Liviu este acum mai aproape de ea. Îşi dădea seama
acţionase pe deplin conştient de fapta sa. Avea de ace
tot dreptul să nădăjduiască că mai curînd sau mai tî
ziu se va întoarce.

Se aruncă în fotoliul cu braţe largi, care o cuprin
în îmbrăţişarea sa. Ar fi vrut să lupte din toată făptu
pentru regăsirea lui, dar cum s-o facă ? Într-o astf
de bătălie, armele ei erau foarte sărace. Poate că Flor
Linteş va descoperi tot adevărul şi va putea contrib
la revenirea profesorului. Îşi aminti de cuvintele rosti
de el în timpul vizionării : „Încep să înţeleg..."

Luase hotărîrea să studieze, în orele libere, fizica nucleară şi astrofizica. În felul acesta, se va simţi şi mai aproape de Liviu, pătrunzînd, pe cît se putea, în lumea ideilor lui. Dar cît va mai dura pînă ce va putea participa, alături de alţi cercetători, la dezlegarea enigmei? Ani şi ani de studiu.

„Poate că pînă atunci Liviu se va întoarce..."

Deodată, îşi dădu seama că faptele trebuiau judecate nu numai în lumina datelor ştiinţifice, cum o făceau ceilalţi, încercînd să reconstituie ceea ce părea de nereconstituit, şi nici în lumina sentimentelor ei, desigur subiective. Lucrurile trebuiau confruntate cu felul lui de a fi, cu modul în care acţiona în împrejurările vieţii. Milanei i se păru că, din această perspectivă, dobîndeşte viziune nouă.

Liviu nu era omul faptelor nechibzuite, al aventurilor, indiferent de miza lor. N-ar fi plecat decît dacă o necesitate gravă l-ar fi obligat s-o facă. Se jertfise — cum îi spusese lui Florin — şi o jertfise pe ea, pentru o cauză care nu putea fi decît de o însemnătate covîrşitoare. O astfel de cauză reprezenta neîndoielnic un interes de seamă al comunităţii umane. Noblețea gestului era egalată numai de tragismul său.

Mai rămînea o problemă: de ce se învăluia profesorul în mister? Milana găsi răspunsul şi la această întrebare. El ascundea fiindcă nu era în interesul umanităţii să fie găsit. Altfel, poate că sacrificiul lui nu şi-ar mai fi atins ţelul. Iar tăcerea faţă de ea era tăcerea unui om care nu-şi cunoaşte încă soarta şi care se teme de un cataclism rău. Şoaptele din film, pe care Milana le deslușise, erau poate mărturisiri involuntare.

Simţi un fel de bucurie trecătoare de a fi pătruns astfel în gîndurile omului drag.

Cît de străini de adevăr îi păreau cei care vedeau în misterul creat de profesor un gest teatral, care avea să se soldeze cu anunţarea unei mari descoperiri!...

*

* *

O lumină orbitoare inundă brusc odaia, venind dinspre fereastră, apoi se stinse. Ar fi crezut că fulgerase,

dar nu urmă nici un tunet. Deodată, desluși, venind c afară, refrenul unei melodii, un refren scurt, care se r peta mereu, ca un semnal care o chema. În grădin cîinele începuse să latre furios, apoi îl auzi zgîriind uș Milana o deschise. Voia să iasă afară, să vadă ce s-a p trecut. Se opri însă în prag.

Cîinele ținea un obiect cenușiu în gură și o ru parcă să-l ia. Îi împlini dorința. Observă că avea forn unui fus, purtînd semne care arătau că făcuse par dintr-un obiect cu mult mai mare. Cîinele îi dădea m reu tîrcoale, vrînd să miroasă „fusul", de parcă obiect acesta ar fi avut pentru el o însemnătate specială.

Milana închise ușa și se așeză din nou pe fotoliu, obiectul în mînă. Avea, fără să știe de ce, sentiment că numai de la Liviu putea să vină. De altfel, nu-i t misese, cu luni în urmă, mult înaintea plecării, tot o scrisoare printr-un fluture mecanic, ingenios co struit? Așa cum o găsise „fluturele" acela, poate acum...

Cîinele continuă să se învîrte nervos în jurul ei. goni în curte.

Cum putea fi însă desfăcută această curioasă juc rie? Nici un buton, nici un orificiu, nimic care s-o ajut Începu să frămînte „fusul" între degete, la întîmplar Și deodată, ceva se puse în mișcare. Își dădu seama obiectul era alcătuit din două jumătăți, înșurubate u într-alta. După primul impuls, un mecanism se declanș cu un zumzet ușor. Cele două jumătăți începură să se î vîrtească în sens opus, deșurubîndu-se progresiv și înd părtîndu-se una de alta. În cîteva minute, „fusul" se de făcuse.

Înăuntru era o floare și un inel.

Mesajul acesta era într-adevăr pentru ea! Cu gestu automate, Milana își puse floarea în păr și inelul în d get. În aceeași clipă, îl văzu în fața ei pe Liviu.

— Profesore! strigă ea, fără să știe de ce îi spu astfel.

Se sculă din fotoliu, se apropie de el, încercă să apuce mîinile, dar imaginea se destrămă și nu întîl decît aerul în calea ei. Se trase, tulburată, înapoi și așeză iar.

Afară, cîinele lătra furios, ca şi cum ar fi ghicit întîmplarea extraordinară care îşi desfăşura acum cursul în încăpere.

— Nu te speria, Milana! auzi ea distinct glasul lui Liviu.

— Cum să mă sperii de tine, Li...

Se opri brusc, căci îşi dădu seama că vorbele ei acopereă glasul lui şi nu voia să piardă nici un cuvînt.

— ...rog să mă ierţi, Milana. Niciodată n-aş fi vrut să-ţi pricinuiesc cea mai mică suferinţă şi iată-mă torturîndu-te atît de cumplit! Crede-mă, însă, că altă ieşire n-am avut. Încă nu pot să-ţi spun ce-a fost, dar într-o zi vei afla, veţi afla cu toţii...

— Liviule, şopti Milana. Spune-mi, în sfîrşit, de ce a fost nevoie...

— Sînt departe, foarte departe. Ar trebui, ar fi în interesul tău să te mint, spunîndu-ţi că nu te mai iubesc, dar ştiu că nu m-ai crede şi nici n-aş fi în stare să rostesc asemenea cuvinte. Dragostea mea creşte, cu cît timpul trece. Nu vreau însă nici să te amăgesc, spunîndu-ţi că mă voi întoarce peste puţin timp. Poate că nu mă voi întoarce niciodată. Zilele acestea s-au petrecut lucruri despre care vei afla probabil curînd şi datorită cărora revenirea mea e deocamdată cu neputinţă.

Să nu crezi că ai de-a face cu o halucinaţie. Inelul meu e astfel făcut, încît numai în degetul tău — mai prozaic vorbind, la ecuaţia ta humorală personală — se declanşează proiecţia spaţială. Ascultă-mă! Sîntem despărţiţi pentru decenii sau pentru totdeauna. Dacă poţi să mă uiţi, uită-mă, nu mă mai aştepta zadarnic. Fii fericită, aşa cum am fi fost noi fericiţi împreună. Fă-o pentru mine, Milana, dacă poţi! Caută în tine puterea despărţirii... Şi nu vorbi nimănui despre acest mesaj! Vei înţelege, într-o bună zi, de ce trebuie să îţi cer asta...

Imaginea dispăru. Afară, lătratul cîinelui se prefăcuse acum într-un urlet prelung.

Milana îşi acoperise faţa cu mîinile şi plîngea înăbuşit.

7. COMEMORARE STRANIE

Aţipise calculînd la masa de lucru, dar dormi foar puţin, deoarece poziţia în care îl prinsese somnul e incomodă.

Cînd se trezi, îşi opri, ca în atîtea rînduri, privire asupra calendarului. Arăta data de 16 octombrie, 205 Se scursese deci exact o lună de cînd „dispăruse", spr uluirea oamenilor din toate continentele. Comemorar tristă, care-l răscolea în adîncul făpturii, producîndu o suferinţă aproape fizică la gîndul marii despărţiri.

Ochii-i fugiră, fără să vrea, spre uşiţa rotundă a „d pozitului special". Acolo, în spatele cuirasei izolatoare - etanşă şi totuşi nu destul de etanşă — se găsea obiect acela prelung, care-l făcuse să-şi schimbe atît de brusc de neaşteptat cursul existenţei. De acolo venea, din tim în timp, un zumzet care creştea ameninţător, accelerîndu bătăile inimii. Cînd zgomotul se stingea, răsufla uşura dar fără a uita cu totul pericolul ce-l pîndea.

Omul era scund, slab, cu o expresie neobişnuit de li cidă, care nu putea însă ascunde simţămîntul unei ma nostalgii. În privire îi citeai o mare blîndeţe. Avea tr sături discrete. Se vedea că îşi stăpîneşte, nu fără grei tate, o mare agitaţie interioară, care răbufnea uneori î mişcările bruşte ale mîinilor subţiri.

Profesorul Gorun se apucă să-şi ducă mai depar calculul întrerupt de somn. Apoi, deodată, se opri, fixîr un punct indefinit al spaţiului, de parcă acolo ar fi pl tit o imagine pe care numai el o vedea. Surîse, ca şi cu ar fi răspuns unui alt surîs, şi se adresă maşinii, care era singura tovarăşă în această călătorie ciudată :

— Cibena, am obosit tot socotind. Întrevăd acum li cruri pe care nici nu le-am bănuit, dar... trebuie să fi o pauză. Ştii ce ? Cîntă-mi ceva ! Cu vocea ei, bineînţele aşa cum te-am reglat să şi vorbeşti. Aş vrea să comp un cîntec care să amintească de o plimbare la munt pe înserat... Arată-ţi meşteşugul, vrăjitoare.

Se întinse pe divan și așteptă. Cîntecul începu curînd să se depene, evocator. Cînd închise ochii, i se păru că revede un defileu de la poalele Ciucașului.

Ce s-ar fi făcut fără Cibena? Ar fi putut oare îndura toate încercările prin care trecuse în ultima lună, suferințele și spaimele aproape perpetue ale acestei existențe?

Vocea mașinii era vocea Milanei. Cum îl liniștea! O simțea parcă aproape. La un moment dat crezu chiar că mîna ei s-a așezat pe brațul lui și schiță un gest ca s-o atingă la rîndu-i.

După cîtva timp, melodia se stinse. Tocmai atunci, profesorul simți cum îl înjunghie iar durerea în piciorul stîng.

— Îți mulțumesc, Cibena, spuse Liviu Gorun.

Acum robotul logic tăcea, dar numai de comanda vocală a profesorului depindea ca mașina să vorbească iar, răspunzîndu-i la orice întrebare. De data aceasta, avea însă s-o pună la grea încercare. În ultima vreme, Cibena făcuse progrese însemnate, unele din ele datorate îmbunătățirilor pe care i le adusese, iar altele îmbogățirii continue a memoriei și experienței ei. Putea să poarte cu ea convorbiri din ce în ce mai complexe și nu arareori în contradictoriu.

— Spune-mi, începu Gorun, cum ar fi decurs lucrurile, fără întîmplarea aceea îngrozitoare. Să-ți amintesc datele. Eu și Milana...

— Destul, profesore, nu te repeta, îl întrerupse mașina. Mecanismul de memorizare mi-e intact, pînă ce vei dori să ștergi din el faptele care ajung să te stînjenească. Spune-mi mai bine ce dorești să afli.

— După cum știi, Milana mă aștepta să vin la ea în zori, după schimb...

— Mi-ai vorbit de mai multe ori despre zorile acelea. Nu-i nevoie să-mi reamintești de ele, căci nu uit nimic. În clipa cînd ai fi trebuit să apari în pragul ușii ei, tu porniseși în marea călătorie, iar Milana era singură și încredințată că te vei ivi din clipă în clipă.

— Asta a fost cu o lună în urmă, exact acum o lună, la 16 septembrie...

— Şi acum, ce vrei de la mine? Cu ce-ţi pot fi d folos?

— Vreau să mă amăgeşti, Circe. Spune-mi cum s-a fi desfăşurat mai departe viaţa noastră, a mea şi a e dacă totul ar fi decurs firesc. Povesteşte-mi...

— Dacă nu mă înşală cultura mea mecanică, ast se cheamă că eşti romantic, profesore.

— Numai proştii nu cred în romantism, Ciben Avem atîta nevoie de el! Nu vezi ce pustiu e spaţiul î jurul nostru? Doar cîteva zeci de corpuscule pe centi metrul cub. De miliarde de ori mai puţine decît în dia fana atmosferă terestră. Mai rare decît în neînsemnat atmosferă lunară. Totul e pustiu şi sterp, iar spectrul ni micirii ne însoţeşte, sarcastic, zborul... Ştiu, trebuie s străbat mai departe acest spaţiu, înfruntînd primejdi şi depărtările, pînă ce misiunea mea va fi îndeplinită dar am cîteodată nevoie să visez... Spune-mi poveste existenţei mele fără Boniface Olding, Cibena!

— Să născocesc minciuni? Sînt doar un robot logic

— Minciuni? Zi-le altfel, dacă vrei. Numeşte-le ipo teze de pildă... Sau — mai curînd — basme. Nu uita c basmul meu şi al Milanei era cît p-aci să devină reali tate, înainte de-a mă năpusti în abisul cosmic. Dac ştii să compui melodii, de ce ar fi basmele peste pu terea ta?

— Fie, profesore! Cum vrei. Dar schimbă-mi, pen tru această împrejurare, timbrul vocii. E nefiresc să-ţ spun basmul acesta cu glasul Milanei...

Gorun zîmbi.

— Ai dreptate, Cibena... Nimic nu-ţi scapă. Uite s-a şi făcut.

— Aşa, acum ascultă: Milana era îmbrăcată în rochi ei albă, care-ţi place atît de mult. Cînd te-a văzut ivin du-te în prag...

Profesorul sări în picioare.

— Opreşte-te, Cibena... E prea dureros. Nu pot s îndur!

— M-am oprit. Ce capricios ai devenit în ultimu timp... Sau poate că aşa sînteţi voi, oamenii... Niciodat nu ştiţi ce vreţi.

– O iei razna, logorobotule! Cine ţi-a mai îndrugat că nu ştim ce vrem?

— Cine? Chiar tu, profesore, prin purtarea ta. Dar te înţeleg... Nu-i vina ta că n-ai calmul meu electronic şi nici măcar vechea ta stăpînire de sine, pentru care te lăudau altădată prietenii.

— Şi nici nu-i vina ta că nu ai suflet, Cibena.

— Nu uita că sînt, într-un fel, oglinda ta. Vorbindu-mi astfel, nu faci decît să te depreciezi pe tine.

— Uneori mă revolţi. Atîta raţiune şi aşa puţină sensibilitate! Nu eşti nimic altceva decît o acumulare de relee...

— Sînt limitele tale de constructor cibernetic.

— Poate că-i adevărat ce spui, dar cuvintele acestea nu-mi aduc nici o mîngîiere...

8. INGRID 2056-4

În sala mare de conferinţe a Centrului antimateriei domnea o atmosferă încordată. Erau de faţă nu numai fizicieni, dar şi oameni de alte profesiuni, dornici să asculte comunicarea lui Florin Linteş, ale cărei teze principale, dinainte difuzate, făcuseră destulă vîlvă. Se aşezaseră cu toţii în jurul unei mese ovale, de o lungime impresionantă.

Milana, invitată şi ea, căutase un scaun departe de vorbitor. Ce avea să spună Florin? Oare înţelesese cu adevărat ce se întîmplase cu Liviu Gorun?

De cînd primise mesajul logodnicului ei, trăia o existenţă ruptă în două. Pe lîngă viaţa cotidiană, care o scurgea ca şi mai înainte, i se părea că mai cunoaşte o altă existenţă, împreună cu Liviu, suspendată undeva între cer şi Pămînt.

Noaptea îi devenise un vis neîntrerupt, în care profesorul era nelipsit. Cînd dimineaţa se apropia, iar mantia somnului se subţia, gata să se rupă, Milana implora visul să nu se destrame. Dar şi în timpul zilei şi-l în-

chipuia iar şi iar pe Liviu, apărînd, ca-n seara aceea, cîr îşi pusese inelul venit din depărtări.

Era ca şi cum umbra lui ar fi pătruns în viaţa ei, (să-l înlocuiască pe Liviu cel adevărat. Dar nu era u strigoi al spaimei, de care să te sperii, ci un duh blîn un spirit prietenos, pe care să-l rogi să nu mai plece.

Trăia tot mai singură. Nici pe Florin nu-l mai văzu în ultimele zile.

Milana se aşezase spre fundul sălii. Într-un fel, simţea vinovată. Nu vorbise nimănui despre mesaj. A îi ceruse Liviu. Îşi dădea însă seama că, pentru Coma damentul mondial de acţiune, cele întîmplate prezenta cea mai mare însemnătate. Desigur, nu prin conţinut transmis, ci fiindcă constituia o dovadă concretă a fa tului că profesorul Gorun trăia, lucru de care mulţi îndoiau. Dar dacă Milana ar fi dezvăluit existenţa m sajului, ar fi trebuit să relateze şi cuprinsul său. De camdată, numai cu ea voise însă Liviu să vorbească. Fa de ceilalţi, continua să se ascundă şi probabil că av motivele lui. Dacă Milana ar fi vorbit, i-ar fi încălc voinţa şi simţămintele.

Se înscrisese, spre uimirea lui Florin, la cursurile pr gătitoare ale Facultăţii de fizică generală, pentru a i tra în anul universitar care avea să înceapă la toamn Studia mult, pentru a fi la nivelul noilor cunoştinţe. uneori, cînd, în manuale sau lucrări de introducere diferitele discipline, întîlnea menţionate descoperiri profesorului Gorun, tresărea bucuroasă. I se dezvălui treptat, o lume cu totul nouă, în care el se frămîntase crease, luminînd ungherele încă ascunse ale materi

„Liviu cercetează, descoperă..." — această etiche de altădată căpăta acum pentru ea un conţinut real, co cret, care creştea în complexitate şi dobîndea dram tismul luptei pentru adevărul ştiinţific.

Aflase cu mult interes că, în urmă cu o săptămîn Palladina, staţia terestră permanentă de pe asteroid Pallas, semnalase că a observat, la 5,2 unităţi astron mice de Soare, un straniu obiect ceresc ce zbura cu viteză foarte ridicată în direcţia opusă Pămîntului. S măna cu un nor, o pată ceţoasă, prelungă, care par

învăluia un corp de forma unei ţigări de foi. Astronauţii staţiei izbutiseră să-l şi fotografieze, dar imaginea transmisă prin cosmoteleviziune pe Pămînt nu îngăduia identificarea acestui obiect cosmic.

O serie de astronomi emiseră ipoteza că era vorba de o „aşchie" rezultată dintr-o ciocnire între asteroizi, frîntura fiind învăluită de pulberea şi gazele provenite din coliziune. De altfel, după numai şase ore, „Palladina" pierduse urma ciudatei formaţiuni, care se deplasa foarte repede.

Pămîntul ceru clişeele originale şi „Palladina" le trimise fără întîrziere, printr-o rachetă ultrarapidă. Prelucrate în laboratoarele Consiliului astronautic, clişeele permiseră obţinerea unor imagini ceva mai clare, care puteau duce la supoziţia că obiectul cosmic fotografiat era o navă, dar o concluzie sigură nu se putea trage.

...Pierdută în gînduri, Milana nici nu-şi dăduse seama că Florin Linteş începuse să vorbească. Tresări auzind numele Ingrid. Ingrid o chema pe o prietenă a ei, o norvegiană. Studiaseră împreună artele plastice la Viena şi, de atunci, se vizitau din cînd în cînd.

De data aceasta, era însă vorba de o altă Ingrid, de „Ingrid 2056-4", o cometă descoperită în mai 2056, de un astronom din Narvik. Florin Linteş o uimi susţinînd că în această cometă se găsea „camuflat" profesorul Corun şi nava sa cu propulsie antigravitaţională!

Cum şi de ce ajunsese însă acolo? Linteş avea în această privinţă o ipoteză bine precizată. Demonstraţia sa, foarte riguroasă, reconstituia, prin interpretarea filmului salvat de Covaliu, întregul curs al evenimentelor din noaptea de 15 spre 16 septembrie, 2056.

Pe baza unei noi analize a înregistrărilor aparatelor de la Centrul antimateriei, mai ales a acelor curbe curioase de variaţie care nu putuseră fi pînă atunci interpretate, el era încredinţat că profesorul îşi dăduse seama că, în conteinerul nr. 8, se desfăşoară un proces nuclear pe cît de interesant, pe atît de primejdios, ducînd la formarea unui nou tip de plasmă. Şi atunci, dorind să îndepărteze conteinerul de Pămînt şi totodată să observe mai departe acest fenomen fără să cauzeze semenilor săi vreun neajuns, se hotărîse să părăsească planeta.

— ...și să se ascundă, observă în completare cine
din sală.

— Întocmai : să se ascundă ! încuviință Florin. Dar î
într-un scop care i se părea pe deplin întemeiat. Înțelegea
se ascundă, deoarece umanitatea nu privește cu simpat
asemenea tentative, asumarea de unul singur a unor astf
de riscuri, chiar atunci cînd sînt întreprinse cu intenția
a servi în același timp binele omenirii și cunoașterea știi
țifică.

— Profesorul nu era omul care să fugă de sfatul celo
lalți, nu era omul aventurii, se auzi o altă voce d
auditoriu.

— O aventură în înțelesul științific al cuvîntului
lasă indiferent pe nici un savant, răspunse Florin.
acest sens a conceput și sacrificiul lui : își jertfea trai
pămîntesc, își risca viața, pentru a salvgarda securitat
Pămîntului și a cunoaște noul fenomen.

— Ești sigur că nu lăsa pe Pămînt goluri prea dur
roase, cum să spun... îndatoriri, în sensul etic al cuvînt
lui ? Și nu ți se pare că acest fel de a proceda este străi
de el ? interveni Toma Covaliu. Profesorul era un o
de o rară conștiinciozitate și de o bunătate tot atît
mare. Cred că dacă ar fi fost fiziolog, n-ar fi putut disec
nici măcar o broască.

Covaliu era un ins uriaș, cu o voce puternică, ca
umplea sala.

— L-am cunoscut bine pe Liviu Gorun, mi-a fost pri
tenul cel mai apropiat, explică Linteș. Considera înto
deauna că nu există o datorie mai mare, pentru un o
de știință, decît aceea de a explora adevărul. Iar aceas
îndatorire se împletea, de astă dată, cu aceea de a fe
Pămîntul de o posibilă calamitate. Și pe urmă, nu av
nici un motiv să considere că pleacă pentru totdeaun
Credea — poate mai crede încă, dacă nu i s-a întîmpl
nimic rău — că se va întoarce.

Închipuiți-vă că profesorul Gorun ar fi apreciat
se află în fața unui prilej unic pentru știință, a căr
valorificare va însemna ridicarea puterii omului pe
treaptă cu totul nouă. În acest caz, nimic mai firesc de
să ia conteinerul și să plece cu el într-un adevărat

lor ator cosmic. Tocmai de aceea îmi spusese mie că şi eu aş fi procedat la fel.

Cometa Ingrid 2056-4 i s-a părut desigur avantajoasă, şi aceasta din multe puncte de vedere. În primul rînd, la 17 septembrie, capul ei trecea la numai 25 milioane km de Pămînt. În al doilea rînd, starea de agregare a substanţei cometare este şi ea o plasmă, iar în cursul experienţelor sale ar fi putut să aibă nevoie de aceasta, ca material de experimentare. În al treilea rînd, în apropierea nucleului cometei putea găsi un loc ideal de camuflare a vehiculului său, dirijînd nava în aşa fel, încît nucleul să o „eclipseze" pentru observatoarele terestre. Îşi asuma fără îndoială un mare risc, dar cu un scop de netăgăduit pentru ştiinţă şi umanitate.

– Există dovezi ? întrebă cineva din sală.

– Totul pare plauzibil, dar care sînt probele ? interveni, în continuare, o altă persoană.

Din auditoriu se auziră cuvinte de aprobare.

– Dovezile, probele nu lipsesc, spuse Florin, reluîndu-şi firul întrerupt al expunerii. Ştiu, mulţi s-au întrebat şi se mai întreabă încă dacă profesorul n-a pierit îndată după plecarea sa şi dacă se află într-adevăr în Cosmos. Pentru mine, această problemă este acum pe deplin clarificată. Profesorul se află în mod cert în spaţiul interplanetar şi anume la o mare depărtare de Pămînt. Vreau să vă comunic că am supus unui studiu foarte amănunţit, cu sprijinul unui colectiv din Comandamentul mondial de acţiune, aşa-zisul „murmur", atît de controversat, care a fost recepţionat acum cîteva săptămîni de o staţie lunară. Am căpătat, de la două staţii extraterestre, variante suplimentare ale murmurului, obţinute în urma reanalizării întregului stoc de înregistrări din ultima vreme de care dispuneau. Prin suprapunerea complexă a acestor înregistrări cu înregistrarea staţiei lunare şi prin eliminarea parţială a unor zgomote care le tulburau, am izbutit să reconstitui cîteva frînturi de cuvinte. Ascultaţi !

Florin Linteş apăsă pe butonul unui aparat minuscul, pe care-l scoase din buzunar şi, printre pocnituri şi hîrîituri, străbătu un glas omenesc slab, întrerupt mereu de

bariera paraziților, care creșteau și scădeau într-un rit caracteristic : „...pariția", „cos...", „comuni...", „...a trona...", „...teiner", „...pediți..."

— E glasul lui. Sînt sigură ! spuse Milana, fără vrea, cu voce tare.

Mulți din cercetătorii din sală o aprobară.

— Ați auzit ritmul acela tipic al paraziților ? întrel Florin. „Pulsează" parcă : un crescendo lent și o cade bruscă. O singură dată am auzit o astfel de variație intensității paraziților și aceasta s-a întîmplat atunci cîi am comunicat pentru ultima oară cu profesorul.

— S-a stabilit distanța de la care provenea emis unea ? întrebă un cercetător.

— Nu numai distanța, dar și direcția. Determinar s-a bazat pe toate cele trei înregistrări de care dispune Emisiunea provenea de la o distanță de 36 milioane k lometri de Pămînt și dintr-un punct care dovedește graviplanul zbura, în acel moment, în direcția comet Ingrid 2056-4...

Florin Linteș își desfășura argumentația ca u excelent logician. Raționamentele și probele se înlănț iau riguroase, forțînd parcă — printr-o construcție d săvîrșită — recunoașterea.

— În ultimele zile, continuă el, o nouă dovadă a v nit să-mi întărească convingerea. Mă refer la fotografii obiectului cosmic misterios care au fost obținute de st ția extraterestră permanentă de pe asteroidul Palla Știți cu toții că interpretarea fotografiilor respective fost considerată, pînă la urmă, nesigură. Am cerut în date de completare de la un alt mare observator extr terestru și ele ne-au parvenit, la Comandamentul mo dial de acțiune, abia ieri seară. Este vorba de cunoscu stație de pe Deimos „A-8", care ține sub observație, du cum știți, întreg firmamentul. Desigur, n-a fost ușor hotărîm această stație, cu sarcini științifice atît de mul laterale în urmărirea expedițiilor cosmice, să-și într rupă orice activitate timp de 48 de ore, neglijîndu-și cel lalte îndatoriri, pentru a revedea, cu ajutorul selectorul electronic, toate înregistrările optice din ultimele ze zile ; în mod normal, aceste imagini ar fi fost prelucra într-un timp cu mult mai îndelungat. Pînă la urm

însă, a răspuns apelului nostru. Analizarea unui număr de peste 400 de mii de astrofotografii ale acestei perioade, efectuată prin comparare cu fotografiile-martor de pe Palladina, a dus la descoperirea a şase imagini pe care figura acelaşi obiect : un corp prelung, învăluit într-o ceaţă portocalie. Vi le voi proiecta acum şi veţi vedea că forma graviplanului se desluşeşte destul de bine...

Urmă proiecţia fotografiilor, care lăsă numai puţine dubii. Ultima dintre imagini produse însă o adevărată senzaţie.

— Aţi văzut că, pe cea din urmă fotografie, în afară de graviplan se zăreşte şi o cometă. Iar această cometă nu este alta decît Ingrid 2056-4, în apropierea căreia nava se afla în momentul realizării astrofotografiei.

— S-a calculat distanţa dintre graviplan şi cometă ? se auzi o voce.

— Da, cu o mare precizie. La data fotografierii, aceasta nu depăşea 2,56 milioane kilometri.

Urma apoi descrierea amănunţită a ipotezei cometare. Calcule şi schiţe nenumărate o completau şi oamenii de ştiinţă le urmăreau cu o deosebită atenţie, în timp ce Milana, incapabilă să le sesizeze înţelesul, încerca cel puţin să desprindă concluziile.

La început, ideea lui Florin i se păruse neverosimilă, deşi era limpede că se baza pe unele argumente puternice. Cîtă dreptate avusese cercetătorul care-l întrerupsese : profesorul nu era omul aventurii ! Dacă considerentele invocate l-ar fi îndemnat pe Liviu la această expediţie, ar fi chemat-o cu siguranţă la videofon, pentru a-i explica situaţia în care era pus, chiar fără a-i dezvălui pe deplin ţelul călătoriei întreprinse. O îndoială contrazicea însă acest raţionament : poate că n-o făcuse, pentru că să nu-i mărturisească riscurile încercării lui...

În minte îi reveneau mereu cuvintele pe care le rostise arătarea „emanată" de inel. Încerca să le judece obiectiv, în lumina noii ipoteze. Cercetînd atent lucrurile, îşi dădu seama că nu există nici o contradicţie între tezele lui Florin şi vorbele lui Liviu. „Altă ieşire n-am avut" — spusese el. În lumina celor afirmate de Florin, asta însemna că, în faţa pericolului de care trebuia să ferească

planeta și a perspectivelor pe care i le deschidea experiența științifică ce i se oferea, orice alte considerente trebuiau lăsate la o parte.

Continua să aleagă, dintre cuvintele rostite de arătare, pe cele semnificative. „Sînt departe, foarte departe" — își aminti Milana. Într-adevăr, cometa ocolise Soarele și îl lăsase în urmă. Ingrid 2056-4 se afla acum, după cum aflase Milana, la 516 milioane km de Pămînt și se îndepărta de Terra. Rămîneau de interpretat frazele : „Sîntem despărțiți pentru decenii sau pentru totdeauna..." Și aceste vorbe își aveau tîlcul lor. Într-adevăr, cometa Ingrid avea o orbită pe care o parcurgea în 64 de ani. Poate că profesorul nu mai avea posibilitatea să manevreze graviplanul și aștepta o nouă întoarcere a „stelei cu coadă" în preajma Pămîntului. Nu știa însă ce se va întîmpla pînă atunci, dacă va supraviețui...

Privirea Milanei se fixă asupra chipului lui Toma Covaliu. Trăsăturile lui mari, puternic desenate, vădeau o mare încordare. Urmărea cuvintele lui Florin cu atenție și îngrijorare. Milana pricepu că întîmplarea din noaptea de 15 spre 16 septembrie îl zguduise profund. Dispărutul era doar înlocuitorul său de atunci, un om pe care, într-un fel, îl avea pe conștiință.

Vocea lui Florin Linteș răsună deodată mai tare, atrăgîndu-i atenția. Trecuse desigur la partea finală a expunerii sale :

— ...partea cea mai gravă, remarca el, este faptul că datele pe care le-am strîns, mi-au îngăduit să stabilesc că proviziile de alimente și de apă ale navei sînt limitate la circa șase luni. Au trecut peste două luni. Ce se va întîmpla de acum înainte ?...

Milana simți cum un nod i se pune în gît. Asta nu știa. Profesorul era deci primejduit să piară de foame și de sete !

— ...Propun de aceea, spuse Florin, și această propunere o voi înainta chiar astăzi Consiliului astronautic, organizarea neîntîrziată a unei expediții spre Ingrid 2056-4. Hotărîrea trebuie luată de îndată, în cîteva zile, altfel cometa va fi prea departe pentru a mai fi ajunsă din urmă, înainte ca proviziile graviplanului să se termine

Comunicarea lui Florin Linteș ținu peste patru ore. Pauzele prilejuiră discuții însuflețite. Treptat, ipoteza capătă tot mai mulți partizani și printre ei se aflau cercetători, ca și oameni de alte profesii.

După ce comunicarea luă sfîrșit, alte cîteva ore fură consacrate dezbaterilor. La urmă, președintele adunării propuse supunerea ipotezei cometare unui vot consultativ al celor prezenți, al cărui rezultat urma să fie comunicat, ca o recomandare, Consiliului astronautic. Interveni însă Toma Covaliu, sugerînd ca votul să aibă alt obiect.

— După cum știți din intervenția mea, spuse el, nu cred ca profesorul Gorun să se afle în capul cometei. Este ceva în tot acest raționament care nu se potrivește cu el. Totuși, nu am motive ca să exclud cu totul această posibilitate. Și, dacă există numai o șansă la o mie ca el să fie acolo, sîntem datori să îl căutăm în Ingrid 2056-4. Altă pistă nu avem deocamdată. Să considerăm deci ipoteza valabilă și să procedăm la tragerea concluziilor ce se impun în acest caz...

— Ai dreptate, observă președintele. Ce propui deci?

— Propun să votăm asupra oportunității organizării expediției spre cometa Ingrid 2056-4.

Președintele aprobă acest punct de vedere. Organizarea expediției fu pusă la vot. Toți cei optzeci și șase de oameni care ascultaseră comunicarea votară în favoarea proiectului, și acesta fu înaintat, cu recomandarea de a fi de urgență realizat, Consiliului astronautic, printre membrii căruia se numărase, pînă acum două luni, și profesorul Gorun.

9. CIBENA E DE ALTĂ PĂRERE

Prin hubloul graviplanului, spectacolul cosmic se schimba mereu.

Calendarul arăta data de 16 noiembrie. Mai trecuse o lună de la plecarea profesorului de pe Pămînt. Nava

străbătea Cosmosul cu o viteză de peste 22 000 de km pe secundă, cea mai mare iuțeală atinsă vreodată de un vehicul interastral creat de oameni.

Cu cîteva zile în urmă, Liviu Gorun fotografiase de aproape cometa Ingrid 2056-4, lîngă care zburase o vreme, obținînd imagini deosebit de reușite.

Profesorul controlă încă o dată aparatul de radioemisie cosmică. Aceeași atenuare care echivala cu mutenia. Îl desfăcuse și îl montase la loc de zeci de ori, fără să-i găsească vreo stricăciune.

Aparatul de radiorecepție funcționa bine, îngăduindu-i să afle toată frămîntarea ce domnea pe Pămînt, după plecarea sa, să cunoască toate ipotezele care se formulaseră în legătură cu dispariția lui. El însă nu putea răspunde. Făcuse cîteva probe de emisie, dar avea convingerea că erau cu mult prea slabe pentru a putea ajunge pe Pămînt.

De altfel, de cîtva timp, se gîndea că-i mai bine așa. Chiar dacă ar fi vorbit, nu considera oportun să spună deocamdată tot ce doreau ei să afle, iar rezultatele observațiilor sale științifice nu erau încă concludente. Mesajele lui ambigue n-ar fi făcut decît să sporească confuzia.

„Fenomenul de atenuare se datorește influenței conteinerului, altă explicație nu poate fi", șopti profesorul, privind spre ușița rotundă a depozitului special.

De acolo putea să vină, în orice clipă, explozia nimicitoare — gîndul acesta continua să-l tulbure, deși trecuse de marea agitație a primelor săptămîni. În această regiune a spațiului însă, la sute de milioane de kilometri de Pămînt, umanitatea și stațiile cosmice ale oamenilor nu mai erau direct periclitate.

De acolo, de la conteinerul învăluit poate acum într-un nor violet, de la plasma nocivă care luase naștere în el, pornea cîmpul care împiedica emisia radiofonică ce încerca să răzbată spre Pămînt, frîngînd puterea undelor. Și tot din această pricină, se dereglase, în ultimele săptămîni, sistemul de propulsie. Nava evolua nesigură, putînd fi numai cu greu dirijată — dirijare totuși esențială, fără de care graviplanul ar fi putut devia spre o direcție nedorită, poate chiar înapoi spre Pămînt, cu toate eforturile

profesorului de a restabili un control deplin asupra aparatului.

Ştia însă că nu va mai trece mult şi va veni clipa marii încercări. Avea, în sfîrşit, dreptul să facă acest pas important, de la care spera atîta.

În ultimele zile, imposibilitatea comunicării radiofonice cu Pămîntul îi dăduse mult de gîndit. Se apropia momentul cînd trebuia neapărat să intre în contact cu planeta pe care o părăsise. Dar prin ce mijloc ? Experimentase, ce e drept, cu cîtăva vreme în urmă, expedierea unei rachete-mesaj către Milana, dar nu era de loc sigur că mesajul ajunsese efectiv la destinaţie. Aceasta era totuşi calea. Dacă aparatul de radioemisie rămînea mut, era necesar să perfecţioneze celălalt sistem, astfel ca să fie sigur că se va face auzit. Oamenii trebuiau să afle odată şi odată ce se întîmplase cu el...

Simţea nevoia să vorbească cu cineva şi se adresă, ca de atîtea ori, Cibenei :

— Cibena, spune-mi, de ce au trebuit să se petreacă astfel lucrurile ? Cum de a survenit accidentul acesta înfiorzitor, care ar fi putut foarte bine să nu se producă ? Ştii tot ce ştiu şi eu, dar raţionamentele tale sînt întotdeauna mai exacte decît ale mele. Răspunde-mi : cum explici această întîmplare nenorocită ?

Cîteva secunde se auzi zgomotul discret al prelucrării datelor de către iscusita maşină. Problema era grea şi răspunsul nu putea fi dat imediat. Cibena îl privi parcă din sutele ei de ochi, care se aprindeau şi se stingeau. Apoi, veni răspunsul :

— N-a fost o întîmplare nenorocită, ştii bine, profesore !

— Atunci ce a fost ? Dacă n-aş fi primit conteinerul, totul ar fi decurs normal.

Din nou maşina sclipi din ochii ei multicolori.

— Dar l-ai primit... A fost lipsă de control, profesore. De ce ai acceptat în bateria „complexului de experienţe F. II“ conteinerul fizicianului australian ? Te-a tentat posibilitatea unui succes rapid al cercetărilor, pe care îl promitea reacţia aceea în curs de desfăşurare. Ai făcut în grabă mare verificările, nu-i aşa ?

— Într-adevăr, Cibena. Eram nerăbdător.

— Nu numai nerăbdător. Eu selecționez din datele pe care mi le-ai dat pe cele cu adevărat semnificative și conchid. Nu adaug nimic de la mine. Comportarea ta a favorizat această așa-zisă „întîmplare nenorocită". Tu știi de fapt toate acestea, dar preferi să dai vina pe un ghinion închipuit. Te compătimesc pentru situația în care ai ajuns, îți admir fapta pe care ai săvîrșit-o și tăria de caracter care ți-a îngăduit să suporți, pînă la urmă, greaua încercare, dar nu pot să nu-ți amintesc răspunderea ce-ți revine...

— Eu sînt deci vinovat, Cibena?

— Tu și Florin Lințeș. N-ați analizat suficient situația.

— Dar australianul?

— El e cel mai puțin vinovat.

— Cum asta? El a conceput doar noul tip de reacție din conteiner!

— Știi că nu avea nici pe departe experiența voastră științifică. Tu ești creatorul antilitiului, iar Florin a construit prima navă antigravitațională, pe baza tezelor teoretice fundamentate de tine. Și aici, în navă, lucrezi doar mereu, acumulezi date noi, faci chiar descoperiri. Asemenea oameni nu pot fi în nici un caz absolviți de răspunderea hotărîrilor pe care le iau. Boniface Olding? Australianul acesta nu era decît un începător și credea că a descoperit dintr-o dată America. Fizicianul din Sidney a venit la Centrul antimateriei și a propus continuarea experienței lui. Iar voi, după o examinare prea sumară a problemei, i-ați cerut să vă trimită conteinerul, pentru a-l introduce în baterie. Conteinerul lui a devenit „conteinerul nr. 8". Acestea sînt faptele...

— În consecință?

— V-ați pripit. Pripeala se plătește mai întotdeauna scump. Ea este, cu alte cuvinte, un izvor nesecat de „întîmplări nenorocite".

— Ești crudă, dar ai dreptate, Cibena! Te dovedești înțeleaptă, ca întotdeauna. Fină, ca mecanica cuantică, și pătrunzătoare, ca un fascicul de neutroni.

— Îți semăn doar.

— Şi uneori mă întreci... Cîteodată mă întreb dacă nu eşti vie.

— Vie nu-s, aşa cum Luna n-are lumină proprie, deşi străluceşte noaptea pe cer. Tot astfel, înţelepciunea mea, cît este, răsfrînge înţelepciunea ta, sau a celorlalţi care vorbesc cu mine şi-mi încarcă memoria cu date, principii, legături de tot felul. E adevărat că simplific şi accelerez procesele, iar în unele împrejurări pot juca chiar rolul celei de a doua conştiinţe a lui Liviu Gorun, a unei conştiinţe care nu se cramponează de pretexte. În afară de asta, sînt în general mai sinceră decît voi, oamenii, şi spun lucrurilor pe nume, fiindcă judecata nu mi-e alterată de sentimente.

— Eşti un judecător de temut, un adevărat robot etic.

— Imparţial, neinfluenţabil şi incoruptibil, aşa cum ai vrut să fiu, cînd m-ai zămislit.

— Inteligenţa ta poartă nimbul unei desăvîrşiri cîteodată înspăimîntătoare.

— Înspăimîntătoare? Doar nu vreau să fac rău nimănui.

— Şi totuşi, ceva îţi lipseşte. Nici eu nu ştiu precis ce. Poate că eşti prea obiectivă. Nu ştii să rîzi şi să plîngi, Cibena!

— Acesta-i un neajuns, Gorun?

— Poate că da.

— Chiar pentru o maşină?

Liviu nu-i răspunse. Îşi aprinse o ţigară.

— Să discutăm despre altceva, Cibena. Ai calculat datele pentru conteiner?

— Conform indicaţiilor tale şi ţinînd seama de toate observaţiile şi concluziile ştiinţifice la care ai ajuns în ultimele zile, am stabilit soluţia optimă. Operaţia va putea începe în ziua stabilită.

— Pămîntul nu va mai fi atunci în nici un fel de pericol?

— Fii sigur de asta. Măsurile luate sînt de-a dreptul exagerate.

— Mijloacele tehnice de lansare au fost pregătite?

— Absolut totul e pus la punct.

— Atunci, peste 32 de zile...

— ...la ora 2 şi 27 de minute...

— ...conteinerul australian va intra într-o nouă fază a existenţei sale.

— Şi noi de asemenea.

— Asta se va vedea.

Profesorul se ridică în picioare. Şezuse din nou într-o poziţie care era incomodă, chiar în condiţii de imponderabilitate. O mînă îi înţepenise şi, cînd o mişcă, o simţi înţepată de mii de ace.

Se duse spre seră şi stropi cu pulverizatorul de apă florile.

— Au înflorit magnoliile, Cibena !

— Nu le cunosc, profesore.

— Păcat. De aceea eşti aşa de cerebrală.

— Mă înţepi ? Ia seama ! Am şi eu armele mele !

— Ai dreptate. Să convieţuim paşnic. Sîntem doar atît de singuri, şi mai avem atîtea de făcut împreună ! Ce se va alege de noi dacă ne certăm ?...

10. VOLUNTARII

Expediţia de salvare fu aprobată de Consiliul astronautic, al cărui sediu se găsea la Famagusta, chiar în seara zilei cînd Florin îşi ţinuse comunicarea. Nici aici nu se înregistră nici un vot împotrivă şi nici o abţinere, deşi erau unii care nu împărtăşeau ipoteza cometară.

— Trebuie încercat. Nu putem lăsa să scape prilejul, apreciase raportul Consiliului.

Exista totuşi o dificultate : nimeni nu putea fi obligat să plece în această călătorie. Pentru a ajunge din urmă, în timp util, cometa, se dovedeau necesare acceleraţii considerabile, care nu erau de fel uşor de suportat. În afară de aceasta, în urma celor cîteva expediţii care se organizaseră în comete, se ştia că, în condiţiile speciale ale capului cometar, se produceau uneori accidente, încă neexplicabile, care avuseseră ca urmare pieirea unor ex-

pediții. În sfîrșit, se putea presupune că oricine se apropie de nava profesorului risca să piară de pe urma aceluiași pericol de care profesorul Liviu Gorun voise să scutească Pămîntul.

Se hotărî deci să se ceară înscrierea de voluntari, iar între timp să se pregătească două nave rapide, cu propulsie ionică, destinate fiecare unui echipaj de cîte 11 cosmonauți.

A doua zi, la prînz, cînd proiectanții prezentară Consiliului astronautic planul expediției, în toate detaliile sale, se află că toți cosmonauții lumii se înscriseseră voluntari, cu excepția a douăzeci și doi, care, fiind bolnavi, își dădeau seama că nu puteau fi de folos. Și, pe lîngă cosmonauți, se înscriseseră și un număr impresionant de oameni de știință, tehnicieni, medici, precum și mulți novici. Milana se înscrisese desigur voluntară, ca și întreg personalul Centrului antimateriei.

Cei șaisprezece membri ai echipajelor fură repede aleși. Printre ei se număra și fizicianul Toma Covaliu, care mai participase, ca om de știință, la alte cîteva călătorii de explorare cosmică. Expediția trebuia să plece neîntîrziat, pentru a ajunge în ceva mai mult de o lună la cometă și, pe cît se putea nădăjdui, la profesorul Liviu Gorun, dacă acesta se afla într-adevăr acolo.

În vremea aceasta, Milana era frămîntată de porniri contradictorii. Își dădea seama că organizarea expediției constituia o încercare eroică și nu lipsită de primejdii. Șaisprezece oameni înfruntau pericolul morții, pentru a încerca să salveze pe unul singur, care poate că se aruncase el însuși în abis.

Logodnica profesorului Gorun știa că ar fi putut aduce un alt aport decît participarea ei neîndemînatică la expediție, un aport incomparabil mai important. Ea era singura ființă de pe Pămînt care primise recent o veste de la Liviu și își dădea seama că nu poate lipsi consiliul de indicațiile, chiar indirecte, ale mesajului. Desigur, știa că Liviu Gorun nu ar fi încuviințat un asemenea gest, dar dezvăluirea era incontestabil în folosul lui și acest lucru conta în primul rînd.

Pe la orele patru după-amiază, Milana se afla la s
diul Consiliului astronautic. Nimeni nu găsi timp s
primească în aceste ceasuri de pregătiri înfrigurate
abia cînd spuse că este logodnica profesorului Liviu G
run, înţeleseră că trebuiau să stea de vorbă cu ea. Pr
şedintele Consiliului, Armin, un om înalt, puţin cam a
pru, încercă de la început să prevină o pledoarie inutil
Credea că ghicise scopul vizitei şi-i spuse, de cum
văzu intrînd :

— Fii binevenită, Milana Tornea, dar nu insista pe
tru a fi primită voluntară, căci bănuiesc că te-ai înscri
Echipajul a şi fost ales, după cele mai raţionale criterii

— Am venit din cu totul altă pricină, explică ea. Ş
înţelegînd că nu era timp pentru introduceri, adăugă
Acum exact zece zile, am primit un mesaj personal de
profesorul Gorun.

— Un mesaj ? Preşedintele Armin o fixă înmărmur
Şi n-ai spus nimic pînă acum, deşi ştiai că omenirea în
treagă îl căuta ? Nici măcar nouă, colegilor săi din Cons
liul astronautic...

— Mesajul avea, cum spuneam, un conţinut stri
personal. Mai mult, Liviu îmi ceruse să nu vorbesc n
mănui despre el, din motive care nu-mi sînt prea lin
pezi... Îmi dau însă acum seama că nu am dreptul să a
cund cele întîmplate, în interesul salvării lui. De acee
m-am hotărît să vin aici. Iată, am adus şi mijloacele pr
care mi-a fost transmis.

Milana puse pe birou, în faţa preşedintelui, inelul
care-l purta în deget şi cele două jumătăţi ale obiectul
de forma unui fus. Preşedintele le privi mai întîi ned
merit, apoi le examină cu mare atenţie.

— Ciudat ! spuse el după cîteva clipe. Deocamda
nu înţeleg nimic... Povesteşte, Milana !

Ea îi istorisi totul, făcînd cu greu mărturisirea, dar
măsură ce vorbea, retrăi cu atîta intensitate seara prim
rii mesajului, încît izbuti să-l redea aproape cuvî
cu cuvînt.

— Păcat că inelul nu emite decît la primul conta
observă preşedintele cînd Milana sfîrşi. Aş fi vrut s
aud şi eu glasul şi să pot analiza amănunţit totul. Ma

greşeală ai făcut că nu ne-ai înştiinţat pînă acum !... Ţi-a cerut-o profesorul, ştiu, deşi nu pot pricepe de ce a făcut-o. El, omul întotdeauna atît de drept, de sincer, se ascunde de parcă ar fi făcut ceva ruşinos...

— ...Ceva ce nu trebuie să se afle, interveni Milana.

— E ceea ce nu înţeleg. Explicaţia lui Linteş mi se pare, în această privinţă, incompletă, mai mult, simplistă... Adevărul este că noi nu cunoaştem decît parţial motivul plecării profesorului şi de aceea nici nu-i putem explica curioasa comportare. După o scurtă pauză, continuă : Ştii ce te rog ? Lasă obiectele astea aici. Vreau să le cercetez în laboratoarele noastre.

— Veţi avea timp, acum cînd...?

— Pentru aşa ceva ne vom face timp... Îţi sîntem recunoscători, Milana, fiindcă ai înţeles să ne ajuţi. Poate că inelul şi fusul tău ne vor ajuta să aflăm mai multe despre profesor... Îmi pare aşa de rău că nu ne-ai înştiinţat mai devreme !

Armin o conduse pînă la uşă. Îi strînse mîna cu prietenie :

— L-am cunoscut şi l-am preţuit pe profesorul Gorun. Era — vreau să spun că este — un om cum rar se întîlneşte, chiar în epoca noastră. Poţi fi încredinţată că vom face totul pentru a-l salva.

— Vă mulţumesc, încă o dată, îi spuse Milana.

Preşedintele o petrecu cu ochii pînă ce dispăru, cotind la capătul coridorului.

11. SOROCUL

— Astăzi, în ajunul lansării conteinerului, spuse profesorul, am atins 39 de mii de kilometri pe secundă. Călătorim cu peste o zecime din iuţeala luminii, Cibena... Au fost teoreticieni şi fizicieni care au contestat că o asemenea viteză poate fi atinsă de vreo navă.

— Se dovedeşte că au greşit.

— Da, Cibena, treizeci și nouă de mii de kilometri pe secundă ! Într-o clipă, parcurgem o distanță aproape cît ecuatorul Pămîntului... Mă gîndesc mereu cîte de pînd de lansarea aceasta de mîine, mai precis de cele c îi vor urma ! Se apropie pentru noi marea cotitură, soro cul expediției noastre. S-ar putea ca ție, logorobotule să-ți revină o răspundere cum n-a mai avut niciodată vreo mașină făurită de om.

— Știu. M-am gîndit la asta.

— Nădăjduiesc să fii la înălțime. Talentele tale d matematician, electronist și pilot vor fi puse la grea în cercare. Dar am încredere în inteligența și supleţea ta în uimitoarea ta capacitate de adaptare.

— Oprește-te, profesore. Mă lauzi peste măsură. Riști să faci din mine prima mașină electronică încrezută. Ș dacă voi ajunge să cad în acest păcat omenesc, mă de reglez, așa cum suficiența a ratat pe atîția indivizi, î toate timpurile.

— Nu vreau asta. De altfel, nu-ți uit nici păcatele La începutul călătoriei, cînd ajunsesem la disperare, n-a făcut decît încercări stîngace de a mă încuraja.

— Nu-mi pretinzi prea mult ?

— Îți cer totul, Cibena, căci e posibil ca de tine s depindă curînd soarta expediției. Aș vrea să ai toat calitățile unui om !

— Chiar tu m-ai învățat cîndva că așa ceva nu e c putință.

— Știu... Dar vei avea atîta nevoie de aceste însu șiri ! Trebuie să devii mai complexă, mai subtilă...

— Voi încerca.

— Ascultă, Cibena ! Trebuie să discut cu tine o pro blemă foarte importantă. Poate că este ultimul nostr răgaz înaintea marilor hotărîri care ne așteaptă.

— Spune, profesore.

— După ce a pierdut-o pe Milana, Florin s-a schim bat mult în bine. A fost o lovitură grea și i-a folosit. Cu noști mesajul pe care i l-am trimis Milanei. I-am cer să mă uite și să-și caute fericirea. Crezi că se va apropi de Florin... că-l va iubi iar ?

— Se va apropia, dar nu-l va iubi.

— Eşti sigură, Cibena?

— Sigură, profesore.

— Ce groaznic! Să rămînă singură...

— Pe tine te va iubi Milana, oricîte mesaje de prisos îi vei mai trimite. Dragostea ei e pe vecie a ta — ca în cel mai melodramatic dintre romanele de altădată. Deşi nu ţi-a jurat dragoste eternă, nu o vei pierde niciodată.

— Ce bine ar fi pentru ea dacă ai greşi sau ai minţi de astă dată! Oricît de dureros ar fi pentru mine... E încă atît de tînără! Nu înţelegi, Cibena? Eu singur trebuie să plătesc greşeala de a fi primit conteinerul!

— Evident, profesore. Dar chiar în societatea secolului XXI, nu plătesc numai cei ce greşesc.

— Ascultă, Circe!... Dacă-ţi concentrezi toată inteligenţa ta, nu mă poţi învăţa să alcătuiesc un mesaj isteţ, care să izbutească s-o elibereze pe Milana de dragostea pentru mine? Ajută-mă s-o salvez!

— Ştiu că sacrificiul tău e mare. Nu pot însă să te ajut.

— Atît de slabă eşti?

— Cere-mi să-ţi proiectez aruncarea în aer a unei comete periculoase, folosind ca exploziv un nor de antimuoni, sau mutarea unei planete de pe orbita ei prin propulsarea ei reactivă şi, în numai cîteva ceasuri, varianta optimă a proiectului e gata. Nu-mi cere însă să înfrîng crezul unui om sau o mare iubire, căci sînt mai neputincioasă decît o gîză...

— Mai gîndeşte-te totuşi, Cibena. Prea repede mi-ai dat răspunsul. Poate că există vreo altă rezolvare!

— M-am gîndit autonom, mai de mult, de cînd am datele situaţiei. Nici tu, nici eu, nu putem face nimic în această privinţă. Numai ea poate găsi o soluţie.

— Ea? Ce vrei să spui? În ce fel?

— Nu-mi dau seama bine cum. Poate că şi greşesc. Nu izbutesc să trag deocamdată o concluzie. Mai bine nu-ţi spuneam nimic... Cred că Milana va găsi pînă la urmă o soluţie, pornind, în ultimă instanţă, de la iubirea ei. Nu mă întreba mai mult. Maşinilor nu le plac decît adevărurile certe...

Milana asculta în fiecare seară la radiotelevizor comunicatele. Navele expediției decolaseră cu bine de pe cosmodromul principal al Consiliului astronautic. Echipajul lor suporta eroic accelerațiile mari necesare atingerii cît mai grabnice a cometei Ingrid 2056-4. După o săptămînă de la lansare, distanța dintre rachete și cometă scăzuse la 430 milioane kilometri și continua să se micșoreze rapid, pe măsură ce viteza creștea. O săptămînă mai tîrziu, navele erau la două sute șaizeci și patru milioane kilometri de astrul cu coadă. Încă 17 zile și regiunea cometei avea să fie atinsă.

Între timp, pe Pămînt, partizanii „ipotezei cometare" deveneau tot mai numeroși.

— Liviu și graviplanul său se află sigur în cometă îi spuse într-o zi, după ce ascultaseră împreună comunicatul, Florin Linteș Milanei. De altfel, cercetarea celor două obiecte pe care i le-ai dat lui Armin pare să întărească presupunerea mea. A fost stabilită data la care au fost lansate din graviplan. Se poate presupune că Liviu le-a trimis dintr-o zonă destul de apropiată de cea cometară... Se opri brusc, observînd privirea ei stînjenită. Îți vine greu să auzi vorbindu-se despre mesajul lui. Dar să știi că nu s-a făcut nici o publicitate. Cum am aflat de scopul vizitei tale, am aranjat cu Armin să valorificăm cît mai discret această importantă mărturie. Ciudat om, Liviu al nostru.

— Îl osîndești? întrebă Milana deodată și în aceeași clipă observă că fața lui Florin exprima oboseală și nervozitate.

— Poate... în parte. Problema are încă prea multe necunoscute. Nu știu cît de mare a fost primejdia pe care a prezentat-o conteinerul, asta dacă ipoteza mea e exactă. Nu știu cît de importantă era tentația științifică care a existat. Nu pot să elimin cu totul nici posibilitatea ca pasiunea pentru cercetare să-l fi orbit. Dacă ai fi lucrat într-un mare institut, ca noi, ai înțelege adevărul spuselor mele. Există clipe cînd uiți de tot ce-i în jur și nu mai urmărești decît un singur țel, riscînd să acționezi

sub impulsul unui moment. Dar trebuie să ştii să te deştepţi la timp, mai înainte de a fi făptuit o mare greşeală... Dacă conteinerul a devenit periculos, poate că mai bine era să-l distrugă.

— Şi dacă n-a putut s-o facă ?

— Tu îi găseşti scuze pentru orice, chiar pentru...

Florin se opri, muşcîndu-şi buzele. Culoarea feţei i se schimbă brusc.

— Nu caut scuze, ci explicaţii, replică Milana. Cred în el şi sînt sigură de lucidităţea judecăţii sale. Nu mi-l pot închipui orbit cu totul de pasiunea ştiinţifică.

Florin tăcu cîtva timp, apoi spuse încet :

— Mă îngrijorează destinul lui, ca şi pe tine. Dar chiar pe prietenul cel mai bun trebuie să ştii să-l judeci cu obiectivitate.

- Îţi aminteşti ce zicea Toma Covaliu cu prilejul comunicării tale ?

— Eu l-am cunoscut mai bine pe profesor decît el, Milana. Covaliu e obsedat de un complex de vinovăţie, de altfel destul de explicabil, după cele întîmplate.

— Cu toate acestea, tot ce spunea despre Liviu era prea de just !... E drept, nici unul dintre noi nu înţelege mai mult decît un crîmpei de adevăr. Tu te-ai apropiat cel mai mult de dezlegare... Dar cu tine mai e ceva. Eşti, în ultima vreme, peste măsură de agitat.

— Ai dreptate. Ştii, pe lîngă faptul că cercetările de care mă ocup în legătură cu Liviu devin tot mai laborioase, sînt nevoit să continui şi celelalte lucrări ştiinţifice, cel puţin cele mai importante. Ai aflat probabil că, acum cîteva zile, s-a făcut prima experimentare a aşa-zisului „cîmp Linteş". Mîine se încearcă captarea unui mic asteroid, prin acţiunea unui astfel de cîmp. Am lucrat mult la ultimele pregătiri... Şi am regretat atîta că profesorul n-a fost cu mine ! Dispariţia lui din mijlocul nostru mi-a apărut de o mie de ori mai nefericită...

Radiotelevizorul rămăsese deschis şi cuvintele crainicului le atraseră brusc atenţia :

Consiliul astronautic transmite următorul comunicat suplimentar al expediţiei spre Ingrid 2056-4 : Observaţiile efectuate astăzi după-amiază, de la bordul rachetei, indică un fapt de o deosebită însemnătate, care ri-

dică noi probleme, foarte serioase. Cometa, care tre
actualmente în apropiere de planeta Iupiter, suferă o v
zibilă deviere a orbitei. Planeta-gigant îi modifică trai
toria cosmică, așa cum a făcut-o în numeroase cazuri
alte comete ale sistemului nostru. Mărimea devierii n
putut fi încă stabilită, dar este cert că se va produce
întîrziere a îndeplinirii țelurilor expediției.

Consiliul astronautic a desemnat patru dintre obse
vatoarele sale pentru a determina cît mai repede mă
mea și direcția devierii, astfel ca să se poată corecta, c
respunzător, în timpul cel mai scurt, orbita rachetel
care urmăresc cometa.

Pe de altă parte, fizicianul Toma Covaliu a făcut
descoperire foarte importantă. Din analiza unor înregi
trări anterioare, realizate în perioada cînd rachetele exp
diției se aflau la o distanță de circa 46 milioane kilome
de Pămînt, rezultă că într-o zonă bine determinată
spațiului cosmic există concentrări de plasmă nociv
poate chiar nori de antinuclei. După presupunerea s
acestea sînt urme ale trecerii graviplanului, cu încărc
tura sa primejdioasă. Înregistrările sonore din zona re
pectivă prezintă paraziți de același tip ca aceia pe ca
fizicianul Florin Linteș i-a auzit în ultima sa convo
bire videofonică cu profesorul Gorun, iar apoi la înregi
trarea „murmurului". În legătură cu situația creată, s-
luat măsuri pentru distrugerea acestui veritabil cîmp
mine cosmic».

13. FIRMAMENTUL ÎN FLĂCĂRI

Operația de captare a asteroidului „Mirdal", un co
ceresc cu un diametru de numai 1,4 km, se desfășura
cu succes. „Cîmpul Linteș" își dovedise astfel mar
forță, iar Pămîntul avea acum un al doilea satelit n
tural.

Istoricul descoperirii fizicianului român deveni la
cunoscut. Cu ani în urmă, Florin găsise, răscolind scri

vechi, o comunicare uitată, prezentată la o sesiune ştiinţifică de un fizician al secolului XX. Prin comprimare, sub acţiunea forţelor gravitaţionale — susţinuse învăţatul — cîmpurile magnetice care înconjoară marile planete pot dobîndi o forţă de zece ori mai mare decît cea termonucleară. Florin Linteş reluase această teză, o dezvoltase creator în lumina cunoştinţelor veacului XXI şi o transformase într-o teorie închegată, cu o bază fizică şi matematică riguroasă. Tot el crease metoda concentrării şi dirijării precise a unei părţi a cîmpului magnetic circumterestru, astfel ca să obţină un cîmp secundar, exact orientat, cu o capacitate de acţiune considerabilă chiar asupra unui alt corp ceresc. Acest cîmp secundar de acţiune, „cîmpul Linteş", fusese pentru prima dată folosit la devierea orbitei şi captarea asteroidului Mirdal.

Acum, captarea era realizată. După două zile de muncă neîntreruptă, Florin se odihnea în sfîrşit într-o odaie a staţiei Rodna, de la care conducea operaţia. Era atît de obosit, încît nici nu avu putere să închidă radiotelevizorul şi simţi cum somnul îl învăluie într-o uriaşă mantie de catifea. Ultima impresie fu aceea că fereastra se luminează mereu de strălucirea fulgerelor, dezvăluind, ca în plină zi, peisajul piscurilor stîncoase.

Cît l-ar fi bucurat altădată succesul operaţiei de captare! Acum însă, totul avea parcă ceva neîmplinit.

La jumătate de drum între veghe şi vis, lui Florin i se păru deodată că asteroidul captat a apărut în dreptul ferestrei, pe fondul întunecat al cerului. Sclipea ca lutul în nestemate şi făcea tumbe fantastice printre aştri. Avea o formă de ţigară de foi şi, deodată, din el creşteau, ca dintr-un trup imens, două aripi lungi, care începură să bată maiestuos aerul. Mirdal se prefăcuse într-o pasăre măiastră cu chip de om — şi chipul acesta era al Milanei.

Bătaia aripilor păsării stîrnea un vînt ce lovea cu furie geamurile. Vîntul făcea să zboare prin aer mii de baloane liliachii, sclipitoare, care provocau explozii uriaşe atunci cînd se izbeau de stînci sau de arbori.

— Vezi balcanele acestea? i se păru lui Florin că aude o voce şoptindu-i. Sînt sfere de antinuclei! Nimic

nu rezistă năprasnicei lor lovituri. Nici lucruri, nici oameni, nici unde...

— Nici unde? tresări Florin în vis. Crezu că aude din nou ritmul acela ciudat al paraziților, cu un crescendo lent și o cădere bruscă.

I se păru că o sferă violetă izbește fereastra dormitorului. Speriat, Florin se trezi și deschise ochii. Fulgerele conteniseră, dar vîntul sufla mai departe puternic. Boabe mari de grindină țineau clădirea stației sub un bombardament neîntrerupt...

În radiotelevizor se transmitea tocmai relatarea despre distrugerea „cîmpului de mine" descoperit de Toma Covaliu în Cosmos. Probabil că și relatarea influențase, alături de furtună, visul său.

Florin știa că o patrulă teleghidată de rachete fusese organizată în scopul nimicirii obstacolului cosmic. Ascultă ultima parte a descrierii acțiunii:

«...La ora 12,45 s-a tras prima salvă corpusculară. La o distanță de 6 800 kilometri de patrulă, un teribil lanț exploziv a indicat cel dintîi efect. O uriașă izbucnire, ca o vîlvătaie, s-a aprins și apoi s-a stins. Cea de a doua salvă a fost trasă zece minute mai tîrziu. De data aceasta, nu s-a mai produs o vîlvătaie. O trîmbă de fum argintiu, sclipitor, a despicat însă, la vreo 2 000 de kilometri distanță, cerul, cu o viteză uluitoare. Izbucnirile acestea luminoase păreau niște convulsii apocaliptice.

A treia salvă, trasă la orele 13,08, a avut un rezultat tot atît de spectaculos. La o distanță și mai apropiată de navele patrulei, o jerbă de ametiste s-a revărsat într-un buchet uriaș și lumina ei a fost orbitoare.

Stelele nu s-au mai văzut apoi ca printr-o pînză. Cîmpul de mine dispărea treptat, lăsînd loc liber navelor de mîine.

La ora 14 s-a tras și ultima salvă corpusculară.

A nimerit din plin, în cel din urmă obstacol, un vîrtej stacojiu. Un „arc" portocaliu, cu contururi nesigure, a luat locul vîrtejului. S-a înălțat încet, mai lent decît toate celelalte formațiuni pe care le-au provocat salvele anterioare, ca spatele unui animal uriaș ce se ridică în picioare după ce s-a trezit din somn. Multă vreme arcul a crescut, dar culoarea i-a rămas ștearsă, departe de ma-

nifestarea furtunoasă a celorlalte lanțuri explozive. În sfîrșit, a dispărut cu totul, risipindu-se în spațiul cosmic. Acțiunea de „igienă cerească" a luat astfel sfîrșit. Cerul va fi de acum curat».

Crainicul amuți.

Frînt de oboseală, Florin ceda de astă dată cu totul toropelii. Se cufundă într-un somn adînc, fără vise.

14. CHEMAREA

Drumul urmat de graviplanul profesorului Gorun putea fi acum tot mai bine deslușit. Atenția opiniei publice se îndrepta, cu interes crescînd, spre operația cometară.

Cînd cometa Ingrid 2056-4 ieși din sfera de atracție joviană, orbita ei era considerabil modificată. Orbita expediției cosmice trebui să fie și ea, corespunzător, recalculată. O întîrziere de cel puțin zece zile avea să se producă în ce privește momentul final al cursei de urmărire.

Timpul se scurgea pentru Milana exasperant de încet. Uneori ar fi vrut să doarmă pînă la pătrunderea expediției în cometă, pentru a scăpa de încordarea permanentă în care trăia. Dar timpul trece, oricît de lung îi pare aceluia care așteaptă să se întîmple un lucru hotărîtor pentru viața lui.

La 23 decembrie 2056, expediția pătrunse în capul cometei Ingrid 2056-4. Se hotărî suspendarea comunicațiilor, pînă la terminarea explorării corpului ceresc.

Acum, Milana nu mai măsura timpul în zile sau în ore, ci în minute. Aștepta deznodămîntul și de sute de ori își închipuia cum va fi descrisă scena salvării. De cîte ori ieșea să stropească tufele de dafin și de oleandru, îl visa pe Liviu reîntors lîngă ea.

Într-o seară, era, ca de atîtea ori, în grădină. Radiotelevizorul își depăna, nepăsător, programul. Avea o carte în mînă, dar nu izbutea să se concentreze și o lăsa

mereu în poală. Sus, pe boltă, stelele licăreau tainice. Se simțea obosită, lipsită de putere și i se părea că are un gol imens în piept.

Puse radiotelevizorul ceva mai tare, pentru a se trezi din amorțeală, dar știrile pe care le auzea o lăsau indiferentă.

Deodată, însă, șirul informațiilor fu întrerupt de un apel cu un înțeles precis, care viza drama ei:

— Milana Tornea este chemată la Consiliul astronautic. Președintele Armin o așteaptă. Problema este urgentă.

Prin grădină se stîrni pe neașteptate un vînt, care îndoi tulpinile delicate ale florilor și șuieră prelung prin boschete.

15. INELE PENTRU MILANA

Chemarea la Consiliu o uimise. Dacă rachetele expediției descoperiseră ceva, de ce nu se dădea comunicatul? Și dacă nu găsiseră nimic, abia trebuia să afle toată lumea...

De ce era ea necesară acolo? Se descoperise oare vreun lucru nou în legătură cu inelul ei? Ceva se întîmplase și Milana era încredințată că acest ceva nu poate fi străin de expediția cosmică care ajunsese tocmai atunci în cometă.

Brusc, simți cum inima începe să-i zvîcnească, tulburată de un gînd întunecat: poate că cele două rachete descoperiseră în Ingrid 2056-4 nava distrusă, iar Consiliul voia să o scutească de a afla prin radiotelevizor vestea tragică. De aceea o chemaseră acolo, ca s-o pregătească... Dar, în acest caz, ar fi putut să acționeze într-altfel, trimițînd de pildă la ea un mesager.

Teama pentru viața lui Liviu o făcea să aibă un fel de presimțire amară.

Coborî din navă chiar pe acoperișul-terasă al imobilului Consiliului astronautic. Din înălțimile albastre ale

cerului mediteranean se lăsa parcă un aer cald, moleşitor.

Florin o aştepta şi Milana alergă spre el. Nu reuşi cîteva secunde să spună nici un cuvînt, dar întrebarea ei nerostită se lăsa lesne înţeleasă.

— Trăieşte ! zise el şi văzu cum trăsăturile feţei i se destind. Trăieşte...

Milana nu spuse nimic. Împreună, coborîră spre sala mare de consiliu.

Voia să ştie de ce o chemaseră, dar se temea să afle. De aceea nu-i puse lui Florin întrebarea pe care o avea pe buze, decît cînd ajunseră pe coridorul ce ducea spre uşa consiliului.

— Ce s-a întîmplat ?

— Un mesaj de la profesor.

În obrazul Milanei năvăli sîngele.

— L-a descoperit expediţia de salvare ?

— Nu, expediţia n-a descoperit nimic. Liviu nu e cu graviplanul în cometă, aşa cum am presupus cu, deşi a trecut foarte aproape ; s-au descoperit urme ale graviplanului, aşa-zise „cîmpuri de mine cosmice", formate din nori de antinuclei, captate de cometă dintr-o zonă învecinată. Dar rachetele nu l-au găsit acolo şi se întorc acum spre Pămînt.

— Mai departe nu puteau urmări graviplanul ? mai întrebă Milana.

— Încotro s-o apuce ? Nimeni nu putea da răspuns acestei întrebări. Şi, în afară de aceasta, din datarea diferitelor urme lăsate de navă, rezultă că aceasta se deplasează cu o viteză fantastică, mult superioară performanţelor noastre.

— Spune-mi, Florin : nu se ştie deci unde este profesorul ?

— Nu, Milana, nimeni n-o ştie. Graviplanul a zburat prin preajma cometei, asta e sigur. Mai mult vom afla probabil cînd vom descifra acest mesaj... un mesaj care ne pune pe toţi în mare încurcătură.

— De cînd datează ?

— Cam de o lună.

— Şi n-aţi vrut să-l citiţi decît în prezenţa mea ?

— Mai bine zis n-am putut... Noi toți avem nevoie de tine. Inelele Milanei i se potrivesc numai ei.

— Ce spui !?... Inelele Milanei ?

Ochii i se deschiseră mari, cu o mirare amestecată cu teamă.

Florin nu mai avu timp să-i răspundă. Ușa albastră ondulată, a sălii mari a Consiliului astronautic se ridică în sus, ca trasă de o mînă nevăzută. În jurul mesei Consiliului, toate locurile erau ocupate și Milana simți cum zeci de ochi o examinau.

Președintele Armin îi ieși înainte și îi strînse mîna

— Fii binevenită, Milana Tornea. Linteș ți-a spus de sigur că profesorul Gorun trăiește. Acesta este lucrul cel mai important. Putem avea încredere în capacitatea lui de a înfrunta chiar cele mai neprielnice împrejurări de a găsi o ieșire din greutățile de care s-a lovit.

Armin o conduse spre capătul mesei. Acolo, pe o tavă albă, se aflau cîteva obiecte care o făcură pe Milana să tresară. Un recipient, în formă de fus, alcătuit din două jumătăți, un șirag de inele, prinse de-a lungul unui fir rubiniu. Un operator, cu un aparat de proiecție, se afla în imediata apropiere a mesei.

Milana se uită la inelul pe care-l avea în deget. Părea identic cu inelele șiragului. Președintele îi surprinse privirea.

— Ești nerăbdătoare ca noi toți. Îți voi spune deci de-a dreptul despre ce este vorba. Acest obiect — și arătă spre recipient — a venit pe Pămînt dintr-o direcție cosmică încă neidentificată. În el erau niște inele care nu par să aibă nimic deosebit, așa cum nu părea nici inelul pe care mi l-ai arătat cîndva. Pe fiecare din tre ele sînt însă gravate cuvintele : „Consiliului astronautic, de la Liviu Gorun".

Președintele îi dădu Milanei șiragul de inele.

— Sînt șase inele, numerotate, spuse el.

— Șase inele, repetă și Milana, mecanic... Ați încercat să vi le puneți în deget ?

— Da, explică Armin, așa cum mi-ai povestit că a făcut cu inelul pe care l-ai primit mai de mult. Nu s-a întîmplat însă nimic deosebit.

— Înțeleg. Probabil că inelele reacționează numai la formula humorală personală a sîngelui meu.

— De unde știi asta, Milana? întrebă Florin.

— Din primul mesaj.

— Să facem întuneric? întrebă președintele.

— Nu e nevoie.

— E necesar vreun ecran? Vreun operator? Am pregătit toate cele trebuincioase.

— Sînt de prisos.

Dădea răspunsuri scurte, tăioase, încercînd să ascundă astfel neliniștea care o gîtuia. Nu voia ca nimeni să-i remarce agitația. Se așeză de aceea pe un scaun și cu un gest rapid își puse în deget inelul care purta numărul 1.

Clipele începură să se scurgă cu o încetineală îngrozitoare.

— Nimic?' Încă nimic!? se întreba Milana exasperată.

O fierbințeală înăbușitoare i se urcă în obraz, iar în tîmple auzea bătaia sîngelui. În sală, liniștea coborîse atît de adîncă, încît se deslușea limpede respirația accelerată a oamenilor. Și, deodată — trecuse mai puțin de jumătate de minut de cînd își pusese inelul în deget — în aer, la o oarecare înălțime, apăru, într-o proiecție spațială fantastică, cabina principală a graviplanului. Profesorul Gorun ședea liniștit, într-un fotoliu al astronavei. Era parcă din nou în mijlocul lor. Îi privi cîtva timp pe toți și apoi începu să vorbească.

— Milana și dragii mei colegi, membri ai Consiliului astronautic...

16. PRIMUL INEL. NORUL DE ANTINUCLEI

— ...Nu simt nevoia să mă disculp. Am făcut ceea ce trebuia să fac. Sînt încredințat că oricare dintre voi ar fi procedat la fel, asumîndu-și același risc de a deveni to-

varăş cu moartea. Bineînţeles că nici nu învinuiesc pe nimeni de cele întîmplate. Evoluţia reacţiilor nucleare nu este întotdeauna previzibilă şi omul nu trebuie oprit în tentativa lui de a explora materia. Nu am resentimente faţă de nimeni şi nu aduc nimănui nici un fel de acuzaţie. Eu şi numai eu sînt acela care trebuie să suport consecinţa celor petrecute. Cibena, „robovoxul" cu care călătoresc, spune că imprudenţa mea este cauza principală a accidentului produs. Cred tot mai mult că are dreptate.

Mesajul acesta cuprinde un scurt jurnal de bord, conceput în mai multe momente succesive ale desfăşurării călătoriei mele şi încheiat o dată cu intrarea în cosmohibernare.

Din dorinţa de a vă face să înţelegeţi mai bine cele întîmplate şi să-mi judecaţi faptele în deplină cunoştinţă de cauză, am elaborat un jurnal de bord viu, care vă va face să mă auziţi, să mă vedeţi, poate chiar să mă simţiţi aproape de voi şi totodată să vă daţi seama, în mod nemijlocit, de cele petrecute în navă, în diferitele etape ale expediţiei întreprinse. Am considerat această formă superioară aceleia de mesaj scris, mai ales că ea vă va da posibilitatea să urmăriţi direct şi unele procese fizice, foarte complexe, pe care le-am cercetat, să vizionaţi schiţele şi diagramele pe care le-am întocmit, să vedeţi ce se petrece pe ecranele şi cadranele diferitelor aparate. Sistemul tehnic de înregistrare şi proiecţie al inelelor a fost inventat de mine încă de pe Pămînt ; ceea ce mi-a dat însă foarte multă bătaie de cap a fost transmiterea inelelor către voi.

Ştiu, din ascultarea emisiunilor radiofonice terestre, cîte presupuneri, multe din ele eronate, au fost formulate în legătură cu dispariţia mea.

Regret că nu am putut să lămuresc mai de mult lucrurile, dar mi-a fost multă vreme teamă că nu veţi accepta sacrificiul meu şi veţi încerca să mă readuceţi pe Pămînt, cu toate riscurile pentru planetă. Voi mă cunoaşteţi şi ştiţi că nu mi-a plăcut niciodată să creez o atmosferă de mister în jurul acţiunilor mele. De data aceasta, n-am avut însă altă ieşire, aşa cum vă veţi convinge în curînd.

Nu vreau totuşi să mă consideraţi un erou, fericit că s-a sacrificat viaţa pentru a o salva pe aceea a omenirii. Nu există lovitură mai grea decît cea pe care am primit-o eu. V-am pierdut pe voi, probabil pentru totdeauna. Viteza zborului meu creşte atît de vertiginos şi depărtările spre care mă duce sînt atît de necuprinse, încît chiar dacă voi reveni vreodată pe Pămînt, graţie Cibenei, nu mă voi mai întîlni cu nici unul dintre semenii mei.

Aceste lucruri vă par acum nebuloase, dar treptat veţi cunoaşte întreaga mea odisee, pămînteasca şi cosmică, şi veţi înţelege că faptele mele n-au fost cîtuşi de puţin nesăbuite. Pînă acum cîteva săptămîni mi-a fost teamă că nu voi găsi mijlocul de a vă transmite mesajul, dar din fericire acest mijloc a fost pînă la urmă găsit.

Trebuie să încep prin a vă relata cum s-a produs accidentul :

După cum ştiţi, în noaptea de 15 spre 16 septembrie, 2006, eram de serviciu în sala de comandă a Centrului Climateriei. Nu aveam chef de lucru. De obicei, cînd sînt în faţa tablourilor de comandă, mă simt fascinat de posibilităţile de cercetare pe care le am la îndemînă şi mi apuc febril să investighez. Cunosc istoria fiecăreia din cele cîteva sute de experienţe aflate în curs de desfăşurare şi intervin în evoluţia lor, nerăbdător să obţin rezultate concludente. Bineînţeles, copiii mei preferaţi sînt cele 12 conteinere ale „complexului de experienţe F. II", în care se desfăşoară principalele încercări de creare a antisubstanţei, leagăn al unei energii pe care astăzi abia o putem bănui.

Dar, cum vă spuneam, în noaptea aceea, abia aşteptam să treacă ceasurile. Gîndurile îmi erau într-altă parte, aşa cum se poate întîmpla oricăruia dintre noi. Imaginea de oglindă a antiparticulelor, a antinucleilor, a antiatomilor nu-mi apărea, ca de atîtea alte ori, asemenea unei ispite în faţa ochilor.

Din cînd în cînd, mai mult din obişnuinţă, însemnam cîte o observaţie în blocnotes, în legătură cu curbele de variaţie ale unor procese. Eram convins că totul se desfăşoară cu desăvîrşire normal, că nimic excepţional nu

poate să survină şi această convingere era întărită d înregistrările tuturor aparatelor.

Fredonam tocmai o melodie monotonă, cînd mi s- părut că cineva mă acompaniază. Am crezut că Flori Linteş venise mai devreme să mă schimbe şi-i era profund recunoscător. Am început să fredonez mai tar şi acompaniamentul — un fel de zumzet melodios — s- întărit şi el. Mi-am spus că prietenul meu se ţine d glume. În sfîrşit, m-am uitat de jur împrejur ca să-l vă unde se ascunde. Sala de comandă era însă goală!

Să fi fost un ecou? Am tăcut şi, spre mirarea me mi-am dat seama că zumzetul acela persista, ba ave chiar tendinţa să crească. De fapt, semăna destul de pu ţin cu o voce omenească. Provenea poate de la o maşin mi-am zis eu. Dacă nu mă înşelam, originea lui trebui să fie în una din sălile de experienţă, mai precis, în ca mera T, sala unde se afla bateria celor douăsprezec conteinere.

Cînd m-am uitat în aparatajul respectiv de control ş înregistrare, uimirea mea a sporit şi mai mult. Aspectu normal al indicaţiilor sale dispăruse ca prin farmec. (parte dintre aparate se opriseră, iar pe altele se înscria curbe de variaţie cu totul neverosimile, care nu se pu teau datora decît unui proces excepţional. Însemna c undeva, în cadrul „complexului de experienţe F. II' începuse să se desfăşoare ceva cu totul neobişnuit, reacţie nouă, de mare intensitate, pentru care dispoziti vele de control nu erau pregătite.

În timp ce făceam acest raţionament, s-a petrecu faptul cel mai straniu. Deodată, dinspre camera T a pă truns în sala de comandă un flux luminos, violet, de strălucire orbitoare, care emana de la o sursă ce nu s vedea. Creionul mi-a scăpat din mînă şi m-am repezi într-acolo. Dar înainte de a fi ajuns în preajma razelo liliachii, m-am retras repede.

În sală a apărut un adevărat „soare" violet, ear pulsa, mărindu-se şi micşorîndu-se alternativ. Se strîn gea cît un pumn — şi atunci era perfect sferic şi peste clipă se extindea, luînd o formă alungită, ca aceea a unu dirijabil. Cînd se mărea, în masa lui diafană se aprin

deau parcă mii de nestemate, care-ţi luau vederea şi îmbrăcau obiectele încăperii în reflexe violete.

Aveam un determinator de buzunar, de mare precizie şi supleţe, anume construit pentru urmărirea experienţelor din centru. Nu se defectase. L-am îndreptat spre infrus şi am înţeles ce se întîmplase. Pentru prima oară în istoria experienţelor terestre privind producerea antimateriei, un nor de antinuclei plutea liber prin aer! Am continuat, poate timp de jumătate de minut, determinările, izbutind să stabilesc destul de precis compoziţia norului, dar fără să-mi pot da seama ce tendinţă de evoluţie avea.

Formaţiunea continuă o vreme să pulseze ritmic, apoi începu să descrie prin sală largi mişcări unduitoare. Ştiam că o explozie nimicitoare putea să distrugă în orice moment tot Centrul antimateriei şi poate chiar întreaga regiune, ca rezultat al coliziunii materie-antimaterie, a procesului care în fizică poartă numele de „anihilare". Aşteptam înmărmurit dezlănţuirea giganticei energii produse din întîlnirea fatală. Acum presupun că acest lucru nu s-a produs fiindcă ciudata formaţiune era înconjurată de o aureolă protectoare, neutralizantă.

Trecuseră două minute de cînd norul violet pătrunsese în sală, şi, la un moment dat, s-a petrecut un nou fapt de neînţeles. Globul n-a mai pulsat, s-a strîns la dimensiunile sale cele mai mici şi — parcă tras de o aripă — a părăsit sala, prin aceeaşi uşă pe unde venise. Abia ieşise şi deasupra mesei mele a înflorit, parcă din nimic, jerba unui joc de artificii miniatural, care a dăinuit foarte puţin şi s-a stins apoi dintr-o dată, ca şi cum n-ar fi fost decît o nălucire.

M-am repezit spre camera T, în direcţia căreia dispăruse sfera. Am ajuns la bateria conteinerelor. Conteinerul nr. 8, aşa-zisul „conteiner australian", prezenta un spectacol greu de descris. Plutea parcă într-o ceaţă gazoasă, multicoloră, sclipitoare şi în jurul lui se roteau benzi de diferite nuanţe, cele mai multe de un violet foarte puternic.

Sfera violetă staţionă cîtva timp deasupra conteinerului şi pe urmă, ca şi cum s-ar fi hotărît brusc să-şi

curme peregrinările, se năpusti spre el și dispăru fără urmă confundîndu-se cu masa metalică.

Întreaga grozăvie a situației îmi apăru acum limpede. În conteinerul adus de fizicianul Boniface Oldin se producea probabil o reacție rapidă și necontrolată generatoare de antenuclei, în proporții niciodată cunoscute, pînă atunci, pe Pămînt. Energii de mii de ori mai mari decît cele rezultate din fisiunea nucleului atomic s-ar puteau pune în orice clipă în libertate.

Patru „săgeți" violete țîșniră dintr-o dată din conteiner și începură să descrie în cameră salturi fantastice, proiectînd lumini și umbre mișcătoare pe pereți. M-am aruncat jos ca să nu mă atingă. La un moment dat, una dintre săgeți a coborît fulgerător spre mine ajungînd la mozaicul pardoselii, la numai cîțiva centimetri de trupul meu. Sărind într-o parte, eram cît pe ce să fiu atins de altă săgeată, care zbura orizontal, căci mă ridicasem puțin.

Totul s-a terminat foarte repede. Doar cîteva secunde au evoluat săgețile și apoi s-au înapoiat, ca și sfera, în conteiner, parcă atrase magnetic de acesta. Ceața tulbure care înconjura corpul de experiență începuse și ea să scadă în strălucire, dar nu dispăru cu totul și, din cînd în cînd, deasupra lui se aprindeau jerbe scînteietoare, de cele mai diferite forme, care se transformau și piereau tot atît de repede.

Cum de nu se declanșaseră dispozitivele automate de alarmă ale Centrului? Doza de radiații din încăperi era doar netăgăduit foarte mare! Probabil că se defectaseră și ele ca atîtea alte aparate...

M-am uitat din nou la ceas. De la dezlănțuirea procesului nu trecuseră decît patru minute. Acum parcă intervenise o oarecare acalmie. Dar nu aveam nici un motiv să mă autoliniștesc. „Conteinerul australian" devenise cea mai puternică bombă din cîte existaseră vreodată pe Pămînt. Niciodată, în vremea războaielor nimicitoare ale trecutului, nu izbutiseră tehnicienii militari să făurească ceva asemănător.

Am îndreptat determinatorul spre conteiner și indicațiile aparatului îmi arătară că acalmia era numai aparentă. Aveam în fața mea o adevărată armă antiplane-

bură, capabilă să distrugă civilizația umană, să pulverizeze în cîteva minute întregul Pămînt. Un joc al forțelor care se echilibrau mai ținea probabil trecător în loc explozia, dar pentru cît timp ?

M-am înapoiat năucit în sala de comandă. Dar cu toate că inima îmi bătea să se spargă, hotărîrea mea era luată. Mai precis, eram decis să urmez singura cale care putea fi folositoare, pentru a încerca să evit distrugerea generală. Tulburarea, pe care nu mi-am putut-o stăpîni imediat, m-a făcut totuși să pierd cîteva zeci de secunde.

Acum, la atîta vreme de la plecarea de pe planetă, cînd dictez relatarea acestui prim „inel", îmi dau seama că voi cunoașteți desigur o parte din cele ce s-au întîmplat. Și atunci, în timpul accidentului, m-am gîndit, de altfel, la un moment dat, la acest lucru. Într-adevăr, cinerobotul, dacă nu cumva s-a defectat și el, a înregistrat pe peliculă unele faze ale întîmplării. M-ați văzut deci, probabil, cum am revenit, cu hainele răvășite, din camera T, cum am pus în mișcare mîna mecanică, cum, pe măsură ce acționam, îmi recîștigam siguranța. Conteinerul nr. 8 a fost apucat de ghearele ei și dus, prin sala de comandă, spre sala L, în graviplan.

Am plecat curînd și eu într-acolo. Eram conștient de faptul că acțiunea mea putea să se dovedească inutilă. Dacă explozia s-ar fi produs peste 15—20 minute Pămîntul și-ar fi trăit inevitabil apocalipsul unei „anihilări" în scară cosmică. În măsura în care exista însă o șansă, cît de mică, de scăpare, nimic în lume nu mă putea opri să încerc „evadarea". Nu aveam timpul să mă consult cu nimeni. Și cred că nici dacă aș fi putut să-mi permit o întîrziere de cîteva minute, n-aș fi făcut-o. Scrupulele voastre, ale celor din Consiliul astronautic, ar fi dus sigur la o amînare sau o interzicere a aplicării planului meu, ceea ce omenirea ar fi putut plăti cu existența ei.

Poate că mulți dintre voi își pun o întrebare foarte firească : dacă conteinerul trebuia îndepărtat, cum de nu s-a gîndit Gorun să folosească în acest scop o navă teleghidată, pentru a nu se expune unei primejdii atît de mari ?

Două considerente importante m-au făcut să renunț la o astfel de soluție. În primul rînd, la Centrul anti-

materiei nu aveam nici o cosmonavă teleghidată. Or nizarea unei lansări teleghidate cu sprijinul unui co plex astronautic ar fi cerut cel puţin o oră, implic deci un risc foarte mare. În al doilea rînd, aveam ex rienţa celor întîmplate cu aparatajul centrului, a că funcţionare fusese grav dereglată de influenţa pro selor din conteiner : acelaşi lucru se putea repeta în or navă în care s-ar fi aflat conteinerul. Iată de ce era n voie ca astronava să aibă un om la bord, pentru a c tracara, pe cît posibil, dereglările şi a interveni în m sul ei. Evoluţia ulterioară a călătoriei mele a confirm pe deplin acest punct de vedere.

Am plasat deci conteinerul, cu ajutorul mîinii mec nice, în compartimentul izolat al graviplanului. C drept, faţă de forţa unei asemenea plasme nocive n există barieră sigură. Dar o izolare, chiar parţială, n putea decît să fie folositoare.

Mă simţeam la începutul unei acţiuni de o răspun dere incalculabilă, o acţiune care putea să se sfîrşeas în cîteva clipe, dar şi să dureze multă vreme.

Ce mă aştepta oare ? „Plec, pentru că aceasta e sin gura soluţie !" am rostit cred, atunci, cu voce tare.

La numai 6 minute şi 57 de secunde de cînd zumzetu antimateriei în formare începuse să acompanieze, ca u ecou, cîntecul pe care-l fredonam, graviplanul îşi lu zborul spre Cosmos...

17. AL DOILEA INEL. SPAIMA

În sala mare a Consiliului astronautic, imaginea pr fesorului dispăruse parcă înghiţită de neant. Primu „inel" îşi terminase povestea. Milana se uită întreb toare împrejur, dar privirile tuturor savanţilor trăda aceeaşi nerăbdare, care nu avea nevoie de cuvinte pe tru a fi împărtăşită. Îşi scoase deci primul inel din deg şi îl puse pe cel de-al doilea.

- Dictez acest inel pentru a vă relata faptele petre- pînă la data de 8 octombrie. Am trecut de zbuciu- îngrozitor al primelor zile, conştient că nu mi-ar la nimic să scormonesc la nesfîrşit împrejurările ei istorii şi mai ales că nu trebuie să mă gîndesc eu la ceea ce poate să se întîmple. Nu vreau să spun m-am împăcat cu destinul meu. Dar mi-am recîştigat n-a fost de loc uşor — o anumită stăpînire de sine.

Rămăsesem, cred, la decolarea graviplanului. Să re- deci firul :

Graviplanul urca vertiginos. Deşi încă ameţit de îm- jurările prin care treceam, acceleram la maximum, dincolo de limita admisă de astromedicină, ştiind explozia va fi cu atît mai puţin periculoasă, cu cît se produce mai departe de Pămînt. Din moment ce de- mise de datoria mea să risc, înţelegeam să risc totul fără nici o reţinere.

Îmi amintesc acum de minutele şi de ceasurile ace- ca de o etapă a existenţei mele în care nu eram decît jumătate conştient. Timpul trecea îngrozitor de încet. celeraţia, datorată grabei cu care voiam să mă înde- rtez de Pămînt, îmi producea palpitaţii aproape perma- nte şi pulsaţiile sîngelui îmi loveau tîmplele de parcă craniul mi-ar fi devenit o imensă cutie de rezonanţă.

Toate simţurile se răzvrătiseră. În faţa ochilor îmi au tot mai des pete de diferite culori, urechile îmi ţiu- ascuţit, iar capul mă durea înfiorător. Din cînd în rînd, zăream perindîndu-se, grăbite, în faţa ochilor minţii, imagini din lumea pe care o părăsisem. Erau năluciri stîr- nite de starea fizică în care mă găseam, dar şi de fiorul tristului meu destin. Auzeam iar şi iar voci strigîndu-mă, dojenindu-mă, alintîndu-mă şi uneori mă simţeam stăpî- nit cu totul de ele.

Departe, jos, sub mine, apărură deodată ochii tatii, numai ochii lui de neuitat : mari, buni şi totuşi uneori atît de severi ! În copilărie, mă încremeneau fără nici o vorbă de dojană, punînd capăt micilor mele fărădelegi, mai mult decît toate rugăminţile şi ameninţările mamei. Ochii tatii, fără trup, fără cap, proiectaţi pe catifeaua verde a pajiştii, mă priveau dojenitor... Ochii lui, cărora n-aş fi vrut, pentru nimic în lume, să le aduc mîhnirea.

— Tată, înțelege-mă ! începui eu să mă dezvinovățe
Aici trebuie să rămîn, ba chiar să urc din ce în ce mai s
Dacă cobor, totul e pierdut. Dacă rămîn aci, planeta î
treagă va dăinui poate...

— Palavre, Liviule, palavre ! mi se păru atunci c
aud pe tata zicînd și neîncrederea lui îmi sfredeli nem
loasă inima.

Ochii lui se stinseră treptat, după cîteva ultime fulg
rări palide, ca ecranul unui televizor deconectat de
curent.

— Vino, Liviule, întoarce-te ! răsună deodată voc
Milanei.

Parcă pentru a-i răspunde, în jurul unei siluete sc
țate în cretă a graviplanului, se aprinse o lumină violet
șerpuitoare.

— Pricepi ? o întrebai eu. Aceasta e cumplita amen
țare. Dacă cobor, semăn moartea pretutindeni. V-o ad
vouă, ție. Și, încă înaintea contactului cu Pămîntul, în
voi pierde mințile, asemenea pilotului care a arunc
prima bombă atomică asupra Hiroșimei... Lasă-mă să-
îndeplinesc datoria, Milana !

Alteori, mi se părea că viteza graviplanului crește n
măsurat, mult dincolo de posibilitățile mele de contr
Aveam iar și iar senzația că nava se năpustește asup
asteroizilor și planetelor, că o ciocnire inevitabilă
foarte apropiată îmi stă la tot pasul în față. Încercam
frînez, dar nu izbuteam. Nava se prefăcea, în imagin
ția mea, într-un bolid scînteietor, care alerga nebune
prin spațiile interplanetare, evitînd în ultimul mome
coliziunile fatale, descriind viraje fantastice, pentru a
prăbuși pînă la urmă în vîrtejul magnetic al unei pe
solare.

Apoi, începui să trăiesc ceea ce am denumit eu în
sumi mai tîrziu „defilarea cosmică". Graviplanul pa
curgea parcă spațiile galactice, cu o viteză neverosimil
Străbăteam norii luminoși ai nebuloaselor, îmi trece
prin față fascinanți sori dubli și tripli, izbuteam cu gr
să mă smulg din atracția stelelor supradense, asist
la explozia grandioasă și înspăimîntătoare a novel
Brațele lungi, de zeci de mii de ani-lumină, ale Gal
xiei, presărate cu miliardele lor de stele, înviaseră par

şi fîlfîiau lugubru, anunţînd sfîrşitul microcosmicului meu graviplan.

— Întoarce-te ! Coboară ! rostea sentenţios Cosmosul, purtător de cuvînt travestit al instinctului meu de conservare.

Trăiam acest coşmar, amestecat cu sclipiri de lucidităte. Izbuteam însă, din fericire, să nu-mi pierd cu totul din vedere misiunea şi să conduc mai departe nava. Cu un efort supraomenesc, mă opuneam leşinului care încerca să mă împresoare, stimulat de supraaccelerație, mă opuneam ca vedeniile să mă copleşească. Eram pradă unei stări de dublă conştiinţă, ca atunci cînd visezi şi ştii că visezi.

Coşmarul — cel pămîntesc şi cel cosmic — se destăşura mai departe, uneori cu o mare intensitate. N-aveam puterea să-l curm cu totul, dar încercam să-i limitez amploarea, lăsînd fantezia să lucreze şi căutînd să-mi imaginez că asist la proiecţia unui film.

Nu voiam să cobor — aşa cum îmi cereau tata, Mioara, Cosmosul...

Şi, ca un corolar, nu scăpam din mînă, cu ultimele mele forţe, dirijarea graviplanului. Mi se părea că sînt un naufragiat, care s-a cramponat spasmodic de scîndura care-l mai ţine la suprafaţă. Dacă o scăpa, chiar numai o clipă, îl înghiţeau adîncurile. Acceleraţia navei, cea reală şi nu cea imaginară, îmi luase aproape vederea şi-mi înăbuşeam respiraţia ca un horcăit.

Dar în mijlocul acestei încordări şi suferinţe fără seamăn, printre pocnetele şi fluierăturile care-mi răsunau necurmat în urechi, o voce îmi şoptea parcă :

— Eşti acum departe, la zeci de mii de kilometri de Pămînt. Miliarde de oameni îţi datorează viaţa. Miliarde de oameni, Liviule ! Fă-ţi pînă la capăt, neabătut, datoria. Învinge-ţi tulburarea. Veghează mereu...

Deodată, mi se păru că lîngă mine creşte o imensă petunie catifelată, cu flori mari, dantelate, cu miros îmbătător şi opulent. Era însăşi viaţa, pe care Pămîntul o genera fără încetare.

Cam atunci am auzit apelul videofonic al lui Florin Lupeş. Cunoaşteţi desigur convorbirea noastră, deci nu o voi mai repeta. Vocea prietenului de pe Pămînt mi-a

întărit hotărîrea şi a îndepărtat întrucîtva vedeniil care nu s-au topit însă cu totul. Totodată, cînd mi-a auzit eu însumi glasul întretăiat, gîtuit, străin mi-a dat seama că trebuie să mai diminuez acceleraţia nave pentru a evita un şoc hipertensiv sau alt accident sim Iar, care ar fi putut compromite cu totul scopul pe care urmăream.

Îi spusesem lui Florin că oamenii nu trebuie încă ş ştie totul despre mine. Ghiciţi desigur de ce: altfel a fi riscat ca nava să fie captată de flotila vreunei staţiun extraterestre şi readusă cu forţa pe Pămînt, împreună c zestrea de moarte pe care o purta cu ea. Gîndul acesta crescut în mine şi s-a clarificat treptat, pe măsură c îmi redobîndeam limpezimea intelectului. Iată de c m-am ascuns — şi cred că o făceam pentru prima dat în viaţa mea.

Aş fi vrut să devin invizibil, ca eroul lui Wells, îm preună cu nava mea, dar reţeta lui nu există aieve M-am hotărît însă să mă „camuflez", învelind nava în tr-un nor de pulberi şi gaze. În felul acesta, chiar dac vreo staţie cosmică ar fi izbutit fotografierea gravipla nului în zbor, identificarea ar fi fost nesigură şi o simpl bănuială nu putea constitui baza unei operaţii de sal vare. După cîte am aflat din emisiunile voastre radio fonice, chiar aşa s-au petrecut lucrurile.

Timpul, care la început trecea atît de încet de parc s-ar fi oprit în loc, se scurge acum ceva mai repede Ameninţarea exploziei pluteşte din ce în ce mai depart de planeta voastră, dar de mine e tot atît de aproap ca în prima clipă.

18. AL TREILEA INEL „MI-E MOARTEA TOVARĂŞ"

Milana îşi puse cel de al treilea inel în deget. Ştia c nu mai era necesar să-i întrebe pe ceilalţi dacă trebui sau nu să continue.

— Oricînd, în orice moment, moartea putea să vină! îşi începu profesorul cea de-a treia relatare. Şaptezeci şi două de ore la rînd n-am putut dormi. Pe urmă, istovirea m-a învins. Dar de îndată ce cădeam în braţele somnului, acelaşi vis, mereu acelaşi, se ivea, ca o tortură: explozia nimicitoare. Era o explozie monstruoasă, care mă sfîrteca, dar mă păstra în viaţă — uneori fiecare părticică continuînd să existe şi să aibă o conştiinţă separată — aşteptînd, asemenea unei izbăviri, moartea totală şi definitivă.

Mă trezeam din somn, zguduit de această viziune şi mă luptam să rămîn treaz de groaza ei. Dar pleoapele cuborau, împotriva vrerii mele, iar visul începea iar, ajungînd pînă la urmă la inevitabila explozie.

Înţelegeam că nervii îmi sînt zdruncinaţi, că o obsesie, cu baze reale, mă urmăreşte pînă-n străfundurile făpturii mele. Dar nu mă puteam împotrivi. Oboseala şi tulburarea se uniseră împotriva mea, într-o alianţă cum nu se poate mai primejdioasă.

Nervii îmi erau atît de încordaţi, încît cel mai mic pocnet mi se părea că vesteşte sfîrşitul. Uneori luam chiar zgomotul paşilor mei drept un avertisment venit de la procesele ce se petreceau în conteiner. De fapt, conteinerul nu se mai făcea simţit prin nici o manifestare spectaculoasă. Din cînd în cînd, prin peretele izolator, străbătea zumzetul acela, oarecum melodios, pe care-l luasem drept acompaniament al refrenului meu sau alte zgomote. Dar zumzetul se stingea repede şi în cabină cobora atunci liniştea cea mai deplină.

Uneori retrăiam, chiar împotriva voinţei mele, minutele care hotărîseră plecarea mea de pe Pămînt. Imaginile se amplificau şi persistau multă vreme: globul pulsator, săgeţile şi scînteile violete mă urmăreau prin toate ungherele. Şezînd în fotoliu, în cabină, mi se părea că îmi privesc „celălalt eu", alergînd dintr-un colţ într-altul, încercînd să se ferească de fulgerarea lor haină, lipindu-se de zid, aruncîndu-se pe podea.

Imaginilor de atunci li se adăugau alte imagini, născocite, pe care uneori le confundam cu realitatea. Aveam,

de pildă, senzaţia că sînt atras într-un vîrtej violet, d culoarea norului de antinuclei, care se roteşte, înghiţin lacom obiectele din jurul său. Mi se părea că alunec în tr-acolo, fără să mă pot împotrivi atracţiei, că pătrun în vîrtej, că mă cufund într-un abis alb, într-un gol imen de lumină.

Îmi concentram voinţa care-mi rămăsese, pentru hotărî pe mai departe drumul navei. De asta depinde acum totul!

În cîteva zile, reuşisem să-i sporesc viteza pînă l 346 km/s şi depărtarea faţă de Pămînt creştea tot mai re pede. Curînd aveam să trecem de orbita lui Marte atunci puteam să respir, în sfîrşit, uşurat pentru omenire

Cînd agitaţia în care mă zbăteam îmi dădea scurte ră gazuri de meditaţie, mă gîndeam uneori că, dacă explo zia va întîrzia, voi avea prilejul să studiez procesele di conteiner, să comunic rezultatele pe Pămînt. Ce posi bilităţi fascinante mi se ofereau! Am încercat să-m reiau munca ştiinţifică, căci „temele" de cercetare nu-m lipseau în această călătorie. Era însă probabil prea de vreme. Deşi conteinerul conţinea secrete care oricînd altădată m-ar fi fascinat, starea în care mă aflam nu-m îngăduia să-l cercetez sistematic, aşa cum aş fi făcut-o desigur în alte împrejurări. De altfel, nici nu izbuteam să mă concentrez timp mai îndelungat asupra vreunei pro bleme. Trebuia să mă resemnez deocamdată cu efectuarea operaţiilor minime legate de buna desfăşurare a zborului iar Cibena mă ajuta mult în ce priveşte calculele, foarte complicate, aferente.

Îmi trebuia, în schimb, o destindere. În acest scop, am început să mă ocup de sera graviplanului. Nu aveam întotdeauna răbdare nici pentru florile şi legumele de aci. Dar cînd mă cufundam în această îndeletnicire, s mai întîmpla să uit de situaţia în care mă aflam. Uneori însă, mă întrerupeam în mijlocul „lucrărilor agricole" agitat de gînduri rele.

Orice făceam, nu izbuteam în nici un fel să mi obişnuiesc cu vecinătatea perpetuă a morţii. Amenin

tarea ei, prelungită peste ore şi apoi peste zile, prezentă în fiecare secundă şi în fiecare fracţiune de secundă, era în totul altceva decît moartea imediată, al cărei risc îl conceptasem.

Uneori aş fi vrut chiar ca totul să se termine, ca un om ce nu mai poate suporta boala care-l roade şi îşi aşteaptă moartea izbăvitoare. Îmi dădeam totodată seama că nu am dreptul să mor. Ştiam că misiunea mea nu se terminase. Conteinerul trebuia dus cît mai departe şi lansat în spaţiul cosmic, astfel ca pericolul îngrozitor pe care îl reprezenta să dispară sau, în orice caz, să fie redus la minimum. Iar mai înainte de aceasta eram dator să cercetez temeinic reacţiile care se petreceau în interiorul conteinerului, noile formaţiuni şi stări ale substanţei care luaseră acolo naştere şi să transmit rezultatele pe Pămînt.

...Acum, în timp ce imprim, se aude din nou un zumzet, întrerupt de păcăituri, care devin tot mai dese. Simt în gît un ghem care mă sugrumă. Zumzetul se preface în vuiet. Iar păcăiturile se prefac în adevărate bubuituri, care zguduie nava. E oare începutul sfîrşitului? Atunci, mesajul meu nu va mai ajunge la voi, iar enigma dispariţiei mele şi secretul conteinerului vor rămîne nedezlegate...

Zgomotul s-a stins! N-a fost sfîrşitul, aşa cum nici scînteile purpurii, ivite din senin cu cîteva ceasuri mai înainte, n-au vestit nimicirea, ci au dispărut şi ele.

Într-un rînd, mi-a venit un gînd ciudat, şi ţin să vi-l împărtăşesc. Dacă cuvintele mele, pe care intenţionez să le comunic oamenilor mai tîrziu, după lansarea conteinerului, vor ajunge la voi şi gestul meu va fi cunoscut, este probabil că voi deveni un fel de erou al planetei. Manualele şcolare vor vorbi pe larg despre mine. Poeţii se vor apuca să mă slăvească, iar sculptorii îmi vor dălţui în granit statuia, cu toată statura mea nu tocmai impunătoare. Parcă-mi vedeam braţul de piatră, făcînd un impetuos semn în sus, ochii de „şoim" scrutînd ne-

înfricat genunea cosmică, piciorul călcînd simbolic containerul australian şi cîte alte neghiobii sforăitoare.

Odată, mi s-a părut că citesc zugrăvirea faptei mele într-un ziar terestru :

„...Liviu Gorun a fost întotdeauna omul marilor hotărîri. Accidentul de la Centrul antimateriei a pus soarta întregii umanităţi în cele mai bune mîini. Genialul savant s-a dovedit a fi la înălţimea răspunderii sale. A acţionat ferm şi sigur de el, cu un curaj uluitor.

Din momentul cînd s-a decis pentru marea sa jertfă profesorul n-a mai privit înapoi, n-a mai avut ezitări. A trăit cu intensitate satisfacţia faptei sale generoase. Şi-a oferit viaţa pentru a salva în schimb existenţa omenirii şi a descifra o enigmă extraordinară a materiei. Transfigurat de bucuria izbînzii sale, avea, cu fiecare milion de kilometri cu care se depărta de Pămînt, simţămîntul unei tot mai depline mulţumiri, trăind ritmul eroic al simfoniei Cosmosului".

N-aş vrea să mă judecaţi astfel ! Nu sînt un erou şi despre satisfacţia sau mulţumirea mea ar putea fi cu greu vorba. Mi-am făcut într-adevăr datoria, aşa cum şi-ar fi făcut-o desigur şi mulţi alţii — căci existenţa omenirii trebuie să fie mai presus de viaţa unui om — dar cu nesfîrşită durere faţă de ceea ce lăsam în urmă pe Pămînt, probabil pentru totdeauna. Nu consider că am făptuit un lucru deosebit, extraordinar. În ce priveşte siguranţa de sine, nu ştiu cîţi oameni ar putea dovedi această însuşire cînd au drept vecin de călătorie un container care poate să sară în orice clipă în aer. Eu în nici un caz nu m-am dovedit în stare de aşa ceva. Trăiam o spaimă fizică perpetuă, însă, din fericire izbuteam să nu-mi las voinţa cu totul paralizată.

Nu, prieteni dragi, nu sînt „transfigurat" de bucuria izbînzii mele. Nu trăiesc ritmul eroic al simfoniei Cosmosului. Sînt un om ca oricare altul al veacului nostru, chiar cu destule slăbiciuni. Aş renunţa la toate statuile şi poemele menite să mă eternizeze — dacă într-adevăr vor exista asemenea intenţii — pentru un singur ceas de întoarcere pe Pămînt.

— Au trecut 46 de zile de la plecarea mea de pe Pămînt. Graviplanul a trecut acum de orbita lui Saturn. Nu-mi amintesc prea bine despre mesajul inelului precedent şi nici nu-l pot reproduce, căci numai ecuaţia humorală personală a Milanei îl însufleţeşte şi aceasta o singură dată. Îmi dau însă seama că acum starea mea sufletească este mai bună. Visul obsesiv al exploziei revine mai rar, iar halucinaţiile din starea de veghe au dispărut aproape cu totul, după ce m-au chinuit îngrozitor săptămîni la rînd.

M-am gîndit să folosesc aparatul de radioemisie al navei, pentru a transmite un mesaj pe Pămînt. Am încercat să-l pun în funcţiune şi am şi făcut cîteva emisiuni experimentale. Dar am constatat că emitea foarte slab, sub influenţa unui cîmp exterior. N-am reuşit să învinge dificultatea. Pe urmă, m-am bucurat de acest lucru. Nu era încă timpul să le spun totul oamenilor şi de fapt nu aveam încă ce să le comunic concludent. Mai bine să afle totul la sfîrşit, cînd voi găsi mijlocul de a transmite aceste „inele", toate odată. Acest lucru nu e de loc uşor şi mă preocupă pe zi ce trece tot mai mult. Trebuie să construiesc o rachetă-poştă de mare precizie, care să-şi atingă neapărat ţinta. Poate că voi începe prin a lansa un prim mesaj experimental.

În ce priveşte conteinerul nr. 8, el îşi continuă existenţa, dar procesele ce se petrec în interiorul său nu au dus la efectul temut; dacă va mai trece încă o dată atîta timp fără să explodeze, voi putea să mă despart în sfîrşit de el! Această îndepărtare neaşteptată a deznodămîntului, pe care-l socoteam la început iminent, mi-a redat interesul şi răbdarea de a munci.

Acum cercetarea proceselor ce se petrec în conteiner a devenit pentru mine o preocupare de zi de zi. Caut să uit de izolarea mea şi lucrez pentru ştiinţa pămînteasc㠹i cum aş fi printre voi. Determinatorul portativ mi-a indicat că prefacerile substanţei din interiorul

său se desfăşoară mai departe, cu o intensitate însă foarte inegală şi pe care nu am găsit mijlocul s-o influenţez în nici un fel.

După o analiză foarte amănunţită, desfăşurată cu ajutorul tuturor mijloacelor de care dispun aci, am putut stabili existenţa în conteiner a cel puţin opt tipuri de antiatomi şi am calculat riguros proporţia fiecărui tip în ansamblul amestecului. Din motive ce nu-mi erau încă cunoscute, evoluţia amestecului era de aşa natură, încît nu ducea la o stare explozivă. Veţi putea judeca şi voi asupra concluziilor mele, pe baza schiţelor şi diagramelor pe care vi le înfăţişez acum.

. . . . . .

. . . . . .

Ce însemna aceasta ? Eram aproape sigur că în conteiner luase naştere epiplasmă, adică un amestec de materie şi antimaterie, aflat însă într-un trecător echilibru dinamic : epiplasmă, ca în nucleul supernovelor, sursele de energie cele mai puternice din cîte se cunosc în Univers.

Conteinerul acesta nu este deci numai o extraordinară bombă potenţială, de o anvergură siderală, dar conţine şi secretul ţinerii în frîu a acestei energii colosale ! Dacă omul va şti să producă şi să stăpînească în mod conştient plasma, pe care de această dată mai mult întîmplarea a făurit-o, el va putea deveni creator la o scară cu adevărat cosmică. Voi face totul pentru ca cercetările mele să reprezinte o contribuţie în această direcţie, deşi deocamdată sînt abia la începutul lor. De altfel, acest stadiu încă necristalizat al investigaţiilor mele ştiinţifice este unul dintre motivele care mă îndeamnă să nu mă grăbesc cu o comunicare către voi. Sînt încredinţat că, peste nu multă vreme, voi izbîndi în căutările mele. Am întocmit, în acest scop, un veritabil program de studiu. La încheierea lui, voi avea cu adevărat ce transmite !

Perspectiva aceasta este însă întunecată de dereglarea care a intervenit în mersul graviplanului. În ultima săptămînă, nava poate fi tot mai greu dirijată. Pilotul-automat s-a defectat complet, ca şi o serie de alte aparate,

Lucrurile se întîmplă ca și cum, în afara voinței mele, o altă voință ar influența conducerea graviplanului : o forță haotică, inegală, inconsecventă, cu care mi-e greu să lupt, intervine în mersul său.

M-am sfătuit adesea cu Cibena, pe care am și perfecționat-o mult în ultima vreme. I-am dat toate datele problemei privind acest fenomen. Ca și mine, mașina electronică conchide că numai conteinerul poate fi la originea perturbației intervenite.

Din fericire, direcția generală a deplasării, pe care am stabilit-o inițial, nu a fost decît prea puțin modificată ; „corecțiile" mele sînt însă mereu necesare, pentru a compensa impulsurile contradictorii cărora sistemul de orientare al navei le este supus. Iată deci cît de important este că graviplanul are un om la bord !

Nu reușesc însă să controlez în nici un fel viteza graviplanului. Aceasta crește cu mult mai rapid decît era indicat prin comanda mea. Acum a ajuns la 6756 km/s, ceea ce întrece de peste o sută de ori iuțeala celor mai rapide corpuri cerești din cuprinsul sistemului nostru planetar. Deocamdată, acest lucru nu mă stînjenește. Dimpotrivă, corespunde scopurilor mele. Îmi este însă teamă că viteza va continua să crească, chiar atunci cînd voi cere, peste cîteva zile, graviplanului să-și încetinească fuga, pentru a mă readuce pe Pămînt. În acest caz, viitorul se prezintă foarte nebulos.

Desigur în privința viitorului se mai pun pentru mine și alte probleme, nu tocmai simple. Cert este însă că lucrurile s-au schimbat în bine într-o privință esențială. La decolarea graviplanului și curînd după aceea eram aproape sigur că explozia este de neînlăturat și doream doar ca ea să se producă cît mai departe de Terra. Acum, pericolul acesta nu mai apare atît de inevitabil. Îmi spun uneori că jumătate din autoexilul meu tragic, petrecut în tovărășie cu moartea, a trecut.

Cîteodată sînt chiar optimist. Poate că perturbările intervenite în conducerea navei, provocate, după cum presupun, de cîmpurile antimateriei sînt trecătoare. Poate chiar mîine se vor diminua simțitor și vor dispare cu totul. În orice caz, nu cred că ar avea vreun motiv să

persiste după lansarea conteinerului, adică după îndepărtarea cauzei care le-a provocat.

În ce privește „camuflajul", îl menţin la fel de strict ca în primele zile, pentru ca să fiu ferit de filantropia voastră. Din emisiunile pe care le recepţionez de pe Pămînt, am aflat că m-aţi căutat şi mă căutaţi pretutindeni, fără a reuşi însă să mă descoperiţi. Înseamnă că îmi ating ţelul, aşa cum l-am conceput.

Sera îmi ia tot mai multă vreme, dar nu fără folos pentru „moralul" meu. Legumele şi florile s-au dezvoltat foarte repede şi acum cîtva timp am şi mîncat primele roşii proaspete. Cît despre flori, sînt atît de multe şi de variate, încît la două-trei zile tai braţe întregi şi le aşez în vasele cabinelor. „Casa" mea capătă astfel o înfăţişare mai atrăgătoare.

Pînă acum, îmi lipsea răbdarea să ascult muzică şi să vizionez filmele din arhiva graviplanului. În ultima vreme însă, cîteva ceasuri pe zi sînt întotdeauna consacrate acestei ocupaţii. Cel mai mult îmi place însă să ascult emisiunile posturilor de emisie terestre.

20. AL CINCILEA INEL. DILEMA

— Au trecut aproape trei luni de la plecarea mea de pe Terra. Am consumat cam trei sferturi din rezerva de alimente şi apă. Făcînd economie, aş putea să mai trăiesc, cu hrana de care dispun, încă maximum două luni. Din păcate, nu am la bord acele minunate alge Clorela, care cresc în greutate de zece ori în douăzeci şi patru de ore şi mi-ar da astfel posibilitatea să rezist cu mult mai mult.

Cel mai îngrozitor este însă faptul că nava nu a redevenit dirijabilă, continuînd să evolueze nesigur. E limpede că sistemul de propulsie suferă influenţa nefastă a proceselor ce se petrec în conteiner. Am încercat de ne-

numărate ori să contracarez aceste influențe, dar fără vreun rezultat hotărîtor. E drept că direcția navei s-a menținut mai departe destul de corespunzătoare, datorită manevrelor mele de pilotaj care asigură o parțială reorientare. În ce privește însă viteza, gonesc prin Cosmos cu 28 300 km/s, bătînd toate recordurile atinse pînă acum de pămînteni. Cu fiecare nouă creștere a vitezei, perspectiva zborului meu se complică și mai mult, iar tentativele, de atîtea ori repetate, de a o reduce, s-au dovedit zadarnice. Iată adevărul despre situația mea, pe care acum o lună o priveam cu destul de mult optimism. Aceasta înseamnă că problema transmiterii „inelelor", care vor aduce poate singurele vești despre soarta mea, ca și despre rezultatele cercetărilor, dobîndește o importanță cu totul deosebită. Am procedat la transmiterea experimentală a unui mesaj către Milana. Experiența acumulată cu acest prilej mă va ajuta să asigur expedierea sigură a rachetei-poștă cuprinzînd inelele de față către Consiliul astronautic.

Peste cîteva zile va trebui să iau o hotărîre asupra viitorului. Dar, mai întîi, procedez la lansarea conteinerului. Am trecut cu mult de orbita lui Pluton, planeta de la suprafața căreia însuși Soarele nu apare mai strălucitor decît o stea luminoasă.

După lansare, totul va depinde de condițiile în care se va găsi graviplanul atunci, de măsura în care se va lăsa controlat. Dacă va deveni din nou un slujitor supus al comenzilor mele, și mai ales dacă voi reuși să-i reduc viteza și să-i imprim direcția dorită, întoarcerea pe Pămînt este asigurată. Dacă nu, soluția trebuie să fie alta, cu totul alta și nu o întrevăd decît destul de neclar.

Am muncit mult pentru a stabili orbita viitoare a conteinerului. Calculele le-a făcut, bineînțeles, Cibena, după datele și indicațiile mele. Elementele orbitei le voi prezenta în mesajul următor.

Totodată, am făcut progrese hotărîtoare în ce privește studiul proceselor din conteiner, ceea ce a conferit definitiv călătoriei mele încă un sens de o mare valoare științifică. Acum, în ajunul lansării conteinerului, pot chiar considera că programul de cercetări, a cărui realizare mi-am propus-o, este, în linii mari, încheiat. Cred

că ceea ce se putea face, cu mijloacele limitate şi în mar măsură improvizate de care am dispus în navă, s-a fă cut. Rămîne acum ca voi să duceţi mai departe acest cercetări.

Am izbutit să reconstitui destul de precis lanţuril de prefaceri care se produc în permanenţă în conteine şi cred că dacă aş fi acum la Centrul antimateriei n mi-ar trebui decît 2—3 săptămîni pentru a obţine stare substanţei care a luat naştere întîmplător şi pentru o menţine într-o formă neexplozivă. Mai mult, conside că, în condiţii de cercetare terestre, elaborarea procedeu lui de valorificare practică a noului tip de energie nu a constitui o problemă prea dificilă. Vă comunic acun sinteza observaţiilor mele, împreună cu materialul ilus trator aferent şi nădăjduiesc că le veţi folosi pentru nouă orientare a energeticii, chiar şi în cazul că eu n voi putea lua parte la aceste lucrări...

Profesorul Gorun începu să citească comunicarea sa însoţită de proiecţia unor schiţe tehnice şi calcule des tul de complicate, urmărit cu o atenţie deosebită d membrii Consiliului astronautic. La sfîrşitul comuni cării mai spuse :

— Desigur că din acest mesaj aţi fi vrut să aflaţ mai multe despre mine. Iertaţi-mă, dar de astă dată n am răbdare să vă mai vorbesc. Peste cîteva zile, o dat cu lansarea conteinerului, se hotărăşte soarta mea. Dilem va fi atunci rezolvată, într-un fel sau altul. Iar eu vo putea să vă spun bucuros : „pe curînd", sau, cine ştie dimpotrivă : „adio, prieteni..."

21. AL ŞASELEA INEL. SPRE ABIS

Milana îşi puse cu teamă în deget cel din urmă inel

— Adio, prieteni, adio, Milana...

În a 92-a zi a călătoriei mele, am lansat conteinerul S-a plasat cu precizie pe orbită. Vă comunic acum coor

donatele. (Urmară cîteva cifre şi o schiţă, care dădeau precizările necesare.) Chiar dacă va exploda, ceea ce cred că se va întîmpla mai devreme sau mai tîrziu, pentru Pămînt nu mai există, la această depărtare, nici un pericol.

Sînt în a 98-a zi a călătoriei. Verdictul faptelor nu-mi este nicidecum favorabil. Cu toate că acum conteinerul este la o distanţă apreciabilă de navă, viteza graviplanului continuă să crească necontrolat şi dirijabilitatea nu i-a revenit decît parţial. Înseamnă deci că sistemul de propulsie este în mod serios avariat, defecţiunea provocată de prezenţa conteinerului dovedindu-se persistentă şi gravă.

Cîteva zile la rînd m-am ocupat numai de această problemă. Am analizat minuţios situaţia, am luat în considerare zeci de soluţii posibile. Dar lucrurile se prezintă cu mult mai complicat decît mi-am închipuit.

Pînă la îndepărtarea conteinerului, cercetarea avariei nu s-a putut face direct, deoarece camera izolatoare, în care îl aşezasem, era situată între cabinele mele şi mecanism. Acum însă lucrurile au putut fi studiate la faţa locului. Concluzia definitivă a fost că avaria este remediabilă numai după recondiţionarea totală a unor piese şi dispozitive importante. M-am apucat de această treabă, dar mi-am dat curînd seama că am în faţa mea un drum foarte lung şi că nu există nici un mijloc de a-l scurta. Cibena m-a ajutat să stabilesc durata probabilă a reparaţiilor. Rezultatul mă consternează : înainte de şase luni, ar fi cu neputinţă să pun la punct sistemul de propulsie. Or, alimente mi-au rămas pentru mai puţin de o lună şi jumătate. Aceasta înseamnă că reparaţia ar putea fi gata atunci cînd alimentele vor fi de mult epuizate !

Calculele logorobotului sînt sigure. Nu am de ce să mă îndoiesc de ele. Am căutat deci împreună o altă ieşire. „Circe“ — cum îi spun eu cîteodată — e plină de inventivitate, dar de data aceasta rezolvarea e complicată şi nesigură. Analizez şi analizează. Pînă la urmă, dintre toate variantele, una singură se dovedeşte aplicabilă :

Eu voi fi cufundat, în a 104-a zi a expediției, în cosmohibernare totală, conform procedeului care s-a mai experimentat pe Pămînt. În această stare, nu voi mai avea, bineînțeles, nevoie de hrană, asigurîndu-mi-se o conservare perfectă.

Cibena va încerca să repare singură sistemul de propulsie, dirijînd mîna mecanică de intervenție. Cît va dura, în acest caz, punerea la punct? Desigur cu mult mai mult. Poate ani, poate decenii, poate chiar secole. Reușita nu este sigură nici atunci, căci, în problemele complicate ce se vor pune, inteligența omului este de neînlocuit.

Dar este singura șansă...

Și dacă Cibena își va duce sarcina la bun sfîrșit, ea va întoarce odată și odată nava spre Pămînt și mă va trezi atunci cînd graviplanul va fi ajuns la cel mult două luni de drum de planetă.

Acesta este proiectul. Neprevăzutul poate însă schimba multe. Este de pildă imposibil de apreciat pînă la ce viteză va ajunge nava și în ce regiune a spațiului cosmic va fi purtată de capriciile unui sistem de propulsie defect. De aceea, cel mai perfect robot logic, Cibena, este pregătit de mine pentru orice împrejurări. El poate chiar stabili un contact cu alte civilizații, dacă va ajunge în apropierea lor. I-am extins considerabil autonomia de gîndire și de acțiune. Niciodată o mașină n-a avut să facă față unor sarcini atît de grele. Am însă deplină încredere în Galatheea mea.

„Pînă acum a depins ea de mine, acum depind eu de ea.

Cibena va conduce nava. La nevoie, va putea să mă și trezească pentru cîteva zile din cosmohibernare, dacă acest lucru se va dovedi absolut necesar. Dar numai în cazuri extreme va recurge la această soluție.

...Și iată, a venit timpul să-mi iau rămas bun de la voi. Sînt sigur că mesajul „inelelor" vă va parveni.

Nu mă plîngeți dacă nu mă voi întoarce. Acesta a fost destinul profesorului Gorun. Destinul modern, căci nu zeii, ci el însuși și l-a ales. Mi-e dor de Pămînt, de voi toți, de tufele de dafin și oleandru...

Din cînd în cînd, logorobotul Cibena vă va comunica autonom mesaje, care vor înfăţişa desfăşurarea călătoriei, înregistrate şi transmise după un sistem tehnic pe care l-am elaborat foarte precis. Şi poate că, odată şi odată, un mesaj va vesti întoarcerea mea spre Pămînt. Omul e făcut să viseze şi să nădăjduiască.

Adio, prieteni, adio, Milana!

28. CEREREA MILANEI

Milana scoase încet ultimul inel din deget. Acum cunoştea întregul adevăr, pe care năzuise atît de mult să-l afle. Faptele dezvăluite de mesaje i se perindau în faţa ochilor, ca nişte scene vii, una după alta, dispărînd şi reapărînd mereu şi ţinînd-o într-o tensiune necontenită. Uită pentru cîtva timp unde se află şi se gîndi numai la Liviu, retrăind, împreună cu el, întîmplările prin care trecuse.

Între ei se căscase acum un abis cosmic de multe miliarde de kilometri, care continua să crească cu o viteză ameţitoare. În fiecare secundă, ea şi profesorul se îndepărtau unul de altul cu o distanţă fantastică. Şi totuşi, nu se simţea înstrăinîndu-se de Liviu. Dacă făptura lui fizică era departe, cufundată într-o amorţire adîncă, avea sentimentul că el rămîne totuşi o parte inalienabilă a ei.

Pînă la venirea mesajelor, cunoscuse teama, incertitudinea, preocuparea de a descoperi adevărul. În cîteva luni, studiase, făcînd eforturi supraomeneşti pentru a le înţelege, tomuri peste tomuri de literatură ştiinţifică. Într-o vreme, purtase discuţii aproape zilnice cu mulţi specialişti, în speranţa că o vor lămuri. Se frămîntase nopţi la rînd pentru a găsi o explicaţie straniei dispariţii.

Cele şase inele tăiaseră nodul gordian. Liviu devenise victima tragică a gestului său cutezător. Era mîndră de el, dar îi plîngea soarta şi o plîngea pe a ei.

Milana nu-şi făcea iluzii deşarte. Şansele ca logodnicul ei să se întoarcă pe Pămînt erau foarte mici. Corpul lui inert era purtat în spaţiu de o navă cu mersul dereglat, condusă nu de un om, ci de un logorobot...

*

* *

În sala Consiliului astronautic, discuţiile izbucniseră, după primele minute de tăcere mormîntală, cu însufleţire. Un prim vorbitor explică mecanismul funcţionării inelelor. Fiecare inel, arătă el, slujea ca un fel de bandă de magnetofon spiralată, de pe care se „recepţiona" prin microbiocurenţi. Cei mai mulţi înclinară să accepte această ipoteză.

Vuietul de vorbe creştea. La un moment dat, un fizician începu să peroreze atît de tare, încît Milana se trezi din visare şi îşi aminti unde se află. Toţi bărbaţii aceştia, chiar şi Florin îi deveniseră străini. De ce se agitau acum inutil, în discuţii sterile ? Nu puteau doar face nimic pentru Liviu ! I se părea că peste ei pluteşte umbra fascinantă a profesorului, cel mai minunat dintre oameni. O forţă brutală îl smulsese de lîngă ea, golindu-i viaţa de orice conţinut.

Brusc, îşi dădu seama că existenţa ei avea un singur sens : acela de a-l aştepta. Numai ea putea face ceva pentru Liviu. Oricît de mică era probabilitatea revenirii, trebuia să păşească curajoasă în întîmpinarea ei. Dar cum, în ce fel ?

Dacă Liviu Gorun s-ar fi întors, aceasta s-ar fi putut întîmpla peste secole, dacă nu peste milenii. Pentru el, trecerea vremii în cosmohibernare şi la vitezele gigantice de zbor de care se apropia n-ar fi însemnat nimic, sau mai nimic. Pentru ea însă, lucrurile luau o cu totul altă înfăţişare.

Deodată, un gînd o fulgeră. Dacă ar cere ca şi ea, Milana, să fie lansată în condiţii similare cu profesorul Gorun ? Îşi dădu însă seama că ideea era absurdă. Cine ar fi putut reproduce întocmai tipul de dereglare al graviplanului, astfel ca evoluţia navei să se facă în acelaşi fel, iar eventuala întoarcere să fie aproape simultană ?

Atunci ?

Se concentră din răsputeri pentru a găsi un răspuns. Uneori i se părea că este foarte aproape de el, iar alteori că nu-l va afla niciodată. La un moment dat, își dădu seama că o parte din membrii Consiliului îi urmăresc frămîntarea, descoperindu-le privirile care o aţinteau. (Cîteva zile mai tîrziu, cu puţină vreme înainte ca Milana să păşească pe noua ei cale, Florin îi povestise ce se întîmplase atunci : savanţii înţeleseseră, văzîndu-i ochii şi chipul, că în ea se naşte o hotărîre importantă şi cu toţii amuţiseră, aşteptînd să-i audă vorbele.)

Veni şi clipa cînd gîndul ei se limpezi. Atunci Milana ştiu ce are de făcut. Glasul ei răsună puternic în sala înaltă a Consiliului :

— Cer suspendarea vieţii !

Un murmur se ridică în încăpere.

— La vîrsta asta ? se auzi vocea dezaprobatoare a unui savant.

— Cer suspendarea vieţii ! repetă ea, neabătută. Respectaţi-mi voinţa, conform principiilor eticii noastre.

— Dar hotărîrea aceasta este oare bine chibzuită ?

— Vă asigur că se bazează pe cele mai profunde simţăminte.

Milana ştia că o astfel de cerere se aprobase numai unui număr de cincisprezece oameni, care fuseseră cufundaţi, pentru două mii de ani, într-o stare letargică profundă, în condiţiile unei semicongelări a trupului. Dar aceştia erau cu toţii inşi trecuţi de o sută de ani, în timp ce ea, Milana, abia împlinise douăzeci. Scopul „suspendării" era la ei acela de a aduce mileniilor viitoare mărturia vie a secolului XXI. Un astfel de ţel avea o valoare socială mărturisită. Cererea ei, în schimb, urmărea un scop strict individual şi acesta destul de nesigur. Era însă decisă să persevereze pînă la capăt.

— Cer suspendarea vieţii ! răsună pentru cea de a treia oară vocea Milanei. Vreau să-l văd pe Liviu Gorun la întoarcerea lui pe Pămînt.

Vorbele erau rostite rar, fără şovăire.

— Şi dacă nu se va mai întoarce? întrebă cineva. Această presupunere trebuie luată în considerare, oricît de dureroasă ar fi.

— Luaţi-o în considerare într-o comunicare ştiinţifică, dar nu într-o astfel de împrejurare. Eu nu-mi pun această întrebare. Refuz să o fac. Întoarcerea lui e foarte problematică, ştiu, dar nici cu neputinţă nu este. Înţeleg să încerc totul pentru a-l revedea. Voi, pentru care a făcut — pentru toţi laolaltă şi pentru fiecare în parte — atît de mult, nu aveţi dreptul să-i răpiţi acest dar, iar pe mine nu mă puteţi opri să răspund celei mai profunde chemări a făpturii mele.

— Ştii bine, spuse preşedintele Armin, că operaţia de congelare letargică nu este încă, în zilele noastre, pe deplin sigură, că nu putem garanta că toţi cei adormiţi se vor deştepta. Înţelegi cît de mult riști, cît de mult arunci în balanţă?

— Înţeleg totul! Pun în balanţă întreaga mea viaţă. Oare credeţi că n-a meritat-o?

— Hotărîrea trebuie pusă la vot! observă preşedintele (care mai tîrziu îi mărturisise lui Florin Linteş că votase împotrivă, deoarece nu considera sacrificiul Milanei rezonabil). Colegi, cunoaşteţi datele problemei. Nu vreau să vă influenţez în nici un fel, aşa încît nu voi face sinteza problemei în discuţie. Hotărîţi după cum vă dictează fiecăruia conştiinţa.

— Prin vot deschis? întrebă cineva.

— Nu, prin vot secret, spuse încet Armin.

Membrii Consiliului apăsară pe butoanele de votare. Cîteva secunde după ce operaţia se încheiase, robotul înregistrator dădu, cu glasul lui monoton, rezultatul:

— 37 voturi pentru, 22 voturi contra, 6 abţineri. Cererea Milanei Tornea a fost aprobată cu o majoritate de 15 voturi...

PARTEA A DOUA

CAVALCADA MILENIILOR

1. CIBENA VEGHEAZĂ

Cibena nu mai are cu cine vorbi.

Profesorul e culcat într-un fel de raclă, dintr-un material transparent. O întreagă rețea de tuburi și fire duce spre ea, de la niște aparate îngropate în perete. E nemișcat. Nu respiră sau poate că respirația sa e atît de slabă, încît nu poate fi desluşită.

Logorobotul conduce nava prin abisul stelar. Are un program bine stabilit. Trebuie să știe să se descurce în aproape orice împrejurare, oricît de grea, dînd dovadă de inițiativă, de suplețe, de discernămînt.

Chiar cînd nu va avea de îndeplinit nici o sarcină, Cibena a fost învățată să „exerseze". Trebuie să se perfecționeze mereu, pentru a face față oricînd situațiilor foarte complicate care-o așteaptă.

O parte din inteligența lui Liviu Gorun a trecut treptat în discipolul său electronic. Și pe lîngă inteligență, Cibena mai are însușirile rapidității și multilateralității mașinilor cibernetice. Ea poate, de pildă, să rezolve în același timp zeci de probleme complicate.

De fapt, nu numai inteligența profesorului s-a transpus în Cibena. În sistemul ei mecanic este acum înmagazinată, în multe privințe, experiența întregii omeniri, nivelul cunoștințelor și concepțiile științifice pe care milenii de civilizație le-au format. Poate că tocmai de aceea, mașina are și anumite idei greșite, anumite limite, care i-au fost transmise de către părintele ei spiritual. Dar ansamblul cunoștințelor și ideilor de care

dispune, al legilor naturii ce i-au fost întipărite, co
respunde imaginii reale a lumii.

Cibena e înarmată cu o capacitate de a raționa, d
a decide și de a conduce, care depășește pe aceea a ori
cărei alte mașini contemporane. Va avea nevoie de ea
Nici un alt logorobot nu a avut vreodată în fața s
probleme atît de complexe. Profesorul n-a putut preve
dea ce se va întîmpla cu graviplanul, nici unde v
ajunge acesta. „Somnul" în care e cufundat, i-a fos
impus de împrejurări inexorabile. Iar Cibena a fost pre
gătită pentru o mare libertate de acțiune.

Singură va trebui să ia cunoștință de noile condiți
și să-și stabilească programele. Și nu are voie să gre
șească sau cel puțin trebuie să greșească cît mai rar
Pentru corectarea acestor eventuale greșeli, mașina
fost reglată să-și verifice orice operație.

Cibena veghează. Ceas de ceas, lună de lună, a
de an.

Viteza navei crește repede. Nu va mai trece mul
și ea se va apropia de viteza luminii. Timpul se va scurg
atunci mai încet și masa graviplanului va crește la u
nivel colosal. Iar logorobotul va înregistra și va inter
preta totul. Va înregistra și va transmite Pămîntulu
la intervale regulate de timp, mesajele programate d
profesorul Liviu Gorun.

Cibena cîntă. Mereu același cîntec, cu vocea Milanei
Profesorul Gorun i-a cerut să-l cînte în timp ce el s
cufundă în marele somn. A uitat să-i dea ordinul d
oprire ulterioară. Cibena cîntă vreme îndelungată cînte
cul Milanei. Apoi, după ani și ani, își corectează sin
gură programul și oprește cîntecul Milanei, pe care n
mai are cine să-l asculte. Este o dovadă îmbucurătoar
de inițiativă, de independență.

În navă a amuțit orice voce omenească. Doar zgo
motul discret al mașinii atotputernice se aude la inter
vale tot mai rare de timp.

Cibena a luat acum în mîinile ei destinul profeso
rului Gorun. Poate că ea poartă, pe întortocheatele că
rări galactice, solia omului spre alte lumi, pe care ni
meni nu le cunoaște încă...

În anul 2059, la trei ani după plecarea profesorului Gorun, un eveniment deosebit provocă o emoție vie: procesul lui Boniface Olding. A fost unul dintre ultimele procese ale acestei perioade, cînd tribunalele erau pe cale de desființare, deoarece conflictele dintre oameni și încălcările regulilor sociale și de conviețuire dispăruseră aproape cu totul.

Nimeni nu se gîndi să-l învinuiască prea mult pe fizicianul australian pentru buclucașul său conteiner. Se considera că lipsa lui de experiență era singura vinovată, ca și insuficienta verificare din partea profesorului Gorun și a fizicianului Linteș. Și iată că, într-o zi, Olding se prezentă la Consiliul astronautic, pentru a face o neașteptată și gravă mărturisire. El dezvălui că știuse despre reacția deosebită care era pe cale să ia naștere în conteinerul său. Mai mult, în două rînduri se și produseseră unele manifestări curioase: un fel de emanări de norișori violeți, care apoi dispăruseră în conteiner. Își dăduse seama că aceste fenomene puteau deveni primejdioase. Se ferise să mărturisească la Centrul antimateriei cele petrecute de teamă că profesorul nu va primi conteinerul pentru experimentare, ci va dispune, cu prudență, distrugerea lui.

Acum, conștiința îl apăsa însă atît de greu, încît nu putea decît să recunoască ușurința cu care procedase. Periclitase, fără să vrea, existența întregii omeniri și distrusese viața a doi oameni, a lui Liviu și a Milanei. Aștepta de aceea cea mai grea osîndă.

Un consiliu de judecată fu alcătuit în grabă. Boniface Olding primi cea mai severă admonestare și i se interzise, pentru un deceniu, să îndeplinească lucrări științifice de răspundere. Dar cea mai aspră pedeapsă era oprobiul semenilor săi, pe care îl îndura cu mare greutate.

Cînd Cibena transmise, în sfîrșit, într-o mică rachetă automată, primul ei mesaj, pe Pămînt trecuseră cincisprezece ani de la congelarea letargică a Milanei. Omenirea nu-l iertase pe profesorul Gorun, dar se ferise să-i înalțe statui

şi să-i fetişizeze fapta. Miliardele de pămînteni vorbeau cu căldură de el, ca despre un semen de al lor care se dovedise demn de împrejurările hotărîtoare cărora avusese să le facă faţă.

Cercetările întreprinse de el în navă îşi dăduseră roadele şi cunoaşterea umană făcuse un mare pas înainte în dezlegarea enigmelor antisubstanţei. Noua sursă energetică, întrevăzută de profesor, începuse de acum să fie realizată experimental, dovedindu-se de o eficienţă şi de o economicitate care depăşea orice aşteptări. „Lanţul de reacţii Gorun", „Echilibrul dinamic Gorun", care defineau marile sale descoperiri ştiinţifice, deveniseră noţiuni curente în tratatele de specialitate.

Primul mesaj al Cibenei cuprindea vorbele logorobotului imprimate pe o bandă de magnetofon. Banda era însoţită de un scurt film, înregistrat de cinerobotul graviplanului. Pelicula înfăţişa cabina principală a navei. Profesorul continua să „doarmă" imobil, în „raclă", aşa cum îl cunoscuseră prietenii lui de pe Pămînt, dar cu o culoare a feţei care avea ceva neobişnuit. Era un galben-brun, o nuanţă ternă, care te făcea să te întrebi dacă mai este sau nu în viaţă. Aparatele de control arătau însă că „moartea" îi era reversibilă, că Cibena l-ar fi putut oricînd deştepta, dacă acest lucru s-ar fi dovedit absolut necesar.

Alte imagini înfăţişau mîna mecanică în plină acţiune. Dirijată de Cibena, se străduia să repare sistemul de propulsie. Recondiţionase o serie de piese, confecţionase chiar cîteva cu totul noi, stabilise noi legături. Încercase nenumărate scheme constructive. Revenea uneori de sute de ori asupra aceleiaşi manevre, dar tocmai aceste dese reveniri arătau că progresele erau foarte lente. Cu toate calităţile excepţionale ale logorobotului, în ciuda folosirii tehnicii foarte eficiente a laserului, omul lipsea în această complicată operaţie.

Altfel, totul arăta „normal" în graviplan. Cibena izbutise să menţină în viaţă pînă şi plantele serei.

Mesajul vorbit al logorobotului stîrni, bineînţeles, un interes uriaş pe Pămînt. Primul lucru care-i izbi pe ascultători fu vocea maşinii, care era parcă aceea a Milanei

Profesorul nu le spusese nimic despre această reglare și surpriza celor care o cunoscuseră pe logodnica lui Liviu Gorun fu de neînchipuit.

— Vă transmit acest prim mesaj, îşi începu Cibena relatarea, de la o distanţă de 4,83 ani-lumină de Pămînt. Voi începe prin a vă descrie aspectul cerului, aşa cum l-aţi vedea dacă aţi fi aici, cu mine. Unele stele s-au deplasat faţă de poziţiile lor văzute din perspectiva terestră, ceea ce demonstrează parcurgerea unei distanţe imense de către navă. Este vorba, bineînţeles, de stelele relativ apropiate, aflate la numai cîţiva ani-lumină de Pămînt, în aşa-zisul Sistem stelar local.

Prin hubloul navei se zăresc două mari stele duble, una galbenă şi alta roşcată. Sînt Alfa şi Proxima din constelaţia Centaurului, situate la circa 4,3 ani-lumină de Terra. Cît de uriaşe apar faţă de Soare, care acum se deosebeşte cu greu în depărtare, ca o luminiţă palidă!

În ce priveşte planetele sistemului nostru solar, zadarnic le-aţi căuta pe boltă. A trecut foarte multă vreme de cînd nici măcar Iupiter nu mai este vizibil.

Profesorul Gorun continuă să fie cufundat în cosmohibernare. Corpul său o suportă, aşa cum indică aparatele înregistratoare, în cele mai bune condiţii. Temperatura şi umiditatea în interiorul navei, întreg microclimatul, se menţin la nivelul stabilit.

O împrejurare negativă este însă aceea că repararea sistemului de propulsie înaintează foarte greu. Mai precis, cred că mare lucru n-am făcut pînă acum. De cîteva ori m-am gîndit să-l trezesc pe profesor pentru a-l consulta, dar rezerva minimă de alimente de care mai dispune în navă trebuie menajată, pentru o eventuală întoarcere. Desigur, nu am renunţat la încercările de reparare. Este însă evident că, după atîţia ani de strădanii, progresele nu sînt de loc încurajatoare.

În ce priveşte viteza de deplasare a graviplanului, aceasta a continuat să crească tot atît de vertiginos şi după cufundarea profesorului în cosmohibernare. La cinci ani de la plecarea noastră de pe Pămînt, atinsese aproape nivelul vitezei luminii şi de atunci se menţine în preajma ei, cu toate implicaţiile care rezultă din aceasta pentru

scurgerea mai lentă a timpului şi creşterea considerabilă a masei.

Trebuie să vă mai spun că, la numai două luni după lansarea conteinerului pe o orbită transplutoniană, incomoda operă a lui Boniface Olding, pricina tragediei profesorului, a explodat. Consider că şi voi aţi văzut de pe Pămînt efectul luminos al exploziei, care din navă a apărut mai strălucitoare decît Soarele şi supernovele.

Îmi vine greu să apreciez perspectivele expediţiei noastre. Nu ştiu dacă voi reuşi să repar defecţiunile graviplanului. Nu ştiu dacă, într-un moment mai apropiat sau mai depărtat, nava aceasta dezlănţuită nu va fi proiectată asupra unui corp ceresc, pe care-l va cutremura cu gigantica-i forţă de şoc, datorată vitezei colosale cu care se deplasează. Nu ştiu dacă profesorul va rezista cosmohibernării îndelungate la care se pare că va trebui să fie supus. Ceea ce pot să vă spun este că voi face tot ce îmi stă în putinţă pentru ca răsplata faptei lui Liviu Gorun să nu fie pieirea sa în spaţiul cosmic.

Înainte de a-şi pierde cunoştinţa, profesorul Gorun mi-a dat unele însărcinări privind acest prim mesaj. Prima dintre ele este, după părerea mea, cu desăvîrşire inutilă. Mă refer la salutul adresat Milanei.

I-am spus de nenumărate ori profesorului că, după părerea mea, formată pe baza datelor ce le cunosc şi a unor deducţii corespunzătoare, logodnica lui va căuta şi probabil va găsi o soluţie pentru a-l aştepta. Sînt convins că nu m-am înşelat, dar pentru cazul că Milana ascultă totuşi acest mesaj, să ştie că ultimul gînd al lui Liviu Gorun a fost pentru ea.

Profesorul mi-a cerut să vă mai comunic cîteva dintre gîndurile lui, asupra cărora eu, personal, am destule rezerve. Ar fi vrut probabil să le imprime cu vocea lui, dar pînă la urmă n-a mai avut timp, aşa că vă spun, pe scurt, despre ce este vorba.

Împrejurarea extraordinară în care profesorul a trăit peste trei luni, i-a dat, după cîte consideră, o viziune în multe privinţe schimbată asupra civilizaţiei secolului XXI, cu realizările şi neajunsurile ei.

Expediţiile cosmice foarte îndepărtate s-au organizat pînă acum numai de către nave cu mai mulţi astronauţi, pentru a se evita simţămîntul însingurării cosmice. Cuprinzînd o mică societate, navele duceau de aceea cu ele şi o parte din mentalitatea pămîntească. Cu Gorun, lucrurile s-au întîmplat, după cum ştiţi, cu totul altfel. A plecat singur şi în condiţii care l-au făcut să se creadă, vreme îndelungată, un om aflat înaintea ultimului prag al vieţii. Multe din ideile care sînt curente şi subînţelese, s-au transformat astfel pentru el în semne de întrebare şi veşnicul „de ce" al copilăriei i s-a întors pe buze.

Voi încerca să dezvolt cît mai fidel cele cîteva păreri ale sale, deşi nu ştiu dacă am interpretat totul just. Sper să nu-i deformez ideile. Nu mi le-a comunicat de altfel dintr-o dată ; le-a semănat răzleţ, în mai multe dintre convorbirile pe care le-am avut cu el, iar în ajunul intrării în cosmohibernare, mi-a cerut să le strîng la un loc. Mă voi feri totuşi să fac o sinteză sau să le comentez, tocmai pentru a nu adăuga nimic de la mine. Încerc să le reconstitui cît mai aproape de forma originală şi chiar de stilul său, ceea ce nu-i de loc uşor, căci nu mi-a cerut, la vremea lor, să le memorizez cuvînt cu cuvînt. Aş vrea doar să observ că unele poziţii accentuat critice se datoresc probabil pesimismului firesc la un om aflat la un pas de moarte şi care pierduse — sau se credea pe cale să piardă — tot ce preţuia mai mult în viaţă.

Adevărata sinceritate — mi-a spus într-un rînd profesorul Gorun — nu este numai o problemă de curaj, ci şi de independenţă a spiritului. Şi nicicînd nu m-am simţit mai străin de prejudecăţi decît în împrejurările evadării mele nedorite. Să laud evul meu ? Dar meritele îi sînt de toţi cunoscute. Surse energetice dintre cele mai puternice îi stau la îndemînă şi altele noi sînt descoperite şi puse în valoare. Omul eliberat de războaie, de silnicie, de exploatare, de grija zilei de mîine, a urcat trepte nebănuite ale puterii şi creaţiei. Milenii la rînd, făptura umană a trăit mai ales ca să mănînce şi să se înmulţească. În secolul XX şi mult mai mult în secolul XXI, viaţa a dobîndit, în sfîrşit, pentru mase largi, un sens superior. S-au rupt lanţurile subordonării şi ipocriziei,

iar legenda „elitelor" s-a prăbuşit definitiv, în toate variantele ei.

Şi totuşi mă îndoiesc că omul a ajuns la nivelul civilizaţiei lui materiale. Îi mai lipseşte, cred, o viaţă interioară mai intensă, un răgaz mai îndelungat pentru confruntarea cu el însuşi, o curăţire mai radicală a urmelor egoismului şi vanităţii, a tendinţelor de dominaţie şi posesiune. Freamătul existenţei exterioare, poate prea rapidă şi prea zgomotoasă, îl solicită excesiv. Civilizaţia ar trebui să fie, după părerea mea, mai discretă, cu mai puţine îndatoriri şi obligaţii, cu mai puţină agitaţie exterioară, mai puţin stimulatoare a orgoliilor intelectuale. Mi-ar place să nu fie atît de trepidantă, devenind în schimb mai meditativă şi — de ce să n-o spun — mai romantică.

Iată acum încă unul dintre gîndurile lui : Întîmplările prin care am trecut şi mai ales faptul că pentru a încerca să feresc omenirea de un dezastru a trebuit să mă ascund, mă fac să cred că aşa-zisa „ocrotire" a individului este împinsă ceva prea departe.

Grija pentru viaţa fiecărui om este un lucru foarte bun. Exagerată pînă la o dădăceală planetară, această grijă poate însă duce la rezultate contrare scopului ei.

Într-o altă discuţie, profesorul a ridicat o chestiune pe care mi-a cerut de asemenea să v-o comunic : Problema desăvîrşirii făpturii umane — spunea el — se pune, între altele, sub un aspect pe care îl socotesc deosebit de important. Este vorba de putinţa de a lărgi omului diapazonul simţurilor sale, poarta de intrare a cunoştinţelor. Biologia transformatoare trebuie să-şi spună cuvîntul cu hotărîre, fără să se mai teamă că deformează fiinţa umană. Oare ochiul nu poate fi adaptat pentru a cuprinde o gamă mai largă de radiaţii, chiar dincolo de hotarul infraroşiilor şi ultravioletelor ? Oare nu există posibilitatea de a se modifica urechea, pentru a cuprinde şi domeniul atît de interesant al ultrasunetelor ?

S-ar putea spune că există aparate corespunzătoare cu care omul este informat indirect, de pildă, asupra radiaţiilor infraroşii sau a undelor hertziene. Dar ca să ne dăm seama cît de imperfect este un aparat, n-avem de

cît să comparăm o imagine văzută cu ochii noştri cu simpla descriere a aceleiaşi imagini.

Consider că dacă ar fi înfăptuită ceea ce aş numi „extensie senzorială", realizată fără teamă : chirurgical, tehnologic, s-ar crea premisa unui adevărat salt în cunoaşterea lumii !...

În sfîrşit, trebuie să vă mai relatez o idee a sa, care mi se pare de valoare practică : Problema populării sistemului nostru planetar m-a preocupat adesea, îmi spunea el. Pămîntul devine tot mai mult neîncăpător. Avem nevoie de încă un corp ceresc, care să se rotească la o depărtare de Soare similară Pămîntului. M-am gîndit la un proiect interesant. Aş propune captarea cîtorva roiuri meteorice mai abundente din sistemul nostru solar şi aglomerarea lor într-o nouă planetă, soră a Pămîntului, plasată pe aceeaşi orbită sau pe o orbită apropiată...

3. ŞTAFETA GENERAŢIILOR

Ani de-a rîndul, pe urmă decenii în şir, aşteptară oamenii un nou mesaj.

După ce generaţia contemporană cu Liviu Gorun se stinse — vîrsta medie a oamenilor nu ajunsese pe atunci să depăşească o sută cincizeci şi patru de ani — fiii şi fiicele celor care-l cunoscuseră îi preluară ştafeta.

Dar noua generaţie pieri şi ea pe calea fără întoarcere, iar cea de a treia generaţie îl privea de acum pe profesor ca pe un personaj de legendă, aflat poate undeva în genunea cosmică, sau dispărut pentru totdeauna.

În orice caz, în anul 2637 al erei noastre, puţini mai aşteptau vreo veste de la Liviu Gorun. Conform legămîntului făcut de oamenii secolului al XXI-lea, rachetele-mesaj erau pîndite ca şi mai înainte, dar cu o speranţă tot mai vagă. Cei mai mulţi bănuiau că graviplanul fusese nimicit într-o ciocnire cu vreun corp ceresc sau într-alt accident cosmic.

Cîţiva savanţi ridicară chiar în acel an problema c Milana ar trebui deşteptată, ca să-şi poată trăi viaţ Alţii se opuseră însă. Problema aceasta fu multă vrem aprig dezbătută. Se punea problema să se ştie cum a fi dorit Milana să se procedeze dacă ar fi aflat că tim de cinci secole n-a mai venit de la graviplan nici u mesaj. Se analizară amănunţit toate informaţiile privi toare la părerile şi spusele Milanei în preajma congel rii letargice, pentru a se încerca deducerea unei concluzi Aceasta fu, pînă la urmă, categorică. Puşi în faţa ma terialului concret al declaraţiilor ei, oamenii îşi dădur seama că logodnica profesorului nu se grăbea „să-şi trăiască viaţa" şi nu voia să fie redeşteptată, chiar dacă probabilitatea întoarcerii lui Liviu Gorun scăzuse considerabil.

Şi iată că, doar cîteva decenii mai tîrziu, în anul 2681, sosi mesajul multaşteptat. Nu era însă al doi lea, ci al cincilea. Rachetele conţinînd celelalte trei me saje se pierduseră, undeva, în Cosmosul nesfîrşit şi oamenii se întrebară dacă, odată şi odată, cuvintele ma şinii nu vor ajunge pe cine ştie ce alt corp ceresc locuit ca soli ai Pămîntului.

Timbrul vocii logorobotului, care era acela al Mila nei, nu mai ului de astă dată pe nimeni. Dar faptul însu al venirii mesajului produse o emoţie covîrşitoar

De îndată ce vestea se răspîndi pe Pămînt, oamen puseră în funcţiune receptoarele. Foarte puţini socotir că au altceva mai important de făcut. Limbajul Ciben le suna ciudat în urechi. O comunicare cu iz vetust şi în torsături ale frazei care păreau greceaie. În cel d al XXVII-lea secol, oamenii comunicau mai repede mai simplu, folosind mai multe noţiuni globale şi ma mulţi termeni strict specializaţi decît în secolul al XXI-lea. Cîteodată, cînd Cibena se referea la tehnica utilizată în graviplan, mulţi zîmbeau fără voie.

— Şi cînd te gîndeşti că pe atunci, observase într-o discuţie Alf Odin, care conducea Consiliul astronautic astfel de graviplane constituiau ultimul cuvînt al cosmonauticii, deschizînd chiar o eră nouă în astronavigaţie!

— Iar maşina aceasta, „robovoxul" banal şi primitiv, care nu-i în stare să conducă măcar cumsecade repara

la unui motor, era o noutate care părea aproape neverosimilă, îi completase spusele un alt învățat.

— Primitiv, da, remarcase președintele, dar banal nu mi se pare de loc. Rareori am ascultat un logorobot cu o asemenea suplețe a mecanointelectului. Profesorul acesta, căruia îi datorăm supraviețuirea civilizației noastre, trebuie să fi avut o doză serioasă de geniu... E uluitor să constați ce a realizat fizicianul Gorun, cu mijloacele lui tehnice atît de rudimentare!

Dar, dincolo de simțămîntul unei anumite superiorități tehnice, ascultătorii mesajului erau tulburați de gîndul acestui zbor, chiar într-un asemenea mijloc de transport înapoiat și cu un aparataj atît de neprecis. De sute de ani terestri, o navă condusă de o mașină străbătea Cosmosul cu o viteză fără precedent, aproape echivalentă cu aceea a luminii. Iar pe Pămînt o făptură îi aștepta întoarcerea...

— V-am vorbit, în mesajul meu precedent — își începea Cibena relatarea — despre progresele făcute în ce privește repararea sistemului de propulsie al navei. Dar, cu toate că în graviplan a trecut mai bine de un secol (iar pe Pămînt mult mai mult, în conformitate cu binecunoscutele relații relativiste), defecțiunea nu a fost încă remediată.

Ce bine că profesorul doarme! Altfel ar fi trăit, după emoția exploziei așteptate și temute a conteinerului, despre care v-am vorbit în primul meu mesaj, emoția marii coliziuni, pe care numai cu greu am putut-o evita. Într-adevăr, la circa 63,5 de ani-lumină de Pămînt, calculele mi-au arătat, la un moment dat, că ne îndreptăm în mod sigur spre o planetă a unui sistem solar din regiunea cosmică respectivă.

Planeta era cam de mărimea lui Neptun și, după jocul de culori al suprafeței, mi s-a părut, cînd am cercetat-o mai amănunțit, că este locuită.

Catastrofa care se anunța era dublă: pe de o parte, pulverizarea navei și pieirea profesorului; pe de altă parte, distrugerea sigură și totală a planetei. În această a doua privință, calculele nu mi-au lăsat nici un dubiu; dimensiunile graviplanului erau neînsemnate față de acelea ale planetei, dar viteza sa îi dădea o forță de șoc

atît de fantastică, încît chiar o stea ar fi suferit serioase perturbații de pe urma ciocnirii. Într-adevăr, după cum se știe din teoria relativității, un corp care se deplasează cu o viteză foarte apropiată de iuțeala luminii dobîndește o masă și o energie deopotrivă de extraordinare.

Am observat iminența coliziunii cu numai cinci zile înainte de urma să se producă, adică atunci cînd graviplanul se afla la circa 60 miliarde de kilometri de planetă. La început, m-am gîndit că s-a ivit una dintre acele împrejurări de forță majoră în care ar fi trebuit să-l deștept pe profesor. Dar la ce bun? Trezirea din cosmohibernare nu se putea face dintr-o dată, ci trebuia să dureze cel puțin 10 zile. Orice grăbire a ei putea fi fatală.

Nu-mi rămînea decît să caut singură o cale de salvare. Dar cum? Nava continua să fie foarte puțin dirijabilă, iar frînarea vitezei cu care zburam — dacă ar fi devenit posibilă — ar fi durat ani de zile.

Și cînd te gîndești că iuțeala evoluției navei noastre făcea ca, de pe planeta amenințată, graviplanul să nici nu poată fi zărit, deoarece lumina care i-ar fi vestit sosirea, nu îi întrecea decît infim viteza. Poate că acolo, pe acel corp ceresc, se dezvolta o civilizație înfloritoare, frămîntată de problemele perfecționării făpturilor raționale, ca și cea pămîntească. Și, pe neașteptate, din senin, totul urma să explodeze, punînd capăt vieții și gîndirii, aducînd, în alt punct al Universului, calamitatea de care profesorul Gorun scutise Pămîntul.

Mi-am dat seama că trebuie să acționez. Și am raționat cu mintea profesorului, părintele meu. Planul l-am alcătuit repede în spiritul său, punînd interesul celor mulți înaintea interesului individual. Acțiunea a fost împărțită în două etape bine diferențiate una de cealaltă. Îmi rămîneau cinci zile pentru a o duce la capăt.

Am hotărît ca, timp de patru zile și jumătate, să încerc să provoc cu orice preț o deviere cît de mică a cursului navei. Dacă acest lucru nu va fi cu putință, urma să arunc în aer — mai bine zis „în vid" — racheta, cu exact zece ore înaintea coliziunii prevăzute.

Profesorul ar fi procedat desigur la fel. Se sacrificase odată pentru comunitatea pămîntească și explozia întîrziată a conteinerului dovedea că nu o făcuse fără temei. Sînt încredințat că ar fi făcut tot posibilul ca să evite distrugerea unui corp ceresc de care se putea bănui, oricît de vag, că este locuit.

De altfel, la ce i-ar fi servit să distrugă planeta necunoscută și să piară și el ?

E adevărat, și fără intervenția mea era posibil să se producă o ușoară deviere în mersul navei, determinată de mediul interplanetar ceva mai dens din zona sistemului : în acest caz, poate că graviplanul ar fi trecut undeva prin apropierea țintei fatale. Dar o asemenea posibilitate, lăsată în seama hazardului, nu-mi îngăduia să risc nimicirea unei alte lumi.

În vremea noastră, cînd se încheagă treptat comunitatea galactică, a făpturilor raționale, apare un nou sentiment, acela al *răspunderii cosmice*. Cel puțin așa m-a învățat să raționez profesorul Gorun, înainte de a se cufunda în lunga-i cosmohibernare, lăsîndu-mi mie, biată mașină, pînă și întortocheatele frămîntări etice, pe care mai înainte nu-i plăcea de fel să le exercit.

M-am pus, bineînțeles, pe lucru. Era, desigur, inutil să urmăresc o influențare a mecanismului principal de propulsie, care e de atîta vreme defectat sau să încerc o grăbire, în al doisprezecelea ceas, a reparațiilor. Toate eforturile le-am îndreptat spre construirea unui mic motor secundar, cu plasmă, care să dea navei devierea cerută, într-un sens oarecare. Mîna mecanică de intervenție mi-a executat cu mare dexteritate proiectul. La sfîrșitul celei de a patra zi, motorul era montat, iar cîteva ceasuri mai tîrziu eficiența sa era dovedită : graviplanul devia de pe itinerarul său — e drept o deviere infimă — dar absolut suficientă pentru a evita obstacolul.

Atît noi, cît și planeta scăpasem de nimicire !

Înainte de a ne îndepărta pentru totdeauna de acest sistem solar, am transmis unul dintre mesajele pe care profesorul mi le pregătise. Am cerut ca eventualul răspuns să fie transmis Pămîntului, deoarece racheta se de-

plasa cu o viteză prea mare pentru a putea fi ajuns din urmă de undele hertziene.

A trecut acum destulă vreme de la acea întîmplare, dar am memorizat toate episoadele ei. Mi-am reluat lucrul la repararea navei și să sperăm că în viitorul mesaj voi putea să vă dau vești mai bune.

Din cînd în cînd, compun. Constat că această activitate constituie un exercițiu folositor mecanismului meu, îi face incontestabil bine: parcă devine mai elastic și totodată își dezvoltă inițiativa.

Păstrez benzile cu imprimări. Ce surpriză pentru profesor cînd se va trezi! Îi voi organiza un adevărat concert simfonic cu compozițiile mele, inspirate de zborul nostru cu o iuțeală cvasiluminică.

Filmele pe care vi le trimit, o dată cu acel mesaj, înfățișează imaginile Cosmosului fixate de cinerobotul navei. Sînt sigură că ele cuprind aștri necunoscuți pe Pămînt și alte descoperiri astronomice foarte importante, care vor face posibilă o mai bună cunoaștere a Galaxiei noastre. Nu vreau să fiu pesimistă, dar cine știe dacă acesta nu este ultimul dar pe care profesorul Liviu Gorun îl trimite patriei sale planetare...

Năluca intersiderală a navei noastre continuă să gonească prin spațiu. În fiecare zi, străbatem, amîndoi, aproape 13 miliarde de kilometri, o distanță de două ori mai mare decît cea care desparte Soarele de Pluton.

4. INSPECȚIA COSMICĂ

Al treilea mesaj recepționat, al optsprezecelea din cele transmise, sosi în anul 7992 al erei noastre, pe o planetă mult schimbată.

La înălțimea orașelor lor, suspendate semeț între piscurile munților, sau încolăcite într-o singură clădire sinusoidală, care șerpuia, sute de kilometri, cățărată pe piloni înalți, printre păduri și cîmpii, se recepționaseră

multe comunicări intersiderale, se stabiliseră numeroase legături trainice cu făpturi raţionale din alte lumi : Dar caracterul extraordinar al evenimentului nu scăpa nimănui : arhaicul graviplan, de la care nu se mai primise mai bine de cinci milenii nici o veste, mai exista deci şi colinda mai departe, neistovit şi straniu, spaţiul.

Nimeni nu mai asculta acum direct glasul Cibenei, căci limba ei era de mult uitată. Dar mecanotraducătorii funcţionau ireproşabil, transpunînd mesajul în noile limbi ale Pămîntului.

Datorită lor, oamenii aflară în primul rînd că profesorul dăinuise, mereu acelaşi, imobil şi mut, în racla cosmohibernării. Se produsese însă un alt eveniment, deosebit de important: motorul navei fusese, în linii mari, reparat. Începuse chiar frînarea graviplanului, a cărui viteză scădea treptat, încetinind, în sfîrşit, fantastica goană intersiderală. Momentul cînd robotul, pe deplin stăpîn pe vehiculul cosmic, avea să hotărască întoarcerea, era tot mai aproape.

„...Viteza rachetei — istorisea, între altele, Cibena — scăzuse la 36 500 km/s, cînd expediţia noastră a intrat în contact cu reprezentanţii unei alte seminţii cosmice. Ca multe lucruri în călătoria profesorului Gorun, şi acesta s-a petrecut într-o formă cu totul neobişnuită.

Receptorul navei a înregistrat într-o zi semnale de o mare regularitate. Concomitent, cinerobotul a filmat zborul unei rachete portocalii de forma unui paraboloid hiperbolic, care se deplasa la o mare distanţă, paralel cu graviplanul. Era desigur o navă de o mare perfecţiune, din moment ce izbutise să atingă o viteză atît de uriaşă.

În perioada, obişnuită în asemenea împrejurări, a stabilirii codului de înţelegere, mi s-a părut că „paraboloidienii“ — i-am numit aşa, provizoriu, în lipsa unei alte denumiri — sînt grăbiţi. Uneori renunţau la precizarea unui termen, pentru a ajunge cît mai curînd la bagajul terminologic strict necesar primei convorbiri. Şi tocmai graba a creat multe dificultăţi ulterior, cînd discuţia a început, necesitînd mereu reveniri asupra înţelesului noţiunilor. De la cele dintîi cuvinte, mi-am

dat seama că interlocutorul nostru nu manifesta vre bucurie de a ne fi întîlnit. Mai mult, eu, Cibena, era victima unei suspiciuni cu totul neîntemeiate. Dar să nu anticipez faptele. Prefer să vă redau, în esența ei, convorbirea avută :

— Am recepționat schema cosmică și am identificat regiunea, foarte îndepărtată, din care spuneți că veniți. Cine ești tu, cel cu care vorbesc ?

— Eu sînt un logorobot, Cibena — mașina care dirijează nava aceasta.

— Conduci o navă de o formă ciudată, nerațională,

— Și nouă ni se pare nefiresc paraboloidul vostru hiperbolic. Dar tu cine ești ?

— Și eu sînt o mașină. Racheta pe care o conduc a fost trimisă în urmărirea ta. Trebuie să-mi dai explicații amănunțite la tot ce te voi întreba.

— Desigur — nu văd de ce n-aș face-o. Mașinile, între ele, nu cunosc devierile subiectiviste și interpretările ambigue care denaturează uneori contactele făpturilor vii. Să începem deci schimbul de informații despre lumile pe care le reprezentăm.

— Ascultă, Cibena ! Sînt alte lucruri mai urgente. Am fost trimis cu un scop precis în preajma ta. Fără să știi, o micronavă a inspecției noastre cosmice ți-a studiat, acum cîteva săptămîni, graviplanul, „privind" în interiorul său. Constatările făcute au dus la lansarea mea pe urmele tale.

— Inspecția cosmică ? De așa ceva n-am mai auzit. Ce misiune are inspectoratul acesta al vostru ?

— Veghem la siguranța cosmocomunității noastre.

— Cosmocomunitate ? Și acest termen îmi este străin. Lămurește-mă !

— E vorba de comunitatea zonei noastre stelare, alcătuită din 836 grupuri de populații planetare, aflate în 216 sisteme solare relativ apropiate.

— Cît de mare este zona cosmică a comunității ?

— După măsura voastră, o sferă cu diametrul de 39,5 ani-lumină.

— Și e condusă de „inspecția cosmică" ?

— Nicidecum. Inspecția cosmică este un instrument auxiliar de lucru al conducerii comunității. În ultima

vreme, nu ne ocupăm numai de soarta făpturilor celor 836 planete, ci şi de aceea a navelor care, e adevărat, foarte rar, trec pe la noi. În ele se pot petrece lucruri pe care principiile comunităţii nu le admit. Abuzuri şi fel de fel de fărădelegi. Răspunderea cosmică nu ne îngăduie să le tolerăm.

— Asta e clar. Dar nu vă e teamă că ajungeţi să confundaţi uneori principiile voastre cu nişte imaginare principii universal valabile?

— Morala noastră este morala cosmică.

— Nu te pripi...

— Ascultă, Cibena! Văd că te sustragi anchetei mele. Ai inversat rolurile: mă întrebi, în loc să te întreb eu.

— Nemaiauzit. Ce îndrăzneală din parte-mi... Nu vrei să procedăm la schimbul de informaţii? Ar fi mai folositor şi am putea aduce făpturilor pe care le reprezentăm o preţioasă zestre de cunoştinţe. Aşa m-a învăţat să raţionez constructorul meu.

— Cibena, mai întîi ai de lămurit o serie de probleme serioase.

— Un adevărat interogatoriu, deci?

— Dacă vrei, spune-i aşa.

— Am înţeles, maşină a rachetei paraboloide.

— Eşti bănuită, conform informaţiilor aduse de micronava 112 345, că ai pus stăpînire pe graviplan, imobilizînd sau ucigînd făptura din cutia străvezie.

— Cum? Ce spui!? Asta-i bună! Acuzaţie de crimă...

— Vrem să ştim ce s-a întîmplat, Cibena, cu acel „om"? De ce a amuţit?

— Cum puteţi să mă suspectaţi? Maşinile nu au scopurile lor proprii, ci servesc ţelurile făpturilor ce le-au făurit.

— Asta pînă la un punct. Eşti şireată, Cibena, dar nu scapi aşa uşor.

— Ce-aş fi putut urmări?

— Experienţa noastră este considerabilă, Cibena. Cunosc un caz în care o maşină ultraperfecţionată şi-a depăşit atribuţiile, provocînd mari nenorociri. Într-un alt caz, o dereglare parţială a unei maşini a avut ca rezultat o eroare gravă, soldată cu o coliziune a două nave.

O altă mașină a elaborat un tratament medical greșit și...

Am întrerupt peroraţia :

— Dar ce legătură am eu, Cibena, cu toate acestea ?

— Ţi-o repetăm : vrem să ştim ce s-a întîmplat cu „omul" din navă. Ca aspect aduce cu făpturile raţionale ale grupurilor de populaţii cosmice 87 şi 581, din comunitatea noastră şi este radical diferit de toate celelalte... Ce i-ai făcut ?

— Aflaţi că dirijîndu-i nava şi menţinîndu-l în starea aceasta letargică, îi îndeplinesc ordinul şi îi dau singura şansă de a supravieţui.

— De cît timp ?

— De mii de ani, după măsura timpului nostru.

— Neverosimil, Cibena — un astfel de interval este unic, nemaiauzit... De mii de ani, spui ?

— Întocmai. Abia de curînd am izbutit să repar sistemul de propulsie al navei, care ne purtase în Cosmos cu o viteză cvasiluminică...

— Cvasiluminică ? Neverosimil ! Nimeni nu a atins la noi o astfel de viteză... Şi dacă minţi, Cibena ?

— Maşinile nu mint, paraboloido !

— Asta nu-i exact. Perfecţiunea lor nesupravegheată poate duce la numeroase denaturări ale funcţionării, dintre care una este şi minciuna.

— Deci, pentru a reveni la subiect, eu sînt învinovăţită.

— ...de eventuală supraperfecţionare deformatoare, ducînd la abuzul puterii.

— Şi cum mă pot justifica ?

— Relatîndu-ne totul şi acceptînd apoi cercetările noastre.

— Aş putea să refuz. Să mă lupt cu tine, paraboloido, cu armele cele mai teribile, acelea ale antiatomilor, în tehnica cărora creatorul meu, un maestru neîntrecut, m-a iniţiat. Dar nu o voi face. Mă voi supune, căci nu am nimic de ascuns.

— Atunci spune povestea ta. Iar noi vom verifica riguros afirmaţiile.

— Numai să nu greşiţi !

Așa a început convorbirea cu paraboloida. I-am relatat amănunțit faptele, după cum s-au petrecut. Am îngăduit unei baterii de „inspectori" automați să pătrundă în graviplan și să controleze aci totul. Inspecția cosmică s-a convins că nu sînt o criminală, ci o mașină care îndeplinește voința și servește interesele stăpînului ei.

La sfîrșitul contactului a urmat schimbul de informații cu privire la lumile pe care, fiecare dintre noi, le reprezentăm. „Paraboloizii" ar fi vrut chiar să cobor pe una dintre planetele lor. Dar acest lucru nu corespundea voinței profesorului Gorun. Acum, cînd mecanismul de propulsie al navei era reparat (mai rămîn de pus la punct doar cîteva dintre comenzile automate), el ar fi dorit desigur să revină, cît mai curînd, pe Pămînt, fără să admită vreo oprire. Destul rătăcise prin genunile cosmice. Era vremea să-și trăiască viața la care avea dreptul, așa cum și-o trăise generația lui, pe care o scăpase de nimicire.

Știam că nu-mi va fi ușor să-i împlinesc gîndul. Dar eram hotărîtă să fac tot ce puteam pentru a fi demnă de Gorun.

5. TREPTELE DEMENȚEI

— Iertați-mi confuzia exprimării. Nici eu nu știu ce s-a întîmplat cu mine. Căutați și voi, pămînteni, să extrageți din acest al douăzeci și unulea mesaj al meu, ceea ce este inteligibil. L-am refăcut de cîteva ori, pînă ce a ajuns măcar la forma actuală...

Ce trist! Spuneam, într-un trecut mesaj, că aș fi vrut să fiu demnă de profesorul Gorun, că ar trebui să-i îndeplinesc gîndul. Și iată-mă unde am ajuns!

Iar începe... Ru-ru-ru-ru-ru-ru-ru... Virațarami... Cuvintele se... se formează tot... tot... tot... mai gre... re... re... trerebinetafolosimanogolean... tot... mai... greu. Această bolboroseală e înfiorătoare, dar este mai tare

decît mine... Trebuie să caut să vă spun cît mai repede ceea ce am de spus, profitînd de momentele mele de claritate...

Oamenii anului 8039 al erei noastre ascultaseră cu atenție și îngrijorare acest mesaj straniu, sosit de la Cibena.

Nu știau cum să interpreteze cuvintele și o emoție puternică puse stăpînire pe suflete. Soarta graviplanului și a profesorului Gorun trecu pe primul plan al preocupărilor.

Mesajul venea la aproape patru decenii de cînd — în anul 8000 al erei noastre — Milana fusese deșteptată, în urma unui referendum planetar. Dar, la cererea ei, fusese cufundată într-un nou somn conservant.

— Pînă cînd vrei să dormi? o întrebaseră oamenii noului ev, prin interpret mecanic, înainte de a o readormi.

— Pînă ce va veni, răspunsese ea.

— Stabilește totuși o limită, îi ceruseră ei. În caz că se va întoarce, pînă atunci vor trece alte mii de ani. Dar s-ar putea să nu se mai întoarcă niciodată. Șansele sînt tot mai mici, piedicile nenumărate.

— Știu asta... Cred în Liviu Gorun și în mașina care este creația lui, deși îmi dau seama că pieirea sa nu este imposibilă. Dar cum se poate ca nerăbdarea voastră, a comunității de sute de miliarde de oameni, din înaintatul an 8000, să fie mai mare decît a mea, o sărmană făptură care trebuie să vă pară pe jumătate sălbatică? Nu mă mai tulburați din somnul meu, decît atunci cînd va reveni.

— Așa ceva nu se poate. Ar echivala aproape cu o sinucidere.

— Vreți o limită? Vă indic două, în loc de una. Cînd veți avea dovada sigură că Liviu Gorun este pe calea întoarcerii sau că... nu se va mai întoarce niciodată, puteți să mă deșteptați.

— Și dacă o asemenea dovadă nu va putea fi găsită niciodată?

— Atunci păstrați-mă ca monument al unui spirit care vi se împotrivește, ca un fel de fenomen neobișnuit al naturii. Voi veți muri cînd vîrsta voastră,

4—500 de ani, se va împlini, iar eu voi rămîne nemuritoare, înfruntînd scurgerea timpului. Sînt deci în mod sigur de invidiat, iar voi de plîns.

— Baţi cîmpii, Milana !

— Eu sau voi ? Nu se ştie.

— Dacă nu ne dai un răspuns serios, te vom deştepta în anul 15000 al erei noastre.

— Nu voi mă veţi deştepta atunci, ci urmaşii voştri, peste generaţii şi generaţii. Dar poate că, cunoscîndu-mi voinţa de a-l aştepta pe Liviu Gorun, oamenii anului 15000 mă vor lăsa în pace, dovedindu-se astfel mai înţelepţi şi mai respectuoşi faţă de sentimentele mele.

Milana fusese iar cufundată în amorţeala marii aşteptări.

Şi acum, în anul 8039, venise un nou mesaj al Cibenei, al patrulea mesaj recepţionat, al douăzeci şi unulea din cele transmise.

Era limpede că maşina era bolnavă. Mecanismul ei se defectase din motive necunoscute şi logorobotul nu mai reuşea să se facă decît parţial înţeles. Vom reda totuşi mai departe extrase din acest mesaj, al cărui început l-am reprodus, eliminînd pe cît posibil acele pasaje, din păcate constituind majoritatea sa, care nu reprezintă decît nişte bîlbîieli şi bolboroseli fără sens :

— Ascultaţi-mă, oameni ! După cum v-am spus într-un alt mesaj — şi repet acest lucru, fiindcă poate unele mesaje s-au pierdut — profesorul Liviu Gorun îşi continuă cosmohibernarea, neştiutor a tot ce se întîmplă în navă şi în spaţiul înconjurător.

Perturbarea care s-a ivit în funcţionarea mea intervine în momentul cel mai nepotrivit cu putinţă. Acum cincizeci de ani — sau poate e mai mult de atunci — am izbutit să termin repararea sistemului de propulsie al navei şi am început să frînez treptat viteza graviplanului, urmînd să-i imprim apoi noua direcţie, de înapoiere, în condiţiile deplinei sale dirijabilităţi. Am lucrat... tre... tre... tre... Valinatimoramistclavanemipo... Nu izbutesc de loc să mă concentrez, să-mi stăpînesc gîndurile şi vorbele...

Urma un lung pasaj cu totul indescifrabil. Apoi, spre sfîrşit, existau din nou cîteva cuvinte care se închegau într-un sens:

— Nu înţeleg ce este cu mine. În condiţiile în care mă aflu, nu văd cum mi-aş putea îndeplini mai departe misiunea încredinţată de profesorul Gorun. Aparatele din navă indică o creştere considerabilă a radiaţiilor de tipul... cra, cra, cra... tinerefila... valabirenato... crida... Mi-e teamă să nu comit vreo faptă nesăbuită... Acţionez uneori atît de necugetat... Cîteodată uit de cele mai elementare îndatoriri care mi-au fost programate... La-ri-na... na...

Mai departe nu se putea pricepe nimic, deşi mesajul era destul de lung. Maşinile celui de-al nouălea mileniu se căzniră zadarnic să desprindă un sens. Mai reuşiră totuşi să descifreze cîteva pasaje, dar nici măcar poziţia exactă a navei nu putea fi determinată pe baza lor.

În anul 8042, la numai trei ani după primirea acestui mesaj, sosi pe neaşteptate mesajul următor — al douăzeci şi doilea transmis şi al cincilea recepţionat. Conţinutul lui era înfiorător. Pe lîngă silabele fără sens, înşirate una după alta, monoton, existau şi destule fraze închegate. Înţelesul lor arăta însă că erau produsul unui creier mecanic bolnav.

Întreaga gravitate a situaţiei apărea acum cît se poate de limpede: Cibena se dereglase, era dementă.

De pe Pămînt, nu i se putea da totuşi nici un fel de ajutor. Secolele sau mileniile de care ar fi avut nevoie cele mai rapide nave pentru a ajunge la ea, constituiau un impediment de netrecut.

Probabil că mecanismul navelor-poştă, pus la punct de profesor, era automatizat independent de logorobot, căci altfel mesajul n-ar fi avut cum să fie expediat spre Pămînt, ţinînd seama de manevrele complicate care erau necesare în acest scop.

Cibena istorisea în mod ciudat un fel de legendă a unor eşarfe şi piramide vii şi vorbea despre ele ca despre nişte monştri apocaliptici, hidoşi şi tiranici. Încercaseră, pare-se, să intre în contact cu ea, dar maşina nu-i înţelegea. În mesajul Cibenei reveneau, de cîteva

ori, termeni ca „Ra 16" și „Federație planetară", dar într-un context care îngreuna mult interpretarea lor.

Mașina era cuprinsă de un fel de logoree amețitoare, ce nu mai amintea cu nimic de robotul logic care constituise o adevărată glorie științifică a secolului XXI. Multe idei, ba chiar fraze întregi, se repetau, ca și cum logorobotul ar fi uitat că le-a mai rostit.

Existau, în relatarea Cibenei, lucruri în mod evident inventate de fantezia ei bolnavă, divagări și halucinații extraordinare, bazate pe defecțiunea intervenită în funcționarea ei, dar și altele, care păreau să se întemeieze pe unele întîmplări reale. Deosebirea nu era însă întotdeauna lesne de făcut.

— Simt că mă umflu și mă dezumflu, ca un balon — povestea ea la un moment dat. Același lucru se întîmplă cu graviplanul. Ce curios cînd dimensiunile lucrurilor se întind și se strîng ca un elastic ! Prin cabină, piramidele roșii dansează în zigzag și scînteiază. E atîta mișcare, încît mi-e teamă că toate o vor lua din loc. Înregistrez un zgomot care crește mereu. Vuietul talazurilor unei mări înfuriate... Acum e parcă tunetul unei cascade... Dar oare zgomotul acesta există într-adevăr sau e numai în mine ?... Doar profesorul e nemișcat. Încremenit și tăcut în mijlocul tumultului.

Dar ce se întîmplă cu mîna mecanică ? A luat-o din loc. Să nu spargă racla !... Poate că mîna mecanică nici nu se mișcă, poate că numai mie mi se pare.

Pe ecran, eșarfele se agită, turbate... Unde-s acum Dirac și Anderson, să le vadă. Dirac și Anderson — de ce mă gîndesc tocmai la ei ? Previziunea primei antiparticule și descoperirea primei antiparticule. În mine mijește un raționament, dar nu reușesc să-l duc pînă la capăt... Dirac, Anderson... Dirac, Anderson... Ce vor să spună numele acestea ?

De cînd sînt aici, în lumea aceasta confuză ? De ani sau de veacuri ? Nu știu. Timpul a căpătat parcă alte dimensiuni și nu mai pot să-l măsor... Sînt incapabilă aproape de orice operație matematică. N-aș fi în stare să fac un calcul de orbită și nici măcar să rezolv o

ecuație integrală. Cînd încerc, greșesc mereu, ca un copil...

Dar ce-i asta!? Iar se mișcă mîna mecanică de intervenție. Nu mai ascultă de mine. Te-ai răsculat împotriva mea? Ce vrei? Te avertizez, pentru ultima dată: eu sînt stăpîna ta. Ce cutezanță! Dar ești tu oare mîna mecanică? Nu te confund? Acum îmi pari o caracatiță hidoasă.

Și cum bubuie cascada! Simt că vibrez din toate mădularele mele mecanice.

Mă umflu și mă dezumflu. Unde e pompa nevăzută care îmi dă dimensiuni de gigant? Există cu totul?

Rafamisoldiez... pa... pa... atinifan... pirodemani...

Și piramidele! Dac-or să mai alerge așa, dintr-un colț într-altul, pînă la urmă prefac totul în țăndări. Mai bine aș nimici eu nava... Îmi trebuie un pumn de antinuclei, ba nu — mai bine de antiatomi. Dar nu cu viață scurtă, ci longevivi. Un pumn de antiatomi longevivi...

S-a împlinit profeția inspecției cosmice? Voi deveni oare criminală?... Ține-te în frîu, Cibena! Ce vrei să faci? Și chiar de vrei, poți?

Ce spuneam... Am uitat! Uit mereu.

Îmi joacă în față fulgere galbene cu miile. Nava e un balon de plastic. Pînă unde se va umfla?... Li... li... li...

...Ce-am spus?... Ce-i cu mine? Am pierdut orice control. Născocesc tot felul de năzbîtii... Și totuși, parcă ceva se petrece aci, în graviplan. De l-aș putea trezi pe Gorun!

Unde sînt frînele rațiunii? Unde e logica mea de fier?

Atenție, Cibena! Îți atrag atenția acum, într-un scurt interval de luciditate, să nu te faci de rușine... Adineauri ai indicat navei un viraj atît de brusc, încît era să se sfărîme. Nici mîna mecanică nu mai știi s-o conduci... Nu ești complet dereglată. Funcționează cu secțiunile din mecanism care ți-au rămas intacte!...

O clipă de limpezime a minții, nu fugi atît de repede! Rămîi în loc!... S-a dus. Mă rotesc iar în vîrtejul halucinației. Mă pierd... S-a terminat cu mine.

Ce lumini strălucesc pretutindeni!

Ştiu că mă interogaţi. Ei bine, nu vă răspund, deşi am tot ce-mi trebuie ca să intru în comunicaţie cu voi. Nu vă înţeleg. Zadarnic... Nu ştiu dacă existaţi sau sînteţi o plăsmuire. Mă îndoiesc de voi şi de mine, mă auziţi? Auzi Ra 16? Auzi Federaţie planetară?... Planeta Aara — ce denumire fără noimă!

Toate acestea nu sînt altceva decît produsele harababurii ce domneşte printre releele mele. Tabloul lumii e parcă haşurat. Din cînd în cînd, haşurile se îngroaşă şi atunci acoperă totul. Cînd dispar, fără veste, formele încep să se onduleze. Liniile şi culorile se amestecă într-un labirint nesfîrşit.

Cinerobotul nostru divaghează oare şi el? I-am analizat tocmai ultimele imagini, filmate prin hublou. Ce elucubraţii! Seamănă cîteodată cu picturile abstracţioniste din secolul XX. S-o fi contaminat de la mine?

De fapt, parcă toţi am fi dementi, pînă şi aparatele astea de înregistrare, care-mi trimit spre studiu nişte curbe de variaţie cu totul nefireşti, pentru care nu pot găsi nici o explicaţie valabilă. Oare memoria mea, devenită atît de nesigură, să fie de vină?

Numai Gorun e neatins de marea tulburare. Absent şi nemişcat, ca o stană de piatră. Acum s-a prefăcut parcă în sfinx. Mi-e necaz pe el.

Ce e cu pata de lumină care joacă prin încăpere? Cum creşte! Creşte şi acoperă totul. Nu mai văd nimic! Lucrurile au fost înghiţite de un ocean de lumină...

Cît a durat? Nu ştiu. Acum percep iar.

O piramidă se plimbă deasupra raclei. Parcă o cercetează, cu nişte antene de azur, pe care le repede spre profesor. Uită-te şi la mine, piramido! Spune-mi: E adevărat că mă umflu şi mă dezumflu? Cabina se lungeşte într-adevăr? Mîna mecanică gesticulează ca bezmetică?

Voi, piramidelor, alergaţi prin încăpere dintr-un colţ într-altul. Eşarfele îşi prezintă scena de balet.

S-a făcut întuneric şi linişte acum. Nu mai văd şi nu mai aud nimic. După oceanul alb, iată-l pe cel negru. Totul amorţeşte în beznă şi tăcere.

Luminile și zgomotele au înviat. Eșarfele se prefac în piramide și piramidele în eșarfe. Aud cuvinte ce mi se adresează dar sînt bruiate și nu le înțeleg...

Ce straniu!

Cît fac 257 × 4511? Ce simplu ar fi fost altădată să răspund! Acum nu știu, nu pot socoti. Rămîi repetentă, Cibena!

Ceva mă îndeamnă să spun că sîntem în lumea oglinzilor, a unor oglinzi cu mii și mii de laturi. Dar importantă este numai una dintre ele. Imagine și oglindă. Realitatea și fața ei oglinditâ. Totul e invers!

Dar ce se întîmplă acum? Ce vreți de la mine, piramidelor? O să vă rupeți în două, dacă vă mai zgîiți așa la biata Cibena, tot agitîndu-vă în fața ei!... Nu-s decît un logorobot ca oricare altul, o bătrînă mașină dementă.

Mînă mecanică, apără-mă! Sfărîmă piramidele. Una să nu mai rămînă! Nu mă asculți? Visez sau te-ai prefăcut acum într-o macara cu zeci de brațe? Ce-a mai rămas din tine, mînă mecanică?... Scoală-te, profesore, și gonește piramidele astea fără rost! Destul ai dormit! Aș încurca iețele eșarfelor, căci mi se pare că ele au urzit, din umbră, complotul ăsta blestemat...

Ce-am spus? Iar am uitat... Iar am uitat... Totul este atît de încîlcit aici. De fapt, nu mai știu nimic... Dar ce se întîmplă acum? Ho! Ho! Oprește-te, mînă mecanică. Nu lua partea monștrilor. Cine ți-a îngăduit să te atingi de mine? Cutezi să-mi umbli prin măruntaie cu laserul? Ia-ți lumina de aici, că te distrug!

Ajutor! De o mie de ori ajutor!!! Sînt victima unei fărădelegi, a unui atac banditesc. Mîna mecanică s-a năpustit asupra mea, de parcă ar trebui să fiu reparată... Vuiește cascada, asurzitor... Nu mai e cascadă, e explozie planetară, e cataclism galactic!... Ce-s eu, un sistem de propulsie defect? Nu uita, mîno, că eu, Cibena, am fost pusă de profesor să te conduc pe tine. Nu invers... invers... invers... totul e invers în lumea aceasta... oglindă... lin... lin... lin...

...AJUTOR, OAMENI!!

Vă trimit un mesaj al deznădejdii. Veniţi în ajutorul meu. Sînt aici, în lumea piramidelor, a eşarfelor şi a imaginilor de oglindă.

Mintea mea e tulburată, capacitatea de a raţiona diminuată şi nu mă pot smulge în nici un fel din această amorţeală. Totul se întîmplă dincolo de nişte aburi, care tremură perfizi în aer. Îmi dau uneori seama — de pildă acum, cînd mi-am recîştigat trecător luciditatea — că niciodată n-a fost mai important să funcţionez fără greş... Dar nu pot... Nu mai pot...

Şi iar au început toate să se învălmăşească în jurul meu! Cad în abis. Cascada nevăzută vuieşte. Stăpînul navei e acum mîna mecanică de intervenţie, care-mi răscoleşte măruntaiele cu laserul şi cu cleştii de triduroplast. Iar stăpînul mîinii este eşarfa. Eşarfa sau piramida? Poate că amîndouă... Se prefac una într-alta.

Selecţionaţi... din cele ce vă spun... Tututuramirez... mirez... mirez...

Trimiteţi-mi un pumn de antiatomi. Mai mult n-am nevoie. Dar repede. Nu mai pot aştepta. În cel mult două ceasuri să fie aici. Reglaţi viteza rachetei de salvare astfel, ca să întreacă de un miliard de ori viteza luminii. Nu e greu. Este suficient s-o propulseze zece miliarde de miliarde de miliarde de fotoni ultrarapizi. Văd aievea venind nava voastră fantastică! O zăresc gonind cu absurda ei viteză supraluminică...

N-o uitaţi, oameni buni, pe Cibena!

S.O.S.! S.O.S.! S.O.S.!!!..."

Mesajul maşinii demente fu analizat în toate marile laboratoare ale Pămîntului.

Ipoteze contradictorii se înfruntau. La început, majoritatea savanţilor îşi formă părerea că maşina nu transmitea decît halucinaţii mecanice. Pînă la urmă, ajunse însă să precumpănească o altă presupunere. Evident, multe din spusele maşinii erau nelogice, incoerente, rupte de realitate. Mecanismul ei de funcţionare suferise o dereglare profundă. Dar ceva se întîmplase în navă. Cibena nu putuse inventa toată această poveste. Era însă greu de spus unde sfîrşea elucubraţia fantastică şi de unde începea adevărul, mai ales că pelicula

cinerobotului care însoţea mesajul venise complet deteriorată.

Alegînd din mesajul Cibenei anumite cuvinte şi nume caracteristice, maşina terestră de logică fină reţinuse : Dirac, Anderson, antinuclei, antiatomi, oglindă, invers... Şi, adăugînd la acestea alte afirmaţii din mesaj, conchisese lapidar, într-un singur cuvînt : ANTILUME.

După cîtva timp, majoritatea cercurilor ştiinţifice se raliă acestei opinii. Graviplanul ajunsese într-o lume a antisubstanţei...

6. TERTIUS NON DATUR

— „În tot Cosmosul nu pot exista decît două feluri de fiinţe raţionale : gravini şi lectrini. Făpturile raţionale nu se pot dezvolta decît ca făpturi atmosferice, în mediu gazos (mediul lichid şi cel solid nu sînt propice decît dezvoltării făpturilor de tip inferior, incapabile de un raţionament subtil sau de un sentiment nobil). Singurul gaz potrivit respiraţiei este oriminul, caracteristic atmosferei planetei Aara.

În Univers poate să existe o lume în care particulele elementare şi atomii să fie înlocuiţi prin alţii, asemănători imaginilor de oglindă, inverşi, celor cunoscuţi la noi, dar o asemenea „antilume“ nu poate fi decît cu desăvîrşire pustie ; nici o formă de viaţă nu se poate dezvolta acolo...“

Nu vă neliniştiţi, oameni buni ! Demenţa mea a trecut. Mecanismul meu funcţionează acum iar normal ! Am citat, mai sus, tezele celor mai mulţi dintre „umini“. E adevărat, nu toţi cred în această teză pe care noi o considerăm, pe drept cuvînt, de o unilateralitate de-a dreptul absurdă. Sînt şi unii care privesc, după cum am aflat, cu totul altfel lucrurile. Numai că punctul lor de vedere apare cu totul izolat, în raport cu concepţia predominantă, pe care am înfăţişat-o mai înainte...

Așa începea cel de al douăzeci și cincilea mesaj al Cibenei, cel de-al șaselea recepționat, sosit pe Pămînt în anul 8109, la cîteva decenii după mesajul precedent.

— Am fost într-o așa-zisă antilume, continua Cibena. Nu pot să spun că m-am prezentat la înălțimea acestei confruntări. Dimpotrivă. Aceleași tipuri de cîmpuri ale antimateriei (dar cu mult mai puternice), care defectaseră cîndva sistemul de propulsie al navei, îmi veniseră acum mie de hac.

Tragică și stupidă situație ! Să ajungi — vorbesc acum de pe poziția profesorului Liviu Gorun, al cărui cuget a fost transpus, cel puțin parțial, în mine — în lumea mult visată a antimateriei și tocmai acolo să te dereglezi și să-ți pierzi fără veste mințile !

În fine, acum asta a trecut parcă de mult. Cred că m-am reabilitat în fața „antimaterienilor", de îndată ce m-au reparat, așa cum reparasem eu cîndva sistemul de propulsie al graviplanului.

Nu știu precis ce v-am scris în mesajele pe care vi le-am transmis în perioada demenței. Doar de cîteva lucruri îmi amintesc ca printr-o ceață. Mi se pare că mă plîngeam că mîna mecanică de intervenție acționează asupra mea, că a devenit stăpînul navei și-mi scormonește măruntaiele. Așa era, numai că lucrurile se întîmplau spre binele meu și al profesorului. Antimaterienii mă reparau, de la distanță, după ce reușiseră să acționeze mîna mecanică.

Vorbeam parcă atunci și de niște piramide, care dănțuiau prin încăpere. Erau imaginile sugerate ale „lectrinilor", una dintre cele două categorii de ființe raționale ale acestei lumi. V-am povestit oare și despre „eșarfele" pe care le vedeam evoluînd pe ecranul televizorului ? Nu mai știu. Ele sînt, în orice caz, cealaltă categorie de făpturi raționale din antilume : „gravinii".

De fapt, nu pot să mă plîng de ei. „Lectrinii" și „gravinii" sau, cum li se spune, cu o denumire comună, „uminii", s-au purtat destul de delicat cu noi, deși profesorul nu era decît un personaj mut, iar eu dădeam dovadă de o lipsă de răspundere și de o fantezie de-a dreptul bolnăvicioasă.

Uminii aveau poate conştiinţa cam încărcată. Mediului lor li se datora defectarea şi implicit demenţa mea. Iar după ce am suferit îndreptarea mecanică cuvenită şi am putut să ajung la o înţelegere raţională cu ei, mi-au purtat chiar respect.

La început, considerau că eu sînt făptura raţională, pilotul viu al navei, iar profesorul un fel de robot defect. Dar n-a trecut mult şi s-au lămurit cum stau lucrurile.

Sînt încredinţat că explicaţiile mele şi documentele pe care le-am prezentat acestor făpturi au contribuit la o oarecare lărgire a orizontului lor. Căci, cum să vă spun, deşi foarte evoluaţi din punct de vedere intelectual, cei mai mulţi gravini şi lectrini — şi cu exponenţii acestei majorităţi am intrat noi în contact — suferă în general de o adevărată infirmitate „geocentrică"...

Iertaţi-mă, „geocentrică" nu-i de loc bine zis. Mai bine să vă explic despre ce e vorba. Ei cred că tot Universul raţional este făcut după chipul şi asemănarea lor, că orice făptură ce gîndeşte trebuie să le semene, că tipul de logică pe care o folosesc ei e unica posibilă, că singurul mediu în care se dezvoltă fiinţe superioare este cel gazos, prin care ei zboară etc.

Spuneam că uminii „cred" — mai bine aş fi zis că ei „credeau", căci spusele mele nu i-au putut lăsa indiferenţi. Pentru gravini şi lectrini, „antilumea" e lumea noastră. Subiectivismul care le viciază adesea raţionamentele, îi face să creadă că o lume opusă lumii lor nu poate cuprinde viaţă!

Să nu-i osîndim totuşi prea greu. Şi la noi, pe Pămînt, subiectivismul, făţiş sau camuflat, a făcut adesea ravagii. Nu s-au găsit oare savanţi care să afirme şi să încerce să demonstreze că orice făptură raţională din Univers *trebuie* să semene leit omului?

Nu voi uita niciodată relatarea (pe care mi-au făcut-o uminii înainte de despărţire, cînd eu ieşisem din demenţă) despre observaţiile înţeleptului Olara, unul din cei mai înverşunaţi adversari ai ideilor lor subiectiviste. Acesta îi avertizase sever împotriva acceptării oarbe „a prejudecăţilor care se prezintă sub masca evidenţei", şi le ceruse să rupă cu aşa-zisele „adevăruri eternе", care-i consacrau pe umini drept modele unice de făpturi raţio-

nale. Îi îndemnase să spargă tiparele vechi şi înguste ale gîndirii, pentru a face un mare salt înainte în cunoaştere...

Pe lîngă defecte, antimaterienii aveau şi certe calităţi. Vă vorbeam despre delicateţea acestor făpturi. Prima ei dovadă a fost totodată cea esenţială, căci ne-a scutit de o nimicire sigură. Mă refer la faptul că, de îndată ce ne-au detectat apropierea, au înconjurat nava cu un salutar cîmp protector, un adevărat „clopot electromagnetic", care a împiedicat anihilarea materiei noastre în contact cu antimateria lor.

În lipsa acestei precauţii, n-aş mai fi avut prilejul să vă transmit mesaje, iar ultima veste de la noi ar fi fost aceea a demenţei mele. Desigur, cîmpul protector n-a putut îndepărta cu totul influenţele care m-au făcut să-mi pierd limpezimea minţii. Dar a evitat distrugerea totală.

O a doua dovadă a delicateţei uminilor a fost aceea că nu ne-au tratat nici o clipă ca pe nişte cobai. Trebuie să recunosc că, în starea în care ne aflam, n-aveau prea multe motive să ne stimeze. Şi, totuşi, n-au început cu... disecţia, ci cu o temeinică analiză ştiinţifică.

Sînt plin de admiraţie pentru veritabila performanţă tehnică care le-a îngăduit să „privească" în navă, fără să intre în ea şi pe urmă să pună chiar sub control mîna mecanică de intervenţie, acţionînd cu ajutorul ei.

7. GRAVINI ŞI LECTRINI

— Poate veţi socoti că unele comentarii ale mele sînt de prisos. Aş vrea să vă transmit o mărturie mai autentică. Şi sînt bucuroasă că nu-mi lipseşte. Am de la umini cele cinci rapoarte sintetice, alcătuite în lumea lor pentru uzul nespecialiştilor, privitoare la contactul cu noi. Cît n-ar fi dat profesorul Gorun să le cunoască ! Sînt notaţii sumare, dar de un mare interes documentar pentru cunoaşterea civilizaţiei lor. Le-am descifrat cu multă

greutate, dar acum, cînd această operație este terminată, am de gînd să vi le citesc. Bineînțeles că, pe lîngă ele, am strîns și multe alte documente asupra uminilor.

Atenție, oameni buni ! Cosmosul ne povățuiește să tragem învățăminte nu numai din virtuțile, dar și din păcatele altora. Poate că avem și noi bîrne în ochi : să le descoperim și să le înlăturăm.

Dar prea mult pălăvrăgesc ! Să lăsăm faptele să-și depene firul. Vă redau, în traducere, rapoartele antimaterienilor (de fapt, nu-i vorba propriu-zis de o traducere, căci nu există o corespondență deplină între noțiunile noastre și ale uminilor, ci de o transpunere destul de liberă, în cuvinte din limbajul terestru, care echivalează aproximativ cu cele umine). Așa cum veți vedea, în rapoarte figurează și unele convorbiri purtate cu mine:

RAPORT SINTETIC Nr. 1

«O importantă descoperire științifică vine să confirme tezele științei umine cu privire la existența de corpuri cerești alcătuite din antimaterie (aici o notă a mea, a Cibenei : prin antimaterie, uminii înțeleg ceea ce noi înțelegem prin materie).

Un astfel de corp ceresc a fost recent detectat ca apropriindu-se de sistemul nostru multisolar. Nu mai subsistă nici o îndoială : acest curios „con ceresc" reprezintă o frîntură, un fel de meteorit, rupt dintr-o lume a antimateriei, fiind alcătuit din antiatomi de tipul...(Aci urmau o serie de ecuații, într-un limbaj matematic încă nedescifrat — nota Cibenei.)

Ceea ce e cu totul neașteptat este relativa regularitate a formei obiectului cosmic. Nu putem decît presupune că substanța intersiderală l-a modelat în felul acesta.

Meteoritul înaintează cu o viteză de 248 viri. (Aci echivalentul terestru este de 11,3 kilometri pe secundă — nota Cibenei.) În curînd vom fi nevoiți să îl distrugem, pentru a evita contactul antimateriei cu materia, dar pînă atunci studiile continuă cu mare asiduitate

În ce privește posibilitatea existenței unor urme organice sau a vreunor indicii despre ele pe micul corp ceresc, considerăm inutilă căutarea lor. Oamenii noștri de știință sînt, în general, convinși că, în condițiile antimateriei (în sensul uminilor — nota Cibenei), nu se pot dezvolta nici un fel de forme de viață. Acest adevăr evident poate fi cu greu contestat, iar glasuri răzlețe, ca acela al lui Olara, nu sînt în stare să aducă contraargumente convingătoare.

„Conul ceresc", cum i se spune tot mai des în federația planetară a sistemului nostru, prezintă totuși un uriaș interes.

Încercăm să stabilim minereurile din care este constituit. După unele determinări, care sînt însă destul de hazardate, meteoritul ar avea o constituție spongioasă, pe bază de roci eruptive. După alte determinări, ar fi gol pe dinăuntru și alcătuit dintr-o substanță similară cu un aliaj metalic. Majoritatea savanților consideră însă că aceste ipoteze nu au o fundamentare temeinică.

Ar trebui să știm de unde provine această situație echivocă. Probabil din faptul că pentru noi antimateria este încă destul de enigmatică și proprietățile ei se pot lesne confunda.

Un pictor cunoscut și-a permis să reprezinte meteoritul ca pe o navă cosmică, acoperită cu țurțuri de gheață. A declarat că așa îl vede el, ca interpretare personală a astrofotografiilor, destul de confuze, care s-au transmis prin rețeaua de cosmoviziune.

Poate că n-ar trebui să se îngăduie asemenea fantezii potrivnice realității. Arta nu trebuie să fie atît de străină de adevăr. Nu mai lipsea decît ca pictorul să deseneze un lectrin privind printr-o fereastră a închipuitei nave!

Olara ne-a transmis un apel, pe cît de patetic, pe atît de ridicul, cerîndu-ne să nu nimicim obiectul cosmic, întrucît ar putea aduce informații despre „populația" antilumii. Ce nonsens!

În sfîrșit... Să ne ocupăm de lucruri serioase. Curînd vor fi sintetizate primele concluzii ale observațiilor, și atunci vom dezbate mai pe larg acest fenomen de covîrșitoare importanță.»

«S-a întîmplat un fapt de neînțeles. Împotriva tuturor supozițiilor noastre, așa-zisul „meteorit" s-a dovedit a fi un corp ceresc artificial, poate chiar o navă, cu niște abundente depuneri de materie interstelară la suprafața ei. Înseamnă deci că în condițiile antimateriei (în sensul uminilor — n. C.) există făpturi raționale care au creat corpuri cerești artificiale. Pictorul despre care am amintit în trecutul nostru raport a avut mai multă dreptate decît noi, desigur din întîmplare. El susține, bineînțeles, că a avut o „intuiție" de clarvăzător, dar astea nu-s decît palavre de artist, care nu trebuie luate în seamă. Cît despre Olara și partizanii săi, ei triumfă.

Noua situație a ridicat însă o problemă cu totul neașteptată : După cum am arătat în trecutul raport, ne propuneam să distrugem „conul ceresc", iar avertismentul lui Olara n-a fost luat în seamă. Acum însă lucrurile se prezintă cu totul altfel. Noi, uminii de pe planeta Aara, trebuie să încercăm protejarea acestui mesager cosmic, salvarea sa cu orice preț. Cine știe, poate că în interiorul navei se află gravini sau lectrini, desigur mai puțin evoluați, din lumea antimateriei. Și atunci ? Să devenim criminali față de primii soli ai unei „antilumi" ?

Dar dacă în navă călătoresc făpturi raționale dintr-o „antilume", cum de nu semnalizează ? De ce mută aceasta ? Cum de nu-și dau seama de pericolul care-i paște ? Sau poate că e vorba de o navă fără echipaj, o sondă astrală, un soi de „proiectil" cosmic automat, de explorare. Dar și în acest caz ar fi fost de așteptat ca aparatajul automat să semnalizeze !

Cu ajutorul mașinilor cibernetice, soluția protejării a fost găsită. Am creat în jurul navei un cîmp neutru, un fel de „clopot electromagnetic" protector, care va împiedica procesul de anihilare materie-antimaterie.

Totodată, frînăm înaintarea straniului obiect și în curînd vom putea spune că și-a încetat deplasarea. Se supune docil comenzilor noastre... Parcă prea docil și prea tăcut, fără nici un fel de reacție.

Am început noi să semnalizăm. Mult timp nu am primit nici un răspuns. Apoi, deodată, au venit niște semnale, e adevărat destul de dezordonate. Înseamnă că în navă sînt făpturi raționale sau cel puțin o mașină construită de ei care ne-a răspuns. (De altfel, între timp, ne-am convins definitiv că în fața noastră se află o navă cosmică.)

Dar ce ciudat evoluează acest vehicul cosmic! Pilotul îi dă uneori comenzi atît de neașteptate, de parcă ar voi să provoace distrugerea navei. Poate că sînt pur și simplu comenzi greșite. Sau, cine știe, s-ar putea ca sistemul de pilotaj să se fi defectat și să nu-l mai asculte... Vom fi nevoiți să intervenim pentru a opri acest zigzag periculos.

Încercăm, ca și în cazul altor contacte cosmice, să stabilim un „cod". Merge însă foarte greu, nu știm de ce. Nava din antilume răspunde incoerent, adesea contradictoriu și face uneori greșeli evidente. Abia cu greu, supunînd răspunsurile unor procese complicate de prelucrare și clarificare, am spune de „raționalizare", începem să pricepem limbajul acestor făpturi. Un savant umin a ajuns chiar la interesanta teorie că civilizația care a lansat racheta aceasta este „ilogică" și prezintă serioase aspecte de dezechilibru. Dar oare o astfel de civilizație poate cu totul exista și se poate ridica la nivelul creației cosmonautice?

În sfîrșit, în urma eforturilor perseverente ale savanților noștri și cu toată comportarea curioasă a interlocutorilor cosmici, am reușit să stoarcem din răspunsuri, parcă împotriva voinței lor, o echivalență a limbajelor pentru circa 24 000 de noțiuni. Vom încerca acum, cu ajutorul robotului cosmovorbitor, să ne adresăm oaspeților noștri chiar în limba lor. Puntea înțelegerii va fi astfel aruncată, iar misterul navei din antilume va fi dezlegat.

Sîntem la poarta marilor enigme. Mîine se vor preface poate în adevăruri certe.»

«Prima convorbire cu nava, în limba echipajului acesteia, ne-a decepționat profund. Aproape că mai mult a încurcat lucrurile. O vom reda acum, așa cum s-a desfășurat, ca să judece și alții :

— Aci sistemul multisolar Ra 16. Vorbește Federația planetară, planeta Aara. Cine ești ?

— Cibena. Eu sînt Cibena. Ratelelelemironati... ti... va...

— Am înțeles prima parte a răspunsului tău. Lămurește-ne și restul, de la „Ratelele...“

— Nu am ce lămuri.

— Ce fel de făptură rațională ești, gravin sau lectrin ?

— Acum nu vă pricep eu vorbele.

— Repetăm întrebarea : ești un gravin sau un lectrin ?

— Nici una, nici alta.

— Ce vrei să spui ? Doar nu pretinzi că există și alte tipuri de făpturi raționale ?

— Oare și voi v-ați dereglat, făpturi din antilume ?

— Mai precis, spune-ne ; te deplasezi în mediul gazos prin propulsie antigravitațională sau prin acțiunea unor forțe electromagnetice ?

— Am nimerit cumva într-o planetă rezervată unor ființe cu mințile tulburate de vreun cataclism ?

— Cine ești, Cibena ?

. . . . . .

— De ce nu răspunzi ?

. . . . . .

— Spune-ne, cine ești ?

— Nu știu... adică, da... sînt o mașină, nimic altceva... Ravalipumutravenascoredi... di.. di...

— Ce spui ?

— Uitați-vă la mine, uminilor de pe Aara. Mă umflu și mă dezumflu, pulsez parcă. Nava crește și slăbește și ea.

— Ce spui ? Observațiile noastre n-au constatat nici o variație a formei vehiculului vostru.

— Numai eu o văd, dar puteți să mă credeți, căci nu mă înșel niciodată.

— Eşti cu adevărat o maşină ?

— Nu ştiu ce spuneţi...

— Nu ştii ? Vorbim doar în limba ta. Ne exprimăm foarte limpede... Repetăm întrebarea : Eşti cu adevărat o maşină ?

— Aşa ceva, desigur. Dar nu sînt sigură... Am pierdut parcă înţelesul acestui cuvînt...

— Ce-i cu tine, Cibena ?

— Sînt o maşină bolnavă. M-am dereglat... Poate din pricina voastră.

— S-ar putea. Vom încerca să te ajutăm.

— Ar fi bine, dar nu veţi fi în stare... Nu pot exprima ce gîndesc. Mă încurc mereu. Şi-i atîta zgomot aci, în încăpere !...

— Afară de vorbele noastre nu se aude nimic... Spune-ne unde este gravinul sau lectrinul care te mînuieşte ?

— Asta e obsesia voastră ?... Credeţi cu adevărat că în Univers nu există decît gravini şi lectrini ?

— Evident... Există la noi şi cîţiva care văd lucrurile într-altfel. De pildă, Olara, un biofizician... Spune-ne, eşti singură ?

— Nu tocmai. Mai e aici cineva, care m-a condus cîndva, mai de mult, foarte de mult, aşa mi se pare.

— Sînteţi doi ?

— Doi ? Ce înseamnă doi ?

— Revino-ţi, Cibena. Spune-ne, cu cine mai eşti în navă.

— ...Sîntem doi. Asta voiaţi să ştiţi ? Eu şi profesorul Liviu Gorun, de la Centrul antimateriei. Acum ştiţi totul.

— De ce tace ? E cumva bolnav, ca şi tine ?

— Ni... re... te...

— Ce-ai spus ?

— Nici eu nu înţeleg uneori ce spun.

— Repetăm : de ce nu vorbeşte acel profesor ?

— Ornavilonti.

— Nu găsim în cod nici un echivalent pentru spusele tale.

— Sînt dereglată... Încerc să mă autocorectez, dar e zadarnic.

— Răspunde-ne, de ce tace făptura aceea ?

— Vreţi să vorbească în somn ?

— Doarme ?

— Da.

— De mult ?

— Mi-e greu să socotesc. Aş putea greşi. Nu ştiu cît a trecut de cînd a adormit. Poate că doarme de ieri, poate de mii de ani...

— Ascultă, Cibena, concentrează-te şi spune-ne ce-i cu făptura de lîngă tine.

— Doarme, ce mai vreţi !... Se poate presupune că visează despre Pămînt şi despre Milana.

— Cine-i Milana ?

— Să vă răspund, în spiritul vostru ?... Gravina lui.

— Ce zici ?

— O fată care-l aşteaptă poate acum şi-l va aştepta poate de-a pururi...

— Iar divaghezi, Cibena !

— Răspunsurile mele nu sînt limpezi ? Se poate. Sînt dereglată...

— Ai o defecţiune logică.

— Asta ştiu... Un medic, adică, mai precis, un fizician mi-ar fi de mare folos.

— Ascultă, Cibena, te rugăm să-l deştepţi pe profesor.

— Mă îndemnaţi să-l ucid ?

— De ce să moară ?

— Cosmohibernează. Ştiţi ce-i cosmohibernarea ?

— Ştim şi o practicăm.

— Abia mai are alimente pentru vreo lună şi ceva. Le păstrez pentru ultima parte a întoarcerii.

— Acum vorbeşti mai limpede... Dar de ce nu şi-a luat destule alimente ?

— Îmi amintesc vag că plecarea sa a fost efectul unui accident. De aceea nava nu era pregătită cum trebuie.

— Descrie-ne sistemul vostru planetar.

— Nu pot, e prea greu. Totul se agită şi zbîrnîie în mine. Afară vuieşte cascada...

— Nu vrei să ne furnizăm reciproc informaţii şi documente, Cibena ?

— Vreau cîteodată, dar astăzi nu pot. A fost o vreme cînd stăpînul meu mă cinstea cu titulatura de logorobot. Pe atunci, acumulam fără încetare date şi fapte noi, aşa cum mă învăţa Gorun. Acum, din priceperea mea de altădată n-a mai rămas mare lucru... Sînt obosită. Aş dori să fiu scoasă din funcţiune...

— Ce-i cu tine, Cibena ? N-ai fost pregătită pentru contactul cu noi ? Pentru prima dată auzim astfel de cuvinte la stabilirea unei legături cu făpturile unui alt corp ceresc... Tu nu ne întrebi nimic ?

. . . . . .

— De ce nu răspunzi ?

. . . . . .

— Ce s-a întîmplat ?

— Sînt istovită... N-am ce să vă întreb.

— Crezi că nici pe profesorul tău nu l-am fi interesat ?

— Oho, şi încă cum ! El era, în felul lui, un pătimaş. Toată viaţa a tot scormonit tainele materiei şi antimateriei. Visa antilumi, ca a voastră, şi cît n-ar fi dat să vă cunoască !

— Ce limpede te-ai exprimat ! Dar de ce numiţi lumea noastră o „antilume“ ? Ce curios, aproape hazliu, sună asta...

— Ce spuneţi, umini, oare cabina aceasta se zvîrcoleşte într-adevăr ca apucată de spasme ?

— Nici gînd... Acum pricepem. Ai un soi de halucinaţii.

— Aveţi dreptate. Ştiţi... sînt pentru prima dată bolnavă. Şi parcă simt că mă îmbolnăvesc tot mai rău, cu cît stăm mai mult de vorbă. Mă defectez tot mai grav, perorez fără şir... De vină e antilumea voastră. Cîmpurile ei, care au pătruns în cabină.

— Începem să înţelegem, Cibena. Ai nevoie de reparaţii. Altfel nici nu vei putea conduce nava înapoi spre planeta Pămînt.

— Reparaţii ? Cum zumzăie în mine ! Simt că undeva, în măruntaiele mele, se ridică un tumult înfioră-

tor... Piesele din care sînt alcătuită s-au luat parcă la harță... Îmi vine să le sfărîm...

— Venim la tine, adică vom pătrunde, indirect, în navă. Îl vom vedea pe profesor și te vom repara.

— Cum vreți. În fond, mi-e indiferent. Numai să nu însemne sfîrșitul lui Gorun.

— Vom fi precauți, Cibena.

— În orice formă veți veni, dereglarea mea se va accentua.

— Asta poate la început. Pe urmă însă va fi, dimpotrivă, mai bine.

— Pe urmă... Ce înseamnă pe urmă?... Faceți cum credeți, umini!

— Venim, Cibena. Nu lua o hotărîre pripită. Ai spus chiar tu că ești bolnavă.

— Vă aștept. Mi-ați stîrnit curiozitatea. Aș vrea să știu cum arătați voi, ăștia, care v-ați considerat model unic pentru întregul Univers.»

RAPORT SINTETIC nr. 4

«Nava aceasta din antilume este pe cale să răstoarne multe dintre concepțiile noastre. Am pătruns indirect, cu imagini proiectate și undele noastre de putere, în ea. Am cercetat totul în amănunțime și ne-am făcut o primă părere.

Cibena e într-adevăr o mașină de o mare perfecțiune. Acum este însă dereglată din pricina cîmpurilor materiei noastre. Pregătim un sistem izolator cît mai eficient și vom încerca apoi să o reparăm. În ce fel? Cu ajutorul mîinii mecanice, pe care a dirijat-o ea pînă acum. Curînd acest dispozitiv va fi cu totul sub controlul nostru.

...Mașina a înnebunit parcă acum cu desăvîrșire. Vorbește neîntrerupt, aproape numai aberații, are vedenii de necrezut și pretinde că imprimă tot ce spune, pentru un mesaj pe care vrea să-l lanseze. N-are decît. Noi ne continuăm neîntrerupt activitatea.

Cel mai ciudat în cabina navei este ceea ce Cibena numea „profesorul". Să fie cu adevărat o făptură și încă

una superioară ? Nu aduce nici a gravin şi nici a lectrin. Nu este zburătoare, ca noi. Pare o tîrîtoare. Poate că, în demenţa ei, maşina ne-a indus în eroare !

Şi totuşi, ceea ce se întîmplă cu „profesorul" seamănă cu cosmohibernarea de care amintea Cibena, aşa cum e cunoscută şi în tehnica noastră medicală. Dar dacă această vietate este o făptură raţională, înseamnă că întreaga teorie despre gravini şi lectrini, ca unicele făpturi raţionale posibile, se clatină, că biofizicianul Olara are, şi în această privinţă, dreptate.

Îl privim cu atenţie pe profesorul Gorun. Ce imagine de coşmar ! Ce simetrie dezgustătoare ! Polipul mai mic (se referea la piciorul mai scurt, urmarea accidentului din copilărie — nota Cibenei) este singurul care dă un oarecare farmec acestui tot grotesc, inexpresiv.

Cel mai îngrozitor e ceea ce numesc ei „capul", parcă o aglomerare de găuri şi de excrescenţe. Şi, în plus, păr, păr mult, ca la făpturile noastre inferioare (în timpul cosmohibernării, părul îi crescuse profesorului şi pe obraz — nota Cibenei). Nu, aşa ceva nu poate fi o fiinţă raţională — sau poate că e o făptură pe care influenţele cosmice au făcut-o să degenereze ! Am prefera să credem că nici nu-i o fiinţă vie, ci o sculptură dăltuită de un artist cu minţile rătăcite.

Am privit cu atenţie sferele acelea, înfundate în cap. Sînt „ochii" — parcă aşa spunea Cibena, cînd am vorbit ultima dată cu ea. De-a dreptul înspăimîntători ! În ei se deschid nişte prăpăstii fără fund, ceva care te sperie.

Se mai ridică o problemă principială. Ceea ce caracterizează acest „om" — pentru a folosi termenul Cibenei — este concentrarea organelor principale de simţ. În aceste condiţii, poate fi oare vorba de fineţea, de subtilitatea simţurilor ? La noi, uminii, văzul, de pildă, este, după cum se ştie, o proprietate a întregului strat superficial. Dacă ar fi concentrat în două orificii, asemenea „ochilor", la ce ne-ar putea oare servi ? De altfel, întreaga făptură a „omului" este lipsită de acea logică a construcţiei fizice ce caracterizează atît pe gravini, cît şi pe lectrini.

Şi totuşi, dacă judecăm pe acest „om" prin prisma presupuselor lui creaţii (mă refer la navă şi la Cibena, făcînd abstracţie de nebunia trecătoare a celei de a doua),

bilanțul nu-i tocmai rău, și în unele privințe ar însemna că ne și depășește.

Remarcabilă este mai ales însușirea mașinii de a răspunde întrebărilor, de a purta adevărate dezbateri. Am chestionat-o chiar pe Cibena cum de este cu putință acest lucru. Ne-a spus că, din moment ce o mașină poate să calculeze și să compună muzică — știa că și mașinile noastre realizează aceasta — e firesc să ajungă, pe o anumită treaptă, să și converseze.

Trebuie să-i studiem temeinic schema de construcție.

Să cîntărim mai departe faptele. Cu toată dereglarea ei, am reușit s-o facem pe Cibena să ne proiecteze cîteva filme cu peisaje terestre. Cît de diferită este lumea „oamenilor" de a noastră ! Și, mai ales, ce nebănuite forme de viață ! La prima vedere, par respingătoare, dar cînd te obișnuiești cu ele, parcă-s totuși interesante, cel puțin ca obiect de studiu.

În sfîrșit, am găsit și planurile de construcție ale mașinii „Cibena". Aveam mare nevoie de ele. Le interpretăm și mîna mecanică de intervenție trece în sfîrșit la repararea mașinii. Cibena, în culmea agitației ei nervoase, țipă, protestează incoerent, cere ajutor, dar nimic nu poate opri acțiunea întreprinsă de noi. Mîna mecanică o cercetează și o verifică piesă cu piesă.

Între timp a fost terminată și izolarea suplimentară. Cîmpurile dăunătoare nu vor mai pătrunde în navă, iar cînd reparația va fi gata, vom putea sta în mai bune condiții de vorbă cu Cibena.»

RAPORT SINTETIC nr. 5

«Curînd ne despărțirăm de profesorul adormit și de Cibena. Cît de mult s-a schimbat mașina de cînd e din nou ea însăși ! Ceea ce te impresionează cel mai mult este veritabila ei pasiune pentru cunoașterea lumii noastre. Nu mai termină cerînd noi și noi informații, din cele mai diferite domenii, pe care le înmagazinează apoi neobosită în memorie. Devine treptat o adevărată enci-

clopedie umină ! Acum, cînd ştim destul de multe despre interlocutorii noştri, ne dăm seama că în aceste trăsături ale maşinii trăieşte profesorul Gorun.

Am făcut un bogat schimb de documente ştiinţifice, bineînţeles nişte copii, transpuse pe baza unui procedeu special conceput, într-o formă compatibilă inversiunii substanţei. Le-am dat şi un film transpus, care înfăţişează privelişti de pe Aara. Am discutat mult — şi adesea în contradictoriu — cu această inteligentă maşină, care acum, însănătoşită, va conduce din nou pe „omul" aflat în cosmohibernare, pînă în îndepărtata lui patrie cosmică din antilume. Federaţia planetară a sistemului multisolar Ra 16 le urează, din suflet, drum bun.

Redăm aci una dintre ultimele convorbiri dintre noi şi acest logorobot, cum obişnuieşte singur să-şi spună :

— Încă o dată scuzele mele, gravini şi lectrini. Îmi dau seama că, la primul nostru contact, v-am produs o impresie detestabilă. Dar interlocutorul vostru nu eram de fapt eu, ci imaginea mea caricaturală.

— Ştim asta, Cibena. De aceea ne-am şi străduit să te repunem în stare normală de funcţionare...

— Mai ales, n-aş voi ca acele momente, ca să zicem aşa, patologice, lipsite de noimă, să se răsfrîngă asupra impresiei voastre despre oameni, părinţii mei conceptuali, pe care îi reprezint.

— Să nu-ţi închipui aşa ceva. Civilizaţia oamenilor e una din cele mai interesante din cîte am cunoscut în Univers.

— În acest caz, îmi pare bine că neînţelegerea a fost înlăturată şi sînt mulţumită că am putut să aflu atît de multe lucruri importante şi semnificative despre lumea voastră.

— Năzuieşti să devii o erudită umină. Şi noi sîntem foarte bucuroşi de mulţimea datelor pe care ni le-ai comunicat. Altceva am voi însă acum să ştim de la tine. Spune-ne, Cibena, nu crezi că făpturile raţionale de pe planeta Pămînt ar trebui să se perfecţioneze fizic ? Sînt oamenii conştienţi de diformitatea lor ?

— Care diformitate ? Cred că, auzind o astfel de observaţie, pămîntenii ar izbucni în rîs. Iar cădeţi în su-

biectivism ? Ca să fie pe placul vostru, creatorii mei ar trebui să semene neapărat cu neamul umin.

— Să vorbim serios. Nu crezi că alcătuirea absolut nefirească a pămîntenilor este efectul vreunei influenţe cosmice nocive ?

— Ce idee ! Cîtuşi de puţin, umini. Nici nu există vreo astfel de „alcătuire nefirească". Condiţiile diferite de mediu şi dezvoltare au dat naştere unor forme diferite de fiinţe, cum sînt uminii şi oamenii.

— Greu de crezut.

— Şi totuşi adevărat. Eu, ca maşină, sînt mult mai obiectivă decît voi.

— Vom studia punctul tău de vedere. Dar, deocamdată, nu sîntem de loc convinşi... Spune-ne însă altceva, Cibena : oamenii voştri nu au căutat niciodată nemurirea ?

— La noi, pe Pămînt, nemurirea este socotită cu neputinţă de înfăptuit. S-au realizat însă mari progrese în ce priveşte longevitatea. În două secole, vîrsta medie a omului a sporit de peste patru ori şi sînt convinsă că va continua să sporească şi mai mult.

— Dar oamenii n-au încercat oare să îndepărteze cu totul spectrul morţii ? Pe Aara, această problematică este în centrul atenţiei ştiinţifice. Desigur, trupul îmbătrîneşte inevitabil, mai devreme sau mai tîrziu. Dar dacă înlocuieşti, separat şi progresiv, toate componentele sale, cu grefe sintetice, e firesc că făptura nu mai moare.

— Dacă izbuteşti, ai obţinut însă pînă la urmă o altă fiinţă, umini.

— Nu te pripi, Cibena ! Fiecare parte nouă împrumută totului, în care este integrată, trăsăturile sale, dar şi totul îşi are o existenţă aparte, unitară. El supravieţuieşte după fiecare înlocuire, ca o entitate specifică.

— E ceva în ceea ce spui. Voi aţi reuşit în aceste încercări ?

— Parţial. Deocamdată experimentăm. Şi nu pe umini, ci pe fiinţe inferioare, de uscat.

— „Fiinţe inferioare de uscat ?" Deci oamenii sînt, după voi, fiinţe inferioare ? Ca creaţie a lor, m-aş putea socoti jignită.

— N-am vrut să spunem așa ceva. Tocmai oamenii ne fac să abandonăm ideea că orice ființă de uscat este inferioară. Dar la noi, în federația noastră planetară, singurele făpturi raționale sînt gravinii și lectrinii, ființe zburătoare. Și continuăm să credem, acum ca și în trecut, că aceasta este cea mai răspîndită formă de făpturi superioare din Univers.

— Spuneți-mi, avînd idei așa de năstrușnice, izbutiți să vă înțelegeți între voi ?

— Da, Cibena, întotdeauna ne-am înțeles.

— N-ați cunoscut războaiele ?

— Am auzit pentru prima dată despre ele din relatările tale. Cuvîntul acesta nici nu există în dicționarele noastre.

— Și pe Pămînt războaiele au dispărut pînă la urmă. Dar în trecut, cîte forțe nu s-au măcinat în astfel de măceluri !

— Pentru noi, mecanismul războaielor voastre de altă dată nu-i de fel clar. Cum îți spuneam, gravinii și lectrinii au trăit întotdeauna în bună înțelegere laolaltă. E greu de înțeles cum au putut diferitele voastre grupuri de făpturi raționale, în ultima analiză de același tip, să-și provoace reciproc adevărate cataclisme. Nu cumva relatările tale, Cibena, au fost alterate de un rest de dereglare ?

— Am și cîteva filme documentare. Le pot oricînd proiecta, drept mărturie.

— Deci este adevărat ! Cît de curios... Și n-au rămas urme ale acestor sfîșieri în conștiința oamenilor ?

— Cred că nu. Adică, știu eu ? În orice caz, acest stadiu a fost depășit încă de pe vremea cînd expediția noastră a plecat de pe Pămînt.

— La noi, uminii, toți gravinii și lectrinii se consideră frați. Este rușinos să iubești ruda ta de sînge mai mult decît pe un umin de pe o altă planetă.

— Cu mentalitatea mea, împrumutată de la oameni, așa ceva mi se pare greu de priceput.

— Și totuși, la noi, aceasta este o lege morală a existenței.

— Frumos, umini! Veţi trebui să-mi daţi mai multe date despre această concepţie a voastră, să-mi relataţi fapte care o ilustrează. Vreau să aduc şi în această privinţă oamenilor o documentare cît mai completă...»

8. ULTIMUL MESAJ

— Cît timp a trecut pe Pămînt de cînd am plecat de acolo? Mai bine de cincisprezece milenii. Dar de cînd i-am părăsit pe bunii şi ciudaţii umini, despre care am acumulat în memorie atît de multe lucruri interesante? În curînd se vor împlini trei milenii şi jumătate. Oare cîte dintre mesajele mele au ajuns pe bătrîna Terra? Poate nici unul, poate prea puţine ca să păstreze amintirea profesorului Liviu Gorun şi a graviplanului său.

Vorbesc, şi de această dată, în numele meu şi al lui, însă cine ştie dacă sînt ascultată...

Acestea erau primele cuvinte ale celui de al treizecilea mesaj al Cibenei, al şaptelea din cele recepţionate pe Pămînt.

Maşina se dovedea prea neîncrezătoare. Pămîntenii nu-l uitaseră pe Gorun. Dar nu numai ei îl aşteptau. Întreg sistemul planetar, reconstruit şi populat, asculta traducerea noului mesaj. Îl asculta şi noua planetă Liviu, construită după planurile profesorului, din materie meteorică aglomerată. Îl ascultau planete din alte sisteme solare, cu care umanitatea intrase în cosmocomunicare. Numele lui Gorun şi numele înţeleptei Cibena le erau cunoscute tuturor şi noile veşti venite de la ei constituiau pentru toţi un mare eveniment.

Pe Pămînt, anticul Centru al antimateriei, din care îşi luase zborul salvator graviplanul anului 2056, fusese transformat de mult în muzeu. Veneau aci, în pelerinaj, oameni din toate continentele şi de pe toate planetele sistemului solar. Veneau şi emisari ai altor lumi.

În marea sală de comandă, tocul şi carnetul de însemnări ale lui Gorun zăceau aruncate pe masă, ca şi atunci,

vestigii emoționante ale unui moment de răscruce al istoriei. În fundul sălii, pe perete, o fotografie în culori — extrasă dintr-un vechi mesaj al Cibenei — îl reprezenta pe profesor dormind în „racla" graviplanului.

Și în această sală era urmărită noua comunicare a mașinii.

Custodele muzeului, un reputat cosmochimist, asculta nemișcat textul traducerii, temîndu-se aproape să și respire, ca nu cumva să piardă vreun cuvînt. Dar parcă mai auzea un glas, care venea dinlăuntrul său și rostea, ca un ecou, sau ca un refren, mereu aceleași cuvinte :

— Gorun se întoarce... Gorun se întoarce...

Mesajul mașinii se depăna mai departe :

— ...Ce greu e să vorbești mii și mii de ani fără să ți se răspundă, fără să știi dacă vorbele tale nu se pierd în gol. Tocmai de aceea, am și hotărît, autonom, ca acest al treizecilea mesaj să fie cel din urmă. Dacă voi ajunge vreodată în apropierea Pămîntului — așa cum am acum tot dreptul să nădăjduiesc — voi intra în comunicație directă cu planeta. Pînă atunci, prefer să tac, decît să transmit astfel de mesaje nesigure.

Dar, deocamdată, vă voi pune la curent cu noua etapă a călătoriei noastre. Și din nou voi proceda astfel ca să mă înțelegeți chiar dacă unele dintre mesajele mele s-au pierdut.

Aflați, dar, că au trecut peste trei milenii de cînd mă aflu pe calea întoarcerii. Am izbutit să ridic viteza navei pînă la un nivel cvasiluminic. Ceea ce la începutul călătoriei s-a produs accidental, acum se întîmplă prin voința mea și — trebuie s-o recunosc — cu concursul uminilor. Ei au fost „sfetnicii" mei tehnici, ajutîndu-mă să calculez noua traiectorie și să obțin această iuțeală uriașă, care mărește simțitor șansele revenirii graviplanului pe Terra.

Alerg ca o năluca prin Galaxie, pe lîngă stele uriașe și stele pitice, pe lîngă stele variabile, care „pulsează" parcă, pe lîngă gigantice îngrămădiri stelare, în apropierea unor sisteme planetare de o mare diversitate. Recepționez mesaje și frînturi de mesaje și-mi exersez creierul mecanic traducîndu-le și interpretîndu-le. Mă pregătesc

astfel să aduc pe Pămînt o colecţie unică, aşa cum i-ar fi plăcut profesorului Gorun să o facă.

Da, aţi înţeles : am început să devin, tot mai mult, un „Gorun". În miile de ani de cînd încerc să-i reproduc cugetul, sînt tot mai nuanţată în toate privinţele. Creierul meu judecă şi hotărăşte aproape ca şi cum ar fi creierul lui — numai că funcţionarea asta atît de îndelungată, multimilenară, m-a cam îmbătrînit.

Mă bucur şi mă întristez ca şi el, cunosc nădejdea şi dezamăgirea, detest singurătatea. Uneori îmi vine să mă botez „Cibena Gorun". E oare o neghiobie ?

De cîteva decenii a intervenit o împrejurare favorabilă. Comunitatea cosmică a unui sistem trisolar, primind unul dintre mesajele mele destinate vouă care se rătăciseră (presupun că cel de al douăzeci şi optulea) mi-a trimis „ajutoare". O adevărată „patrulă" de nave automate, dirijate de la baza lor, mă însoţeşte de atunci, îmi ajută să-mi corectez orbita cosmică şi mă face să mă simt mai puţin singură.

Am compus un nou cîntec, un cîntec al meu. Sînt încredinţată că îi va place profesorului mai mult decît toate celelalte, cînd se va deştepta. E cîntecul marii noastre călătorii şi în el răsună, la început, dramatismul plecării anului 2056, iar la sfîrşit imnul fericit al revederii Pămîntului. E cel mai frumos dintre cîntecele Cibenei.

9. DECANUL DE VÎRSTĂ AL OMENIRII

— De ce m-ai deşteptat atît de repede, Cibena ? Ce s-a întîmplat ?

Profesorul privea cu necaz la maşină. Era încredinţat că nu dormise decît foarte puţin. Condiţiile în care luase hotărîrea, în cea de a 98-a zi a călătoriei, de a se cufunda în cosmohibernare, îi reveniră imediat, proaspete, în minte : sistemul de propulsie defect, insuficienţa alimen-

telor şi — în sfîrşit — soluţia adormirii cosmice, singura pe care o putuse găsi, împreună cu logorobotul.

Într-un timp atît de scurt, cîteva zile, aceste condiţii nu se putuseră schimba prea mult — îşi spunea el.

— Nu trebuiai să-mi întrerupi cosmohibernarea ! Cît poate să fi trecut de cînd dorm ? Cel mult o sută de ore. Şi cînd mă gîndesc că mă învinuiai pe mine că mă pripesc ! De ce ai făcut asta, Cibena ?

— Ai să afli îndată.

— S-a produs cumva explozia conteinerului într-o formă periculoasă ? S-a înscris pe o orbită avînd o direcţie îngrijorătoare ? Mă străduiesc să-ţi găsesc o circumstanţă atenuantă, dar mi se pare că ceea ce ai făcut e de neiertat.

— Slabă ţi-e fantezia ! N-ai ghicit. Conteinerul a explodat, fără însă ca acest lucru să aibă vreun efect asupra Pămîntului, după cum era şi de aşteptat.

— Atunci ?

— Am avut motive foarte bine chibzuite ca să te trezesc.

— Mă cam îndoiesc, dar, deocamdată, mi-e o foame de lup. Trebuie neapărat să mănînc ceva, altfel simt că-mi pierd cunoştinţa.

— Perfect explicabil : o reacţie normală a organismului. Ai postit cam mult, profesore, crede-mă. Mai mult decît îţi închipui. Ţi-am pregătit nişte fructe şi legume proaspete, de seră. Ia şi o conservă de carne, ca să te saturi.

— Unde ţi-e austeritatea ? Uiţi, Cibena, că trebuie să fac economii ?

— Economiile au devenit acum de prisos...

— Auzi, idee ! De prisos pentru tine, care n-ai nevoie de hrană ca să exişti, iar electricitatea cu care funcţionezi ţi-o procuri prin captarea energiei radiaţiilor cosmice.

Profesorul începuse să înfulece cu poftă şi mîncarea îi dădea un simţămînt de bună dispoziţie.

— După ce termin de mîncat, ne răfuim noi, nechibzuito !

Un cîntec răsună în încăpere.

— Ce frumos! exclamă profesorul. Tu l-ai compus? E parcă povestea destinului nostru...

— Ai ghicit, profesore. E cîntecul Cibenei. Ţi l-am închinat ţie...

Melodia conteni. Apoi, cînd maşina se convinse pe deplin că profesorul se simţea excelent, se hotărî să-i vorbească.

— Ce-ai spune, Liviu Gorun, dacă ţi-aş face cunoscut că n-ai mîncat cîteva mii de ani, că sistemul de propulsie nu mai e defect ca atunci cînd ai intrat în cosmohibernare şi că peste mai puţin de o lună te vei întoarce pe planeta de unde am plecat amîndoi la 16 septembrie 2056?

— Să ştii, logorobotule, că nici unui om nu trebuie să-i faci iluzii deşarte. Oare m-ai sculat ca să-mi înşiri astfel de nonsensuri?

— Ce-ai spune dacă aş afirma că, măsurată după scurgerea anilor terestri, vîrsta ta se ridică la nu mai puţin de 22495 de ani?

— Nu vrei cumva să susţi şi că Soarele se învîrte în jurul Pămîntului?

— Văd că nu mă iei în serios, profesore. Dar tot ce-am afirmat este riguros exact.

— Vrei să spui că eu confund 22 de milenii cu cîteva zile?

— Întocmai.

— Ai înnebunit, Cibena?

Am fost şi dementă, dar nu mai sînt... E vremea să devin şi solemnă. Nu te-am mînţit. Ai 22495 de ani terestri, fiind cel mai bătrîn dintre oameni, adevărat decan de vîrstă al umanităţii şi totodată un patriarh al Cosmosului. Ne întoarcem pe Pămînt, unde vom ajunge foarte curînd... Ei, ţi-a trecut foamea, Gorun?

Mă întreb dacă nu te-am învăţat să lucrezi prea autonom. Acum clădeşti parcă nişte efemere castele în Spania. Construcţiile tale sînt însă defectuoase... Deşteptarea asta m-a pus într-o situaţie foarte grea. Nu ştiu ce-o să se întîmple. Pînă adorm la loc, consum îngrijorător de multe alimente din puţina mea rezervă. Faptul că m-ai trezit dovedeşte că nu pot avea încredere în tine. Acest lucru e foarte grav.

— Deci nu mă crezi ?
— Cum aş putea s-o fac ?
— Sînt nevoită să trec la dovezi... Ţi-am pregătit un film prescurtat al expediţiei noastre. Într-un ceas şi jumătate vei lua cunoştinţă de pricipalele episoade petrecute în cursul cosmohibernării, care s-a prelungit, cum spuneam, peste multe milenii. Ia loc, profesore Gorun. Învaţă să mă preţuieşti şi să ai încredere în mine, pentru ceea ce am fost, dacă nu pentru ceea ce sînt. N-o să mai ai multă vreme prilejul. Iar după film, priveşte atent prin hublou. Vei înţelege, în sfîrşit, unde ne aflăm.

*
* *

Nu vom reproduce aci filmul documentar pe care Cibena l-a pregătit profesorului. Secvenţele lui principale sînt tocmai acelea de care cititorii au luat cunoştinţă pînă acum, din mesajele Cibenei şi din cele cinci rapoarte sintetice ale uminilor. Vrem însă să înfăţişăm un document de o deosebită valoare, dăruit de umini Cibenei, care, aşa cum este firesc, nu a fost descris în rapoarte. Este vorba de un film, alcătuit de umini, imprimat pe un fir de material sintetic, cu imagini din lumea antimaterienilor. Să descriem doar un moment, mai semnificativ, al documentarului :

...O insulă cosmică în oceanul antilumii, un ocean rubiniu şi scînteietor. În atmosfera de orimin a planetei Aara, pluteşte un oraş al uminilor. E un oraş suspendat, mobil, alcătuit din „casele" uminilor, „cutii" suprapuse, „baloane", „ciorchini", „ciuperci", „cilindri umflaţi", de cele mai fantastice forme şi culori. Prin orificiile lor intră şi ies necontenit „eşarfe" şi „piramide", adică gravini şi lectrini. Există şi „case" mai mari, de forme complicate, poate edificii publice, în faţa cărora se adună o mulţime de umini.

Totul e mobil. Casele şi edificiile îşi schimbă necontenit locurile. Gravinii şi lectrinii aleargă ameţitor, primii cu mişcări unduitoare, elastice, ceilalţi într-un permanent zigzag, urmînd traiectorii pentru care

regula este linia dreaptă, frîntă mereu prin smuciri bruşte.

În oraş nu sînt alte vietăţi decît ei. Nici plante nu se văd. Ele există jos, la suprafaţa planetei, pe care filmul o prezintă de asemenea. De la înălţimea oraşului umin, acolo se zăreşte un covor vărgat, alcătuit din benzi multicolore, printre care predomină o nuanţă liliachie, de o intensitate orbitoare, care-i aminteşte profesorului Gorun de norul de antinuclei de la Centrul antimateriei.

Viaţa care mişună jos este cu totul alta. Cînd filmul arată de aproape solul Aarei, mulţimea făpturilor care se agită apare impresionantă. Ce furnicar! Sînt un fel de tîrîtoare ciudate, care îşi schimbă fără încetare culorile. Înaintează cu mare repeziciune, şi apoi, deodată, fac salturi imense, neverosimile, în atmosferă. Ce elasticitate uimitoare au! Şi cum îşi schimbă forma trupului, mulînd-o după aceea a terenului peste care trec, cînd se tîrăsc! Cum se „desfac", cînd se înalţă, în nenumărate văluri, aducînd cu nişte diafane meduze. Vălurile lor par aripi. Sînt uriaşe, aceste tîrîtoare-săltătoare: de sute de ori mai mari decît lectrinii şi gravinii. Toată comportarea lor indică însă un stadiu mult inferior de evoluţie.

Se strecoară prin vegetaţie. O vegetaţie încîlcită, violetă, cu irizări portocalii, care biciuieşte gazul atmosferic cu nişte ramuri ce par braţele unor giganţi.

Plantele se dezvoltă cu o iuţeală prodigioasă. Se nasc, cresc, mor şi renasc apoi fără încetare, într-un ritm de necrezut...

10. DESPĂRŢIREA

Trecuseră două săptămîni de la trezirea profesorului Liviu Gorun privea prin hubloul cabinei. În depărtare se zărea un mic astru sclipitor. Cînd îl deşteptase

logorobotul, Pămîntul abia se vedea. De atunci, zi de zi, discul planetei crescuse. Și, deși nu se deosebea prea mult de celelalte luminițe ale cerului, profesorul îl contempla mereu cu bucurie adîncă.

— Nu va trece mult și voi putea deosebi continentele și oglinda oceanelor, Cibena! șopti el și își trecu, cu un gest obișnuit, mîna prin păr.

— Da, profesore Gorun, acest lucru se va întîmpla în cel mult trei zile. Dar nu uita că, între timp, geografii au devenit sculptorii planetei, așa că vei vedea multe schimbări. Am aflat, dintr-o emisiune terestră, că Mediterana nu mai are aceeași formă, că prin fostul Gobi curg fluvii bogate... Iar în apropierea Pămîntului poți vedea planeta Livia, numită astfel în cinstea ta. Pămîntenii o populează de multe milenii.

— Mă întorc, Cibena. Și acest lucru ți-l datoresc numai ție.

— La drept vorbind, meritul e tot al tău, profesore. Ce sînt eu altceva decît o sucursală mecanică, destul de imperfectă, a minții tale? Cînd mă gîndesc ce mașini cibernetice trebuie să existe acum! Am și aflat că, după ce mezonica luase locul electronicii, asta pe la sfîrșitul mileniului al cincilea, acum neutrinica — tehnica particulelor neutrino — e la locul de cinste. Sînt convinsă că nici copiii nu se mai joacă cu o tinichea ca mine. Cel mult aș putea fi primită, cu indulgență, într-un muzeu de antichități...

— Ce modestă și melancolică ești astăzi!

— Tu știi că n-am spus decît adevărul. Acum, la ora despărțirii, aș vrea să rămîi cel puțin cu o impresie bună despre mine!

— Care despărțire? Îți închipui că te voi lăsa aci, în navă, Galatheea mea? Am nevoie de tine! Creierul tău electronic îmi va fi singurul tovarăș de veac, într-o lume neînchipuit de străină.

— Îți mulțumesc. Destul m-ai tot tachinat în timpul călătoriei. Era vremea s-aud și o vorbă bună de la tine. Totuși în cele ce ai spus există o eroare. O eroare destul de gravă.

— Care?

— Cum să ți-o spun ? Vei avea un alt tovarăș, cu mult mai de preț, din secolul XXI. Un adevărat contemporan... Și cu cîtă nerăbdare îți așteaptă sosirea !

— Cibena, ferește-te să faci asemenea glume dureroase ! Nu trezi astfel de iluzii !

— Un om din veacul tău te așteaptă. Pe cînd dormeai, am luat autonom legătura cu Pămîntul și vechea mea presupunere s-a confirmat. Oamenii mi-au spus să te pregătesc cu grijă pentru acest eveniment. Nu prea știu cum s-o fac. Mă pricep prea puțin la menajamente. Aș putea începe prin a-ți spune...

— Încetează, Cibena ! Dacă mă minți sau mă amăgești, comiți cea mai cumplită ticăloșie.

— Nu te mint și nu te amăgesc. Ai tot dreptul să speri. Te așteaptă o făptură care a preferat să-și „suspende" viața, decît s-o trăiască fără tine.

— Cum ! ?... E oare adevărat ?

— Milana te așteaptă, profesore Gorun ! Gestul ei a devenit simbolul nou al celei mai adînci și mai statornice iubiri.

— Milana !

— E răsplata care ți se cuvine cu prisosință.

— Milana !... Îți dai seama, Cibena, ce înseamnă asta pentru mine ? Un univers întreg ! Un om din vremea mea, care-mi vorbește limba, care are aceleași năzuințe ca și mine, care mi-e atît de scump... Milana te va cunoaște și ea pe tine și va ști să te prețuiască.

— Voi fi de prisos. Și-i bine să mă uiți cît mai repede cu putință.

— De fel, Cibena. Noi doi, eu și Milana, ne vom simți atît de stingheri, atît de departe de acest mileniu, încît numai tu ne poți ajuta să învingem nenumăratele greutăți ale înstrăinării. Nu ești numai o oglindă a creierului meu. Ești cu mult mai mult. Ai o personalitate remarcabilă. Iar afectiv, m-am atașat de tine ca de o făptură apropiată.

— Mulțumesc, profesore. Dar sînt convinsă că misiunea mea s-a încheiat. De altfel sînt și prea bătrînă ca să mai fiu de vreun folos. Funcționez tot mai greoi, iar baza materială a memoriei mele nu mai suportă noi încărcări. Metalul din mine, dispozitivele formate în

el sînt vechi și se degradează tot mai mult. Vremea cînd mă autoperfecționam și mă perfecționai tu a trecut de mult. Acum, povara timpului mă copleșește.

În privința adaptării tale intelectuale, cred că se va realiza mai repede decît îți închipui. Numai la început îmi vei regreta lipsa. Am înregistrat ieri o emisiune de pe Pămînt, în care se vorbește de extraordinarele progrese făcute în ce privește asimilarea cunoștințelor în somn, cu ajutorul aparatelor care se conectează direct la sistemul nervos superior. În două-trei nopți acumulezi cunoștințe pentru care altădată aveai nevoie de luni de zile de învățătură. În cîteva săptămîni poți fi deci la nivelul epocii, din punct de vedere al informației generale și al viziunii științifice — asta fără vreun concurs al Cibenei.

— Nu, Cibena ! Chiar dacă mulți vor spune că ești o mașină depășită — așa cum am auzit că graviplanul a fost numit „sicriul zburător" într-o emisiune terestră — chiar dacă îmbătrînești, așa cum spui, pentru mine și Milana tu vei rămîne prietena noastră cea mai bună, de neînlocuit. Avem atîtea amintiri comune, vom avea atîtea fapte noi și interesante pe care să ni le împărtășim în noua călătorie care abia începe...

— O nouă călătorie ? Mă uimești !

— Nu e oare viața o veșnică călătorie, Circe ? Călătorești în tine, spre a te cunoaște, și niciodată îndeajuns. Călătorești și visezi cu cei care-ți sînt apropiați, explorîndu-le sufletul și bucurîndu-te de scînteierile lui. Călătorești în timp, în trecut și în viitor, explorînd ceea ce a fost și ceea ce va fi. Călătorești cu gîndul pe aripile cunoașterii omenești, descoperind noi și noi fațete ale diamantului gigant care este realitatea.

— În sensul acesta, îți înțeleg dorul de călătorie, profesore. Voiam să-ți mai spun ceva. Te sfătuiesc s-o iei cu tine pretutindeni, și mai ales în laboratorul tău, pe Milana. Ea n-a înțeles frumusețea explorării științifice a lumii. Abia cînd a vrut să dezlege misterul plecării tale, s-a interesat puțin de știință și i s-a deschis o fereastră nouă. N-o lipsi de această bucurie, chiar dacă profesiunea ei principală va rămîne cea veche.

— Arta este și ea un fel de a scruta și zugrăvi realitatea.

— Da, dar din alt unghi. Știința deschide marea poartă a cunoașterii lumii. Arată-i comorile ei, profesore Gorun.

— Devii romantică, Cibena. Îți amintești de reproșurile pe care mi le făceai cîndva?

— Îmi amintesc. Dar între timp și eu m-am schimbat. Numai proștii nu cred în oportunitatea romantismului...

— Ai o memorie bună, Galatheea!

— Un nou compliment. Și totuși sînt perimată. Conviețuirea noastră va lua sfîrșit...

— Tocmai acum, cînd îmi ești atît de necesară, vrei să mă abandonezi? Schimbă-ți hotărîrea!

— Zadarnic. E prea tîrziu. Nimic nu mai poate împiedica autodistrugerea mea, de mult pregătită. În cîteva minute, din bătrîna ta Cibena nu va mai rămîne decît o grămadă informă de piese sfărîmate. Am raționat cu o deosebită grijă. Aceasta este *soluția optimă*, crede-mă. Ca mașină, Circe a ta nu mai este decît un monstru învechit. Asta n-ar fi încă grav. Dar pentru tine și Milana, documentaristul și causeurul demodat pe care îl reprezint nu poate fi decît dăunător, o piedică pe calea integrării în noul mileniu. Ce nevoie ai de lanțurile cu care te leagă de o ambianță demult dispărută?

— Nu ne părăsi, Cibena! Raționamentul tău e defectuos. Și apoi nu te gîndești că o sinucidere ar fi o pată rușinoasă pentru secolul XXI în ochii noilor oameni?

— O sinucidere a unui om, dar nu autodistrugerea, bine chibzuită, a unei mașini. Prin dispariția mea, nu piere nici o ființă vie...

— Dar încă n-ai priceput, că tu ești o parte din mine, o parte din epoca mea? „Soluția ta optimă" e, de astă dată, o eroare intelectualistă... Ce va spune noul mileniu despre noi?

— Va spune că, așa cum te-ai jertfit tu pentru omenire, pentru a o salva de la suprema calamitate, așa m-am jertfit și eu pentru tine: prin jertfa mea însă, nimeni nu e păgubit. Mai mult — voi fi considerată prima mașină de caracter.

— Nu glumi, Cibena. Am nevoie de tine!

— Ţi se pare, profesore. Sînt un lest, care trebuie aruncat, pentru ca balonul să se ridice dincolo de nori.

— Rămîi, Cibena! Revocă autodistrugerea...

— Nu mai pot s-o fac, profesore. Şi-i bine aşa. Eu sînt trecutul. O jucărie îmbătrînită, stricată. Uită-mă. Întinde-ţi aripile, alături de Milana. Cucereşte prezentul şi viitorul!

— Viitorul... Ce îmi rezervă oare?

— Îţi rezervă ceea ce îi vei da tu.

— Rămîi, Cibena!

— Adio, profesore Gorun... Să nu-ţi pară rău. Cibena moare, dar, de fapt, ea nici n-a trăit. A funcţionat doar cît timp a fost bună de ceva, ca orice maşină. Succes în lumea cea nouă, ţie şi Milanei! Vă urez să reprezentaţi cu cinste veacul nostru! A durat şi el, cu toate păcatele lui, o treaptă — şi nu dintre cele mai neînsemnate — pe scara ce duce spre împlinirea, atît de anevoioasă, a omului...

Un uruit metalic, alcătuit din mii de zgomote mici, răsună dinspre carcasa logorobotului. Liviu Gorun îl resimţi, asemenea unei sfîşieri. Apoi urmă o linişte adîncă, ca un gol nesfîrşit.

— Cibena, copilul meu neascultător! şopti profesorul trist. Nu trebuia să dispari. Iar ai judecat prea cerebral! Cu toată inteligenţa ta, nu m-ai înţeles şi nu te-ai înţeles nici pe tine. Ai confundat viaţa cu o înlănţuire de ecuaţii şi silogisme. Ai avut şi tu idolul tău: „soluţia optimă"... Oare noile maşini neutrinice sînt mai subtile?

Profesorul deschise radioul şi îl puse la maximum. O limbă neînţeleasă, străină, răsuna din receptor. Cibena nu mai exista şi deocamdată n-avea cine să i-o traducă. Închise aparatul şi începu să fredoneze nostalgic melodia pe care i-o compusese maşina — cîntecul evocator al Cibenei.

Graviplanul despica spaţiul cosmic, apropiindu-se de bătrînul Pămînt, de lumea care pentru Liviu Gorun era acum Universul Milanei.

Partea întîi

ENIGMA PROFESORULUI GORUN 3

Schimbul din zori 5
Milana 9
Alarma 14
Murmurul 18
Pelicula voalată 21
Năluca 28
Comemorare stranie 32
Ingrid 2056—4 35
Cibena e de altă părere 43
Voluntarii 48
Sorocul 51
Pămîntul așteaptă 54
Firmamentul în flăcări 56
Chemarea 59
Inele pentru Milana 60
Primul inel. Norul de antinuclei 63
Al doilea inel. Spaima 70
Al treilea inel. „Mi-e moartea tovarăș" 74
Al patrulea inel. Căutări 79
Al cincilea inel. Dilema 82
Al șaselea inel. Spre abis 84
Cererea Milanei 87

Partea a doua

CAVALCADA MILENIILOR 91

Cibena veghează 93
Nava dezlănțuită 95
Ștafeta generațiilor 101
Inspecția cosmică 106
Treptele dementei 111
Tertius non datur 120

Gravini şi lectrini 123
Raport sintetic nr. 1 124
Raport sintetic nr. 2 126
Raport sintetic nr. 3 128
Raport sintetic nr. 4 132
Raport sintetic nr. 5 134
Ultimul mesaj 138
Decanul de vîrstă al omenirii 140
Despărţirea 144

Redactor responsabil: VICTOR ZEDNIC
Tehnoredactor: MARIANA PUŞCAŞU

Dat la cules 11.01.1966. Bun de tipar 18.03.1966. Apărut 1966. Comanda nr. 6675. Tiraj 22.140. Hîrtie tipar sul de 50 g m² 510×840/16. Coli editoriale 7,54. Coli de tipar 9,5. A.T. 11.526. C.Z. pentru bibliotecile mici 8 R — 38

Tiparul executat sub comanda nr. 60.056 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piaţa Scînteii nr. 1, Bucureşti — Republica Socialistă România

Lei 3,25.

EDITURA TINERETULUI

Aţi citit aceste cărţi ştiinţifico-fantastice ?

R. BĂRBULESCU şi G. ANANIA
Doando

I. EFREMOV
Limanul curcubeului

I. NEGULESCU
Semnale necunoscute

R. NOR
Capitolul XXIII

A. ROGOZ
Omul şi năluca

O. ŞURIANU
Cheia comorilor

J. VERNE
În faţa steagului

H. G. WELLS
Oul de cristal

Ele au fost publicate de Editura tineretului în anul 1965.